

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА
ЙОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ

здобувача: Денисенко Тетяни Сергіївни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Марчук У.О.

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Степаненко О.І.

Київ – 2023

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає 111 сторінок.

Основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 101 сторінці друкованого тексту.

Робота містить 25 таблиць, 50 рисунків, 5 додатків. Список використаних літературних джерел включає 52 найменування.

«Формування фінансової звітності підприємства та оцінка його фінансового стану»

Ключові поняття роботи – облік, фінансова звітність, фінансовий стан підприємства, аналіз, фінансова стійкість.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти формування фінансової звітності та оцінки фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження є порядок формування фінансової звітності та процес аналітичної оцінки фінансового стану підприємства.

Мета дослідження полягає у поглибленому аналізі фінансової звітності, оцінці фінансового стану та розробці практичних рекомендацій з покращення для ефективного управління підприємством і підвищення його інвестиційної привабливості.

Завдання кваліфікаційної магістерської роботи:

- дослідити методику складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) та Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), а також дослідити дотримання законодавчих вимог підприємством;
- розглянути методику складання інших фінансових звітів, таких як Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал та Приміток до фінансової звітності;
- розглянути міжнародний досвід методики оцінки фінансового стану підприємства;

- навести і оцінити ступінь автоматизації обліку та процесу формування фінансової звітності в прикладних програмах;
- надати рекомендації щодо удосконалення в частині обліку на етапі формування та надання користувачам фінансової звітності підприємства;
- розкрити методичні прийоми аналізу фінансового стану підприємства;
- провести аналіз фінансової звітності ТОВ «ВЕББІЛАБ», рівня та динаміки її показників;
- провести аналіз негативного та позитивного впливу чинників на фінансовий стан досліджуваного підприємства та надати рекомендації і шляхи підвищення його фінансової стійкості.

За результатами проведеного дослідження надано пропозиції щодо удосконалення організації господарської діяльності та обліку на ТОВ «ВЕББІЛАБ». Проаналізувавши показники фінансової звітності підприємства та оцінивши його фінансовий стан, обґрунтовано та висвітлено причини їх зміни та надано практичні рекомендації щодо збільшення ефективності діяльності компанії. Запропоновано удосконалити власну програму FICCS в частині автоматичного розрахунку фінансових показників, що дозволить оперативно приймати управлінські рішення.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2023.

Рік захисту роботи – 2023.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1 Сутність та класифікація фінансової звітності підприємства	6
1.2 Нормативно-правове регулювання та основні вимоги до складання фінансової звітності.....	16
1.3. Міжнародний досвід методики оцінки фінансового стану підприємства	23
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	32
2.1. Особливості формування звітності досліджуваного підприємства.....	32
2.2 Методика формування Балансу (Звіту про фінансовий стан)	39
2.3 Порядок складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).....	48
2.4. Методика формування інших форм фінансової звітності	55
2.5. Формування фінансової звітності в прикладних програмах	58
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	65
3.1 Методичні прийоми аналізу фінансового стану підприємства	65
3.2 Аналітичне дослідження рівня та динаміки показників фінансової звітності .	72
3.3 Аналіз фінансового стану підприємства.....	83
3.4 Шляхи підвищення фінансової стійкості підприємства та рекомендації щодо зменшення впливу негативних чинників на його діяльність	90
ВИСНОВКИ	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	104
ДОДАТКИ.....	110

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

B2B	Від бізнесу до бізнесу
B2C	Від бізнесу до споживача
DevOps рішення	Рішення в галузі розробки та експлуатації програмного забезпечення
EBIT	Прибуток до сплати відсотків і податків
eCommerce	Електронна комерція (інтернет-торгівля)
IoT	Концепція мережевого зв'язку між фізичними об'єктами (приладами, датчиками, пристроями тощо)
MVP	Мінімальний життєздатний продукт
POC	Доказ концепції
QA	Контроль якості
UX/UI дизайн	Дизайн користувацької взаємодії та інтерфейсу
ДПС	Державна податкова служба
ДССУ	Державна служба статистики України
ЕФЛ	Ефект фінансового левериджу
ЕЦП	Електронний цифровий підпис
ЗУ	Закон України
КМУ	Кабінет Міністрів України
МСБО	Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку
МСФЗ	Міжнародні стандарти фінансової звітності
МШП	Малоцінні швидкозношувані предмети
НБУ	Національний банк України
НП(С)БО	Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку
ПКУ	Податковий кодекс України

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку бізнесу в Україні, визначений низкою нестабільних негативних чинників, що мають глобальний вплив на усі процеси, вимагає від підприємств системного та досконалого підходу до формування фінансової звітності, а також вивчення методів та інструментів для об'єктивної оцінки їхнього фінансового стану.

Фінансова звітність є важливим інструментом управління та інформування зацікавлених сторін. Її аналіз є невід'ємною складовою процесу прийняття стратегічних управлінських рішень. Вирішення завдань формування фінансової звітності та оцінки фінансового стану підприємства вимагає інтеграції сучасних методологій бухгалтерського обліку, що враховують вимоги стандартів та особливості бізнес-процесів підприємства.

Діяльність будь-якого підприємства є об'єктом уваги широкого кола учасників ринкових відносин, кожна група яких має свої інтереси. У цьому контексті набуває ще більшого значення повна та неспотворена оцінка фінансового стану підприємства, а також формування його фінансової звітності, як однієї із основних джерел інформації про діяльність того чи іншого суб'єкта господарювання.

Проблема формування звітності, її аналізу та оцінки фінансового стану підприємства є предметом дослідження таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як Приймак С. В., Іванчук Н. В., Пантелєєв В. П., Т. Йоан, П. Ворст, Н. Чакічі, С. Чаттерджи, Ю. Тан та інші. Проте тема потребує подальшого дослідження із поглибленням вивчення процесів формування фінансової звітності через призму бухгалтерського обліку та розробки ефективних підходів до оцінки фінансового стану підприємства.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної магістерської роботи є поглиблений аналіз фінансової звітності, оцінка фінансового стану та розробка практичних рекомендацій з покращення для ефективного управління підприємством і підвищення його інвестиційної привабливості.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- дослідити методику складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) та Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), а також дослідити дотримання законодавчих вимог підприємством;
- розглянути методику складання інших фінансових звітів, таких як Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал та Приміток до фінансової звітності;
- розглянути міжнародний досвід методики оцінки фінансового стану підприємства;
- навести і оцінити ступінь автоматизації обліку та процесу формування фінансової звітності в прикладних програмах;
- надати рекомендації щодо удосконалення в частині обліку на етапі формування та надання користувачам фінансової звітності підприємства;
- розкрити методичні прийоми аналізу фінансового стану підприємства;
- провести аналіз фінансової звітності ТОВ «ВЕББІЛАБ», рівня та динаміки її показників;
- провести аналіз негативного та позитивного впливу чинників на фінансовий стан досліджуваного підприємства та надати рекомендації і шляхи підвищення його фінансової стійкості.

Об’єктом дослідження є порядок формування фінансової звітності та процес аналітичної оцінки фінансового стану підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти формування фінансової звітності та оцінки фінансового стану ТОВ «ВЕББІЛАБ».

Методи дослідження. У роботі були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Метод порівняння застосовувався при визначенні спільних та відмінних рис об’єктів; метод групування – при розподілі на однорідні групи за певними ознаками. Застосовані методи порівняльного аналізу, враховуючи історичні дані та відносні показники, для глибшого розуміння динаміки фінансових

показників. Також було застосовано графічний метод при зображенні залежностей показників та їх змін у часі.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці комплексу рекомендацій щодо формування та аналізу фінансової звітності підприємства, методики оцінки його фінансового стану. Надані пропозиції щодо доробки програмного забезпечення FICCS функцією щоквартального контролю ефективності роботи підприємства за показниками ліквідності, стійкості, ділової активності, ймовірності банкрутства та рентабельності діяльності дозволяють відобразити реальний фінансовий стан суб'єкта господарювання та регулярно проводити повний і якісний аналіз показників фінансової звітності, що сприяє своєчасному виявленню негативних тенденцій (Довідка про впровадження результатів кваліфікаційної магістерської роботи від 16.11.2023 р.).

Апробація результатів. В рамках роботи опубліковано тези на тему «Порівняльний аналіз складання фінансових звітів за різними стандартами: ЗПСБО США (US GAAP) та МСФЗ (IFRS)» та прийнято участь у VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (м. Київ, 11 травня 2023 року).

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, нормативно-правові акти, НП(С)БО, МСФЗ та фінансова звітність досліджуваного підприємства.

Структура роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 111 сторінок. У роботі представлено 50 рисунків, 29 таблиць і 5 додатків. Список використаних джерел містить 52 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та класифікація фінансової звітності підприємства

Важливим важелем прийняття управлінських рішень є інформаційне забезпечення. Інформація має бути достовірною, повною, отримана з надійних джерел, з фіксацією часу виникнення. Основним джерелом такої інформації є звітність.

Ведення бухгалтерського обліку підприємства полягає у документальному спостереженні й контролі за господарською та фінансовою діяльністю й відповідному відображенні отриманої інформації. Складання фінансової звітності є завершальним етапом бухгалтерського обліку підприємств.

В науковій економічній літературі ми знаходимо різні визначення терміну «звітність». Частина науковців підкреслюють зв'язок звітності з бухгалтерським обліком. Так, наприклад, у своїх наукових працях Приймак С. В. визначає звітність як завершальну стадію й елемент методу бухгалтерського обліку і систему узагальнених показників, що характеризують підсумки фінансово-господарської діяльності підприємства [1].

Іванчук Н. В. підкреслює, що система взаємопов'язаних показників створена згідно з нормами діючого законодавства, що є важливим чинником, який гарантує достовірність наведених у звітності даних. У цілому фінансова звітність містить повну інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, формування та використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів підприємства [2].

Пантелєєв В. П. у визначенні звітності підприємства як системи узагальнених та взаємопов'язаних показників додає про форму, у якій вони наводяться, як спеціально затверджену для звітності, та зазначає, що звітність характеризує результати і умови діяльності підприємства за визначений (звітний)

проміжок часу [3].

Законодавче визначення бухгалтерської звітності надається у НП(С)БО 1 та має скорочений вигляд – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів [4].

Висновки за результатами аналізу наукової літератури представлено на рисунку 1.1.

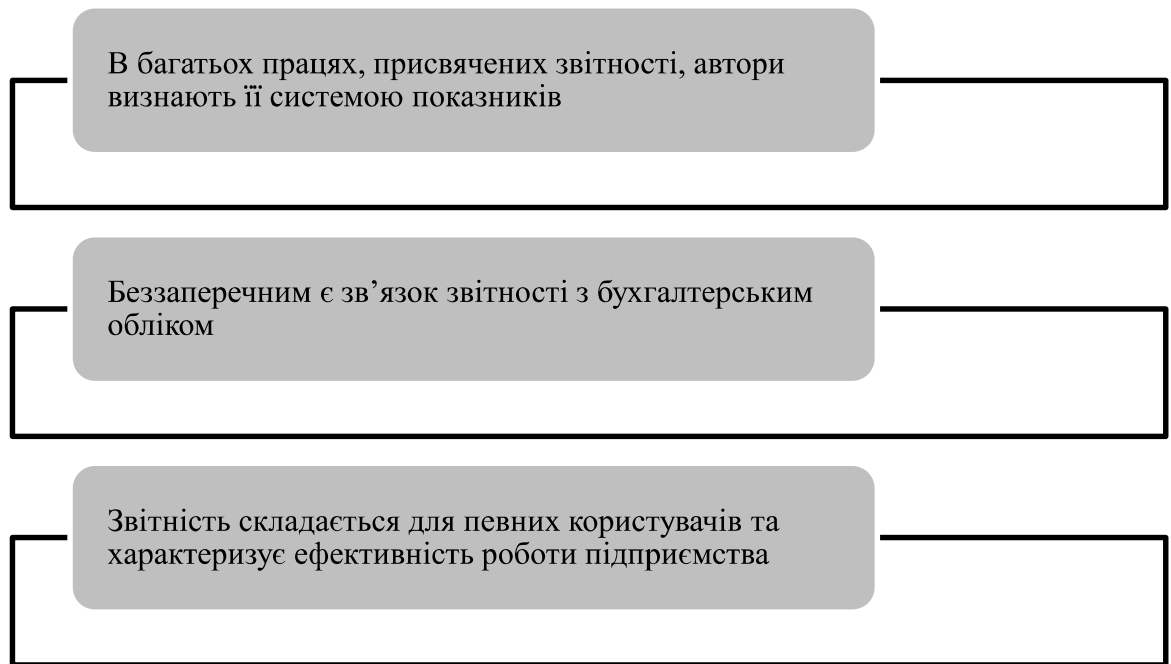

Рисунок 1.1 – Узагальнення визначень терміну «звітність» в наукових джерелах

Джерело: побудовано автором

Звітність, у якій використовується грошовий вимірник та підґрунтям якої є дані бухгалтерського обліку, можна поділити на декілька видів (рис. 1.2).

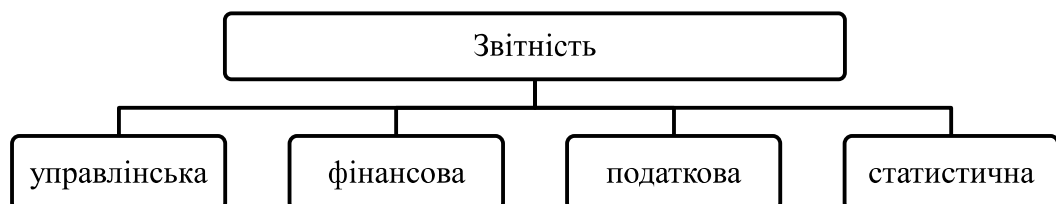

Рисунок 1.2 – Види звітності

Джерело: побудовано автором за інформацією [2, с. 5]

Податкова звітність, у своїй більшості, являє собою податкові декларації,

розрахунки податкових зобов'язань та інформацію щодо сплати податків. Ця звітність складається суб'єктами господарювання, що є платниками податків, та надається у встановлені строки контролюючим органам. Податкова звітність характеризує стан розрахунків з бюджетом за податками і зборами [5, с. 29].

Під статистичною звітністю виділяють звітність, яка складається на підставі даних бухгалтерського обліку для розрахунку статистичних показників, які характеризують економічні, соціальні та ін. процеси в країні та її регіонах. Інформацію із статистичної звітності підприємств систематизують, обробляють та використовують для аналізу тенденцій у різних галузях економіки та сферах життя населення країни [5, с. 29].

Управлінська звітність, на відміну від попередніх видів звітності, призначена в більшій мірі для внутрішніх користувачів та за своєю суттю це тяж система взаємопов'язаних показників, що сформовані на підставі узагальнення і систематизації цільової фінансової і нефінансової інформації про діяльність підприємства. Використовується така звітність з метою планування, контролю та прийняття рішення поточного і стратегічного характеру.

Під фінансовою звітністю виокремлюють бухгалтерську звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітній період [1].

Вище наведене визначення фінансової звітності не конфліктує з визначенням цього терміну ЗУ № 996-XIV від 16.07.1999 р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України», згідно з яким звітність містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [6].

Вигляд форм фінансової звітності, принципи їх складання та вимоги до розкриття інформації для всіх юридичних осіб, які мають обов'язок підготовки фінансової звітності (за виключенням банків та бюджетних установ; вони мають окремий нормативно-правовий акт), визначені НП(С)БО 1 [4].

Фінансова звітність складається з чотирьох форм та приміток до звітності (рис. 1.3).

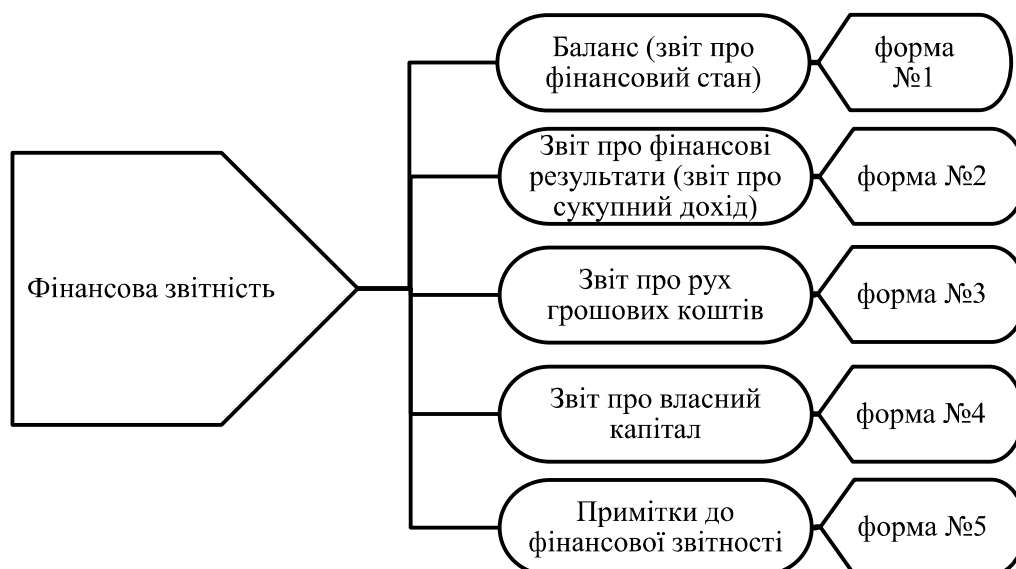

Рисунок 1.3 – Форми фінансової звітності

Джерело: побудовано автором на основі [4]

Форми фінансової звітності є сформованою згідно з діючим законодавством системою взаємопов'язаних показників, що відображає фінансовий стан, прибутковість, наявність та використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів суб'єкта господарювання.

Аналіз цієї інформації, а також даних внутрішньої звітності, є основою для прийняття рішень управлінською ланкою, яка має на меті забезпечувати функціональність підприємства (рис 1.4).

Для підприємства важливо вибудувати якісну систему передачі бухгалтерської інформації. Ефективна система передачі даних бухгалтерського обліку дозволяє підприємству не лише відповідати законодавчим вимогам і стандартам бухгалтерського обліку, але й забезпечує швидкий і точний обмін даними між всіма відділами підприємства. Це стає основою для прийняття вчасних стратегічних рішень та планування фінансових ресурсів. В свою чергу якість передачі інформації визначається не лише точністю і своєчасністю, але й готовністю інформації до аналізу та використання.

Не менш важливим фактором є забезпечення конфіденційності фінансових показників. Відсутність витоків даних, що не належать до оприлюднення, є критичними аспектами для підприємств приватної власності.

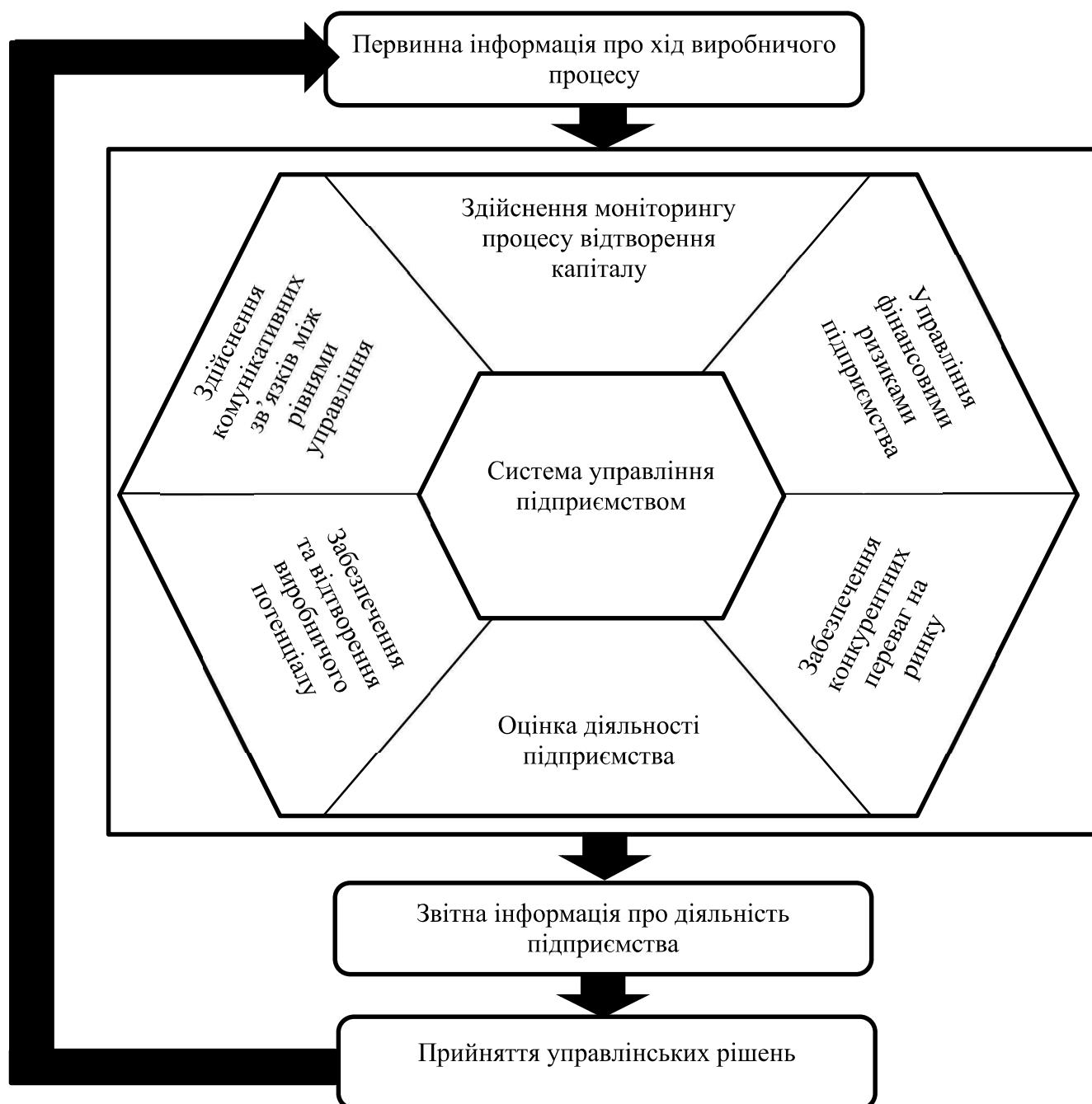
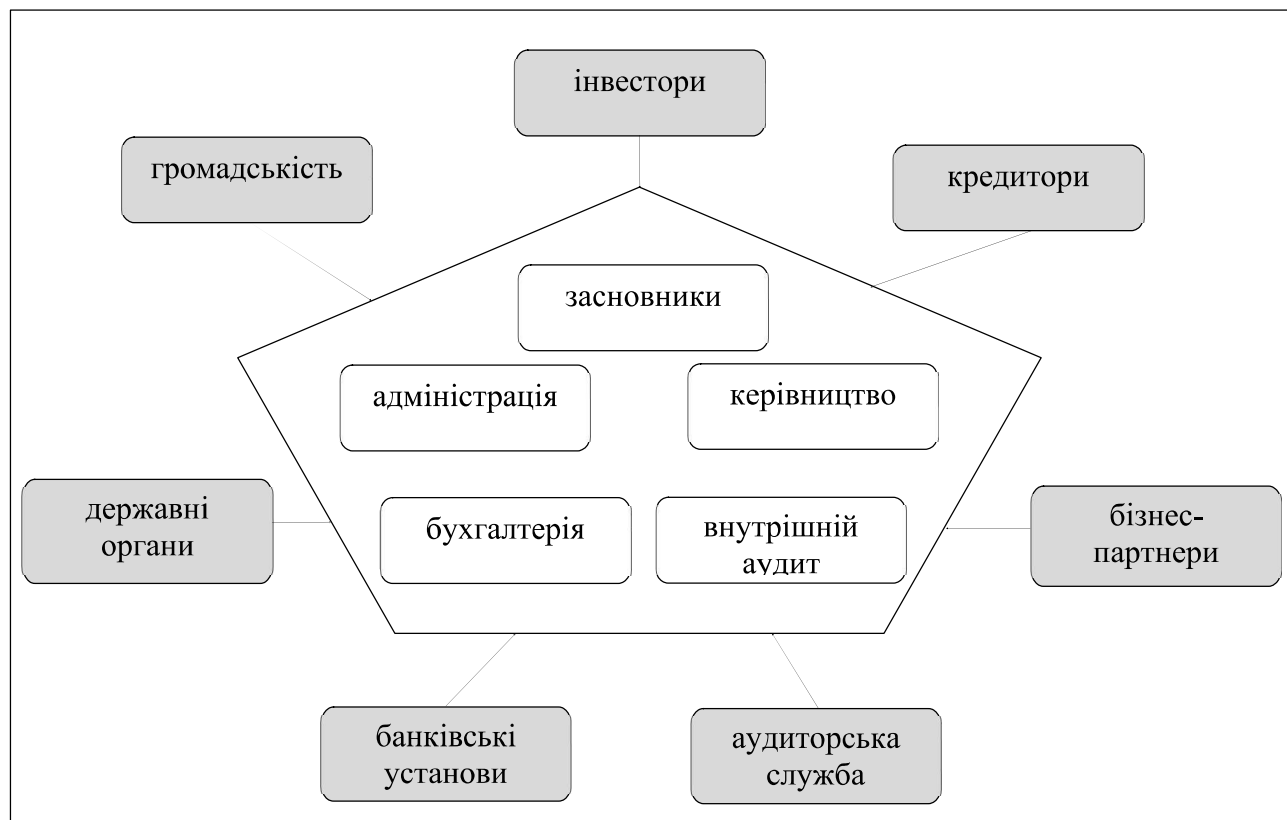

Рисунок 1.4 – Обіг інформаційних потоків, пов'язаних з управлінням підприємством

Джерело: побудовано автором

Інформація з фінансової звітності стає у нагоді багатьом користувачам: внутрішні користувачі використовують її для аналізу фінансового стану та прийняття стратегічних рішень щодо діяльності та розвитку підприємства, а зовнішні – мають свої інтереси і можуть використовувати фінансову звітність для прийняття рішень щодо співпраці, умов кредитування, контролю за дотриманням

законодавства тощо (рис. 1.5).

Умовні позначення

- зовнішні користувачі
- внутрішні користувачі

Рисунок 1.5 – Внутрішні та зовнішні користувачі фінансової звітності

Джерело: побудовано автором

За складом виділяють повну та скорочену фінансову звітність. Всі підприємства, крім мікропідприємств, малих підприємств, непідприємницьких товариств і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності (крім тих, що зобов'язані складати фінансову звітність за міжнародними стандартами) складають повну фінансову звітність.

Законодавчо затверджені два види скороченої фінансової звітності: для малого підприємства та для мікропідприємства.

Зміст, форми та порядок заповнення скороченої звітності встановлені НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Склад скороченої фінансової звітності

№ з/п	Види скороченої звітності	Форми
1	Фінансова звітність малого підприємства	1. Баланс (форма № 1-м) 2. Звіт про фінансові результати (форма № 2-м)
2	Фінансова звітність мікропідприємства	1. Баланс (форма № 1-мс) 2. Звіт про фінансові результати (форма № 2-мс)

Джерело: складено за даними [7]

Відношення підприємств (крім бюджетних установ) до категорій мікропідприємств, малих, середніх або великих підприємств здійснюється у разі відповідності щонайменше двом показникам з трьох, наведених у табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Критерії визначення категорії підприємства

Категорія підприємства	Критерії (відповідність щонайменше двом з трьох критеріїв)		
	балансова вартість активів, євро	чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), євро	середня кількість працівників, осіб
Мікропідприємство	до 350 тисяч включно	до 700 тисяч включно	до 10 включно
Мале підприємство	до 4 мільйонів включно	до 8 мільйонів включно	до 50 включно
Середнє підприємство	до 20 мільйонів включно	до 40 мільйонів включно	до 250 включно
Велике підприємство	понад 20 мільйонів	понад 40 мільйонів	понад 250 осіб

Джерело: складено за даними [6]

Відмінності у складі фінансової звітності мають суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність у видобувних галузях. Згідно ЗУ № 2545-VIII від 18.09.2018 р. «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» вони складають звіт про платежі на користь держави. Надання цього додаткового звіту запроваджено з метою забезпечення прозорості та запобігання корупції [8].

Фінансову звітність суб'єктів державного сектору визначають НП(С)БО в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності». Фінансова звітність розпорядників бюджетних коштів, підрозділів Державної казначейської служби України та державних цільових фондів складається з наступних форм [9]:

- баланс (форма № 1-дс);
- звіт про фінансові результати (форма № 2-дс);

- звіт про рух грошових коштів (форма № 3-дс);
- звіт про власний капітал (форма № 4-дс);
- примітки до річної фінансової звітності.

Складання звітності бюджетних установ чітко регламентоване державою для оброблення та групування показників звітності цих установ, аналізу використання бюджетних коштів та виконання бюджетів всіх рівнів.

Постановою Правління Національного банку України затверджені склад та форми фінансової звітності банків України. Підготовка звітності у відповідності до цих норм має за мету забезпечити надання користувачам повної та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів банків [10].

Як вид фінансової звітності виділяють консолідовану фінансову звітність. Її надають материнські підприємства, об'єднання підприємств, Міністерства, органи виконавчої влади та інші суб'єкти, на яких покладено такий обов'язок Законом.

При підготовці консолідованої звітності складена фінансова звітність відображає показники підприємства, яке здійснює контроль, та підприємств, які ним контролюються, як єдиної економічної одиниці [6].

Законодавчо прописано обов'язок переходу на використання міжнародних стандартів при складанні фінансової звітності. Станом на сьогодні це стосується публічних акціонерних товариств, підприємств, що становлять суспільний інтерес, суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях та підприємств, які провадять господарську діяльність за видами, що визначені КМУ.

Підприємства, які не включені до переліку обов'язкового надання звітності за міжнародними стандартами, мають право самостійно визначити доцільність їх застосування [6].

Розробники МСФЗ роблять акцент на корисності фінансової інформації із звітів для теперішніх та потенційних інвесторів, позикодавців та інших кредиторів у прийнятті рішень про надання ресурсів цьому суб'єктові господарювання. Увага приділяється інформації про економічні ресурси суб'єкта господарювання, змінам у цих ресурсах та аналізі даних, які відображають наскільки ефективно і

результативно управлінський персонал суб'єкта господарювання виконав свої обов'язки для використання економічних ресурсів суб'єкта господарювання.

В Концептуальних основах складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансовий звіт загального призначення визначено як звіт, що надає фінансову інформацію про економічні ресурси суб'єкта господарювання, що звітує, та зміни в цих економічних ресурсах, а ця інформація є корисною для прийняття основними користувачами рішень щодо надання ресурсів суб'єктові господарювання [11].

За звітним періодом фінансова звітність поділяється на річну, проміжну (за перший квартал, перше півріччя, 9 місяців року) та у разі ліквідації підприємства - з періодом з початку звітного року до дати прийняття рішення про його ліквідацію.

В Україні фінансова звітність більшості підприємств не становить комерційної таємниці, не є конфіденційною інформацією та не належить до інформації з обмеженим доступом. Законодавчо встановлено вимоги до оприлюднення фінансової звітності на веб-сторінках або веб-сайтах підприємствами, що становлять суспільний інтерес, публічними акціонерними товариствами, суб'єктами природних монополій та суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, головними розпорядниками бюджетних коштів та ін. Це дозволяє здійснювати більш прозорий моніторинг їхньої діяльності та створює відкритість та доступність інформації, яка може бути використана при стратегічному плануванні та прийнятті інвестиційних рішень.

Законом встановлено окремі випадки обмеження доступу до фінансової звітності, наприклад, не розголошується інформація, яка стосується військової галузі та національної безпеки.

Класифікація фінансової звітності за різними показниками наочно відображена на рис. 1.6. Отже, звітність є системою показників, що розкривають інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, формування та використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів підприємства, що призначена для внутрішніх і зовнішніх користувачів. Звітність формується на основі даних бухгалтерського обліку і характеризує ефективність використання

ресурсів підприємством.

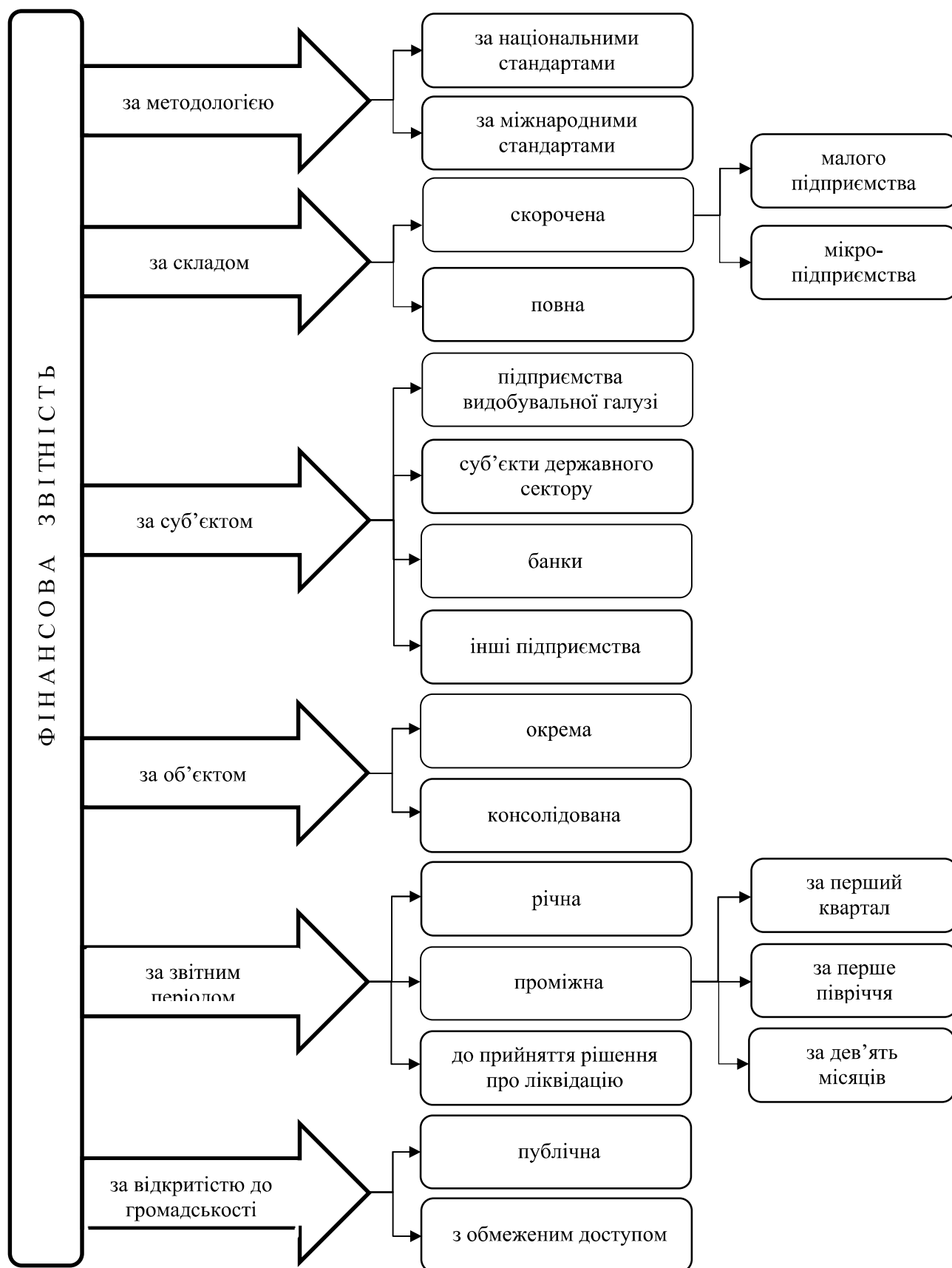

Рисунок 1.6 – Класифікація фінансової звітності

Джерело: побудовано автором

Розглянувши матеріали стосовно видів та форм фінансової звітності, можна зробити висновок, що в Україні вони розроблені на досить високому рівні, показники відпрацьовані для повного відображення інформації та звітність в більшості своїй є відкритою для ознайомлення.

Складнощі при вивченні звітності можуть виникати через відмінність форм, які складаються різними за видами діяльності суб'єктами, але тут необхідно враховувати різницю, яка є між суб'єктами малого підприємництва, великими корпораціями, банківськими установами та ін. Розробити єдину для всіх форму фінансової звітності неможливо.

1.2 Нормативно-правове регулювання та основні вимоги до складання фінансової звітності

В Україні законодавчо встановлені форми фінансової звітності, правила та принципи їх підготовки та надання відповідним користувачам.

Державне регулювання у цій сфері реалізується в удосконаленні бухгалтерського обліку та фінансової звітності та забезпеченні гарантій і захисту інтересів користувачів.

Використання єдиних підходів має за мету здійснення порівняння, узагальнення та обробки показників звітності різних суб'єктів господарювання, а також звітності одного суб'єкту за різні періоди.

Основним нормативно-правовим актом, що регулює складання фінансової звітності в Україні, є ЗУ № 996-XIV від 16.07.1999 р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Основними органами, що розробляють правила та строки надання фінансової звітності, є КМУ для підприємств всіх форм власності, а для банків – НБУ [6].

Постановою КМУ № 419 затверджено обов'язки підприємств та установ щодо підготовки та надання відповідним органам своєї фінансової звітності. У цьому нормативному акті зафіксовано використання стандартів бухгалтерського

обліку, наведених у рис. 1.7 [12].

Рисунок 1.7 – Стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності

Джерело: складено автором на основі [12]

Вид стандарту може бути визначений типом підприємства. Наприклад, для бюджетної установи – це завжди Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку у державному секторі, а для підприємств, що становлять суспільний інтерес – Міжнародні стандарти.

У підприємств, які не мають згідно з законодавчими нормами переходити в обов'язковому порядку на використання Міжнародних стандартів, є право вибору між НП(С)БО та МСБО [12].

НБУ крім встановлення норм ведення обліку та складання фінансової звітності в банках, здійснює регулювання безготівкових розрахунків підприємств, організацій та установ різних форм власності. З ціллю встановлення єдиних вимог до фінансової звітності в Україні законодавчо визначено основні принципи, які є обов'язковими для виконання (рис. 1.8).

Принципи складання фінансової звітності сприяють оптимізації управління підприємством та відповідають потребам учасників бізнесу щодо отримання ними відповідної інформації.

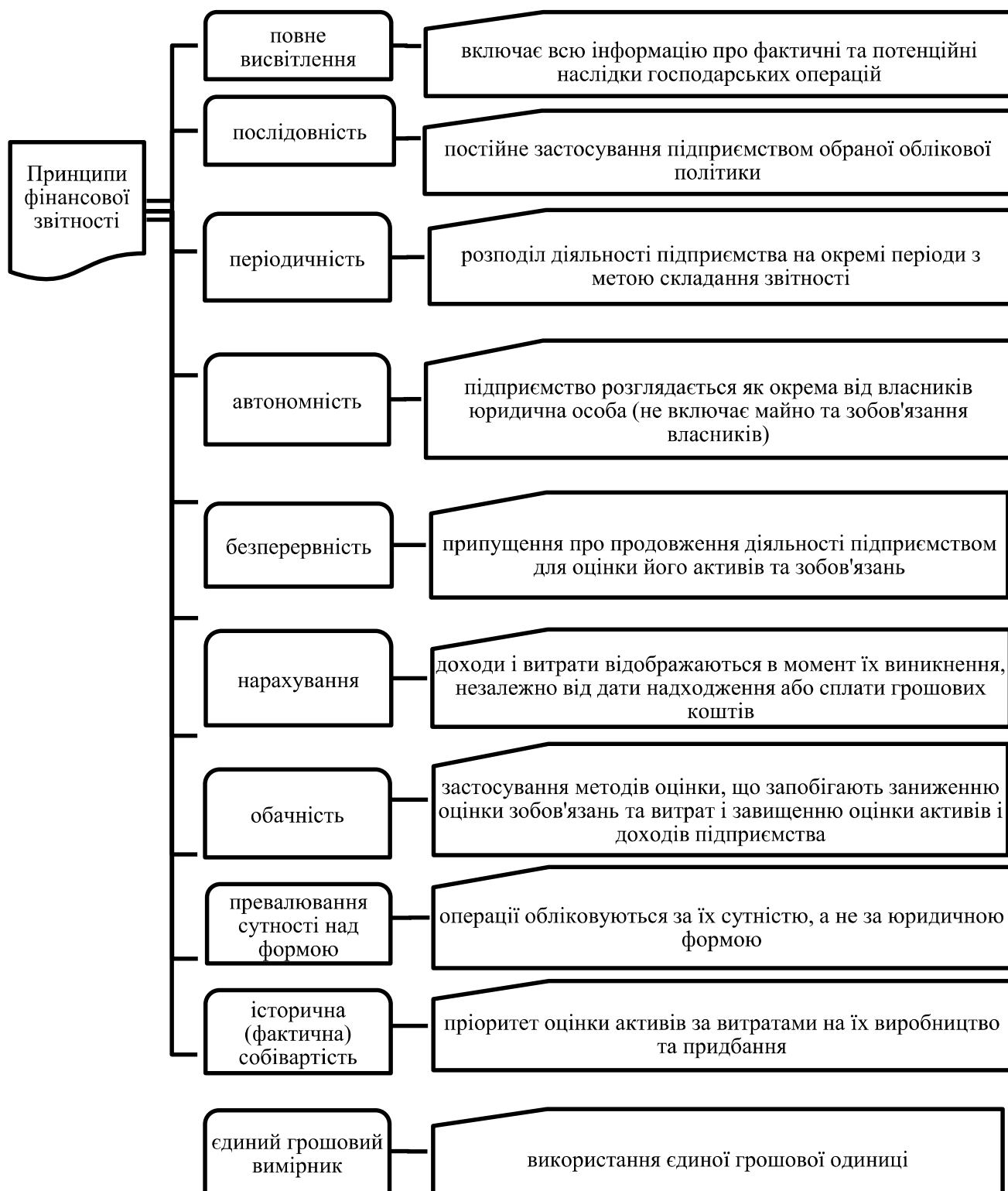

Рисунок 1.8 – Принципи складання фінансової звітності

Джерело: побудовано автором за інформацією [6]

Окрім принципів складання фінансової звітності нормативні акти встановлюють вимоги до інформації, яка відображається в фінансовій звітності (рис. 1.9).

Вимоги			
інформація повинна бути дохідлива і зрозуміла для користувачів із спеціальними знаннями	інформація повинна бути доречна для прийняття рішень користувачами	інформація повинна бути достовірною (правдива, без помилок та перекручень)	інформація повинна бути порівнювана за різні періоди та для різних підприємств

Рисунок 1.9 – Вимоги до інформації у фінансовій звітності

Джерело: побудовано автором за інформацією [4]

Тож однією з основних вимог до інформації, що представлена у фінансовій звітності, є дохідливість та зрозумілість для її користувачів. Така властивість інформації полягає у чіткості та доступності колу користувачів, що володіють спеціальними знаннями.

Друга вимога до інформації полягає в тому, що вона повинна визначатися конкретними потребами та очікування різних груп зацікавлених сторін. Це поняття визначається не лише доступністю, але й її адаптованістю та спрямованістю на реальні потреби користувачів.

Третя вимога встановлена для забезпечення користувачів фінансовою звітністю такою інформацією, яка б найбільш точно відображала дійсний фінансовий стан господарської одиниці для прийняття управлінських, стратегічних та інвестиційних рішень.

Останньою визначеною законодавством вимогою є її порівнянність, що дозволяє проводити аналіз показників за різними підприємствами та за одним підприємством в динаміці.

Щоб фінансова звітність могла виконувати свої функції, вона повинна бути структурована і певним чином уніфікована для порівнянності та читабельності. З цієї причини законодавчо встановлено вимоги до складання і подання фінансової звітності підприємствами України (рис. 1.10).

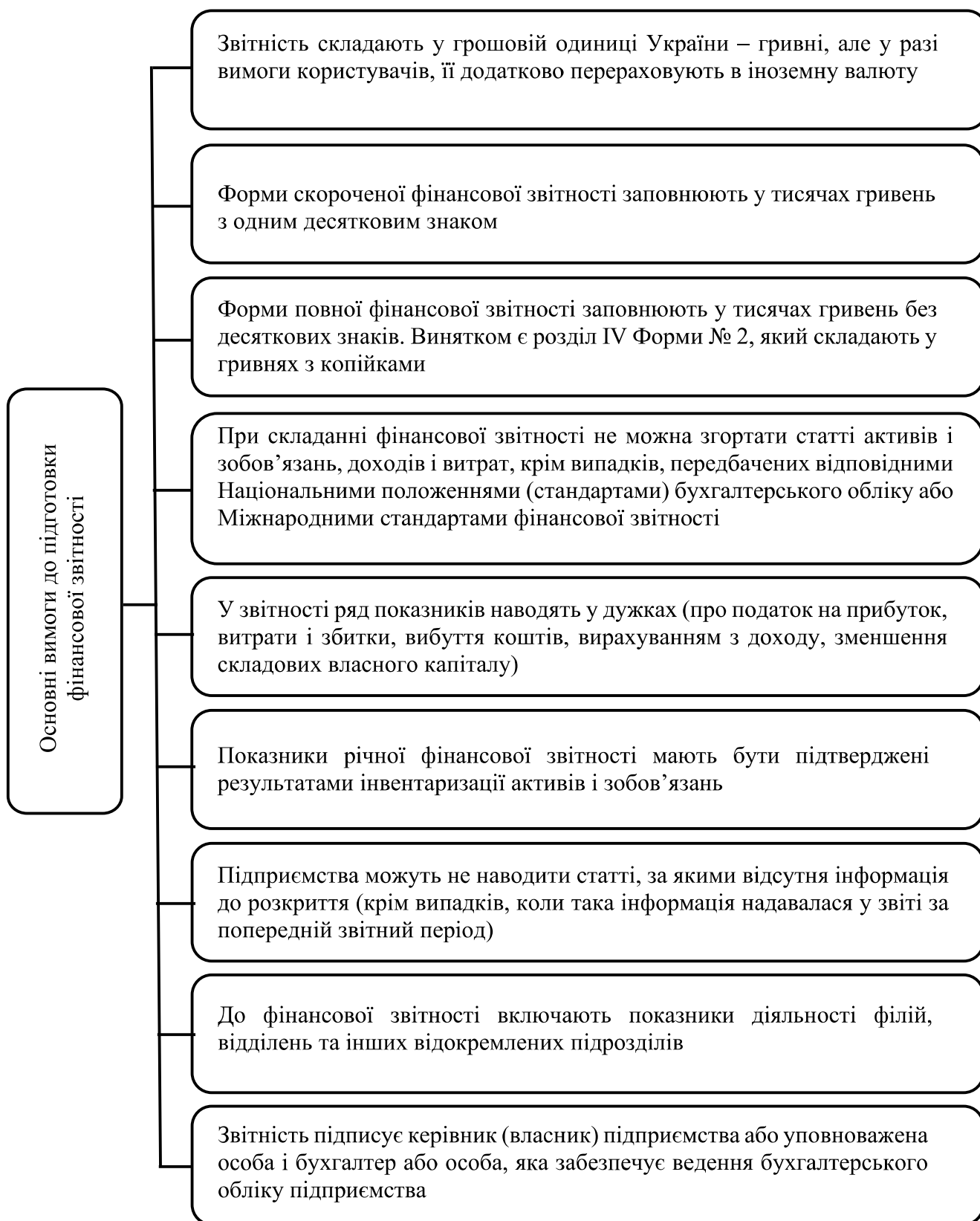

Рисунок 1.10 – Основні вимоги до підготовки фінансової звітності

Джерело: побудовано автором за інформацією [2, с. 8]

У фінансовій звітності обов'язково вказується дата, станом на яку наведені фінансові показники (останній день звітного періоду), або період, який охоплює

звіт. У випадках, коли період, за який складено звіт, відрізняється від звітного періоду, в примітках вказується причина відхилень.

Важливою характеристикою звітності є зручність отримання інформації. Для цього на бланку звіту наводиться основна інформація про підприємство, звіт якого представлений (рис. 1.11).

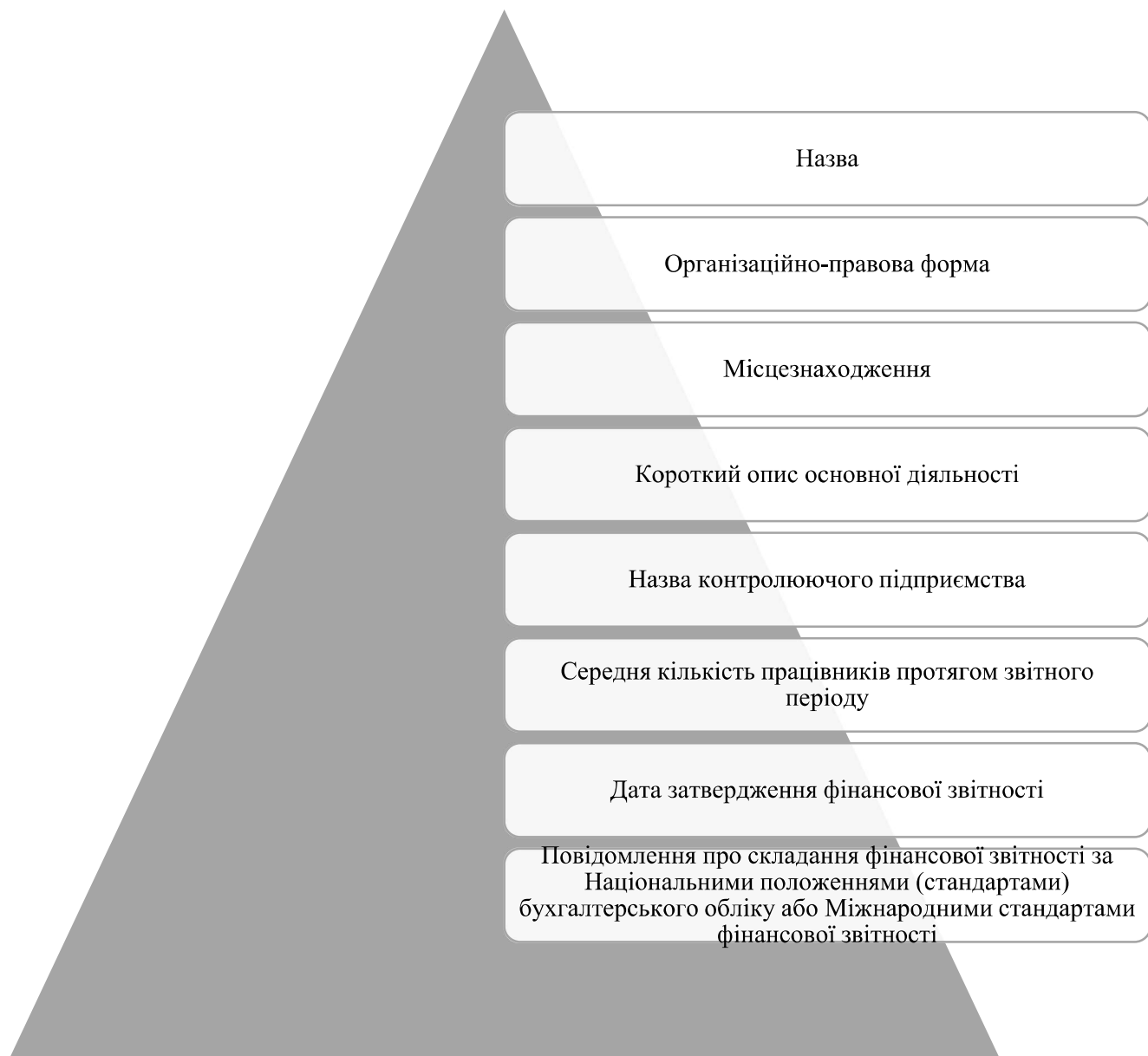

Рисунок 1.11 – Інформація про підприємство у фінансовій звітності

Джерело: побудовано автором за інформацією [4]

Відповідно до Порядку подання фінансової звітності, підприємство подає фінансову звітність органам, до сфери управління яких підприємство належить, власникам, трудовим колективам за їх вимогою та іншим органам відповідно до

законодавства [12].

Основними державними органами, в які подається фінансова звітність, є ДПС та ДССУ. ДПС отримує фінансову звітність як додаток до декларації з податку на прибуток.

Порядок і строки надання фінансової звітності засновникам або трудовому колективу визначається і регламентується внутрішніми документами підприємства. Строки подання фінансової звітності представлені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Строки подання фінансової звітності

Категорія суб'єкта господарювання	Отримувач	Граничні строки подання
Мікропідприємства, малі підприємства, непідприємницькі товариства (окрім тих, що використовують МСФЗ)	Усі органи, крім органів Казначейства	До 28 лютого наступного за звітнім роком
Середні підприємства		До 1 червня наступного за звітнім року
Підприємства, що складають проміжну фін. Звітність		До 30 числа місяця, наступного за звітнім кварталом
Платники податку на прибуток	ДПС	Як додаток до декларації з податку на прибуток у строки, встановлені ПКУ
Підприємства, що зобов'язані оприлюднювати річну фін. Звітність	ДПС, ДССУ	Річна звітність – до 28 лютого наступного за звітнім року; Проміжна звітність – до 30 числа місяця, наступного за звітнім кварталом
Підприємства, що застосовують МСФЗ	Центр збору фін. звітності	

Джерело: згруповано за інформацією [12]

В Україні дотримання підприємствами норм законодавства про бухгалтерський облік і звітність знаходиться на контролі у відповідних органів у межах передбачених законами повноважень. Перевіряються строки подання звітності, правильність оформлення звітів і внесення показників, наявність всіх необхідних форм звітності та взаємозв'язки між показниками.

Зараз у зв'язку з воєнним станом в Україні підприємства звільняються від відповідальності за неподання та оприлюднення фінансової звітності з умовою обов'язкового її подання протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану [12].

Незважаючи на пов'язані з військовими діями складні умови діяльності підприємств, необхідно чітко дотримуватися норм діючого законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку та правил складання фінансової звітності. Використання вкладених принципів підготовки звітності має забезпечити внутрішніх та зовнішніх користувачів фінансової звітності необхідною для них інформацією.

Тож в Україні складання та подання фінансової звітності чітко врегульовано законодавством. Встановлено форми фінансової звітності, правила та принципи її підготовки та надання відповідним користувачам. Держава впроваджує єдині підходи для можливості порівняння, узагальнення та обробки показників такої звітності, а також звітності одного суб'єкту за різні періоди. Окрім цього дотримання основних принципів підготовки фінансової звітності забезпечує правдивість та повноту наданої інформації для користувачів.

1.3. Міжнародний досвід методики оцінки фінансового стану підприємства

Сучасні реалії вимагають поглибленого аналізу фінансового стану підприємства, чинників, що впливають на його фінансову стійкість та конкурентоспроможність. Оцінка фінансового стану підприємства є ключовою складовою управлінського процесу та відображає його здатність до досягнення стратегічних цілей та стійкості в умовах змінного економічного середовища. Міжнародний досвід методики оцінки фінансового стану підприємства вартий уваги та цікавий з наукової точки зору для визначення найбільш ефективних підходів для подальшого застосування національними підприємствами.

Міжнародний досвід в першу чергу включає в себе використання положень МСФЗ, що були розроблені Радою з МСБО. Автори МСФЗ переконані, що краща інформація створює кращі економічні та інвестиційні рішення. Тому виникає необхідність а розробці високоякісних глобальних стандартів, результатом яких є

корпоративна інформація, яка дає змогу приймати інвестиційні рішення. Ця робота сприяє створенню ефективних і стійких ринків капіталу [13].

МСФЗ встановлюють рекомендації та вимоги до фінансової інформації, що міститься у фінансовій звітності. Вони надають зокрема підходи до оцінки активів, зобов'язань, власного капіталу та фінансових результатів підприємства.

Країни Великої двадцятки (G20) та інші міжнародні організації, а також уряди багатьох країн, глави бізнес-асоціацій, інвестори, бухгалтери підтримують мету створення та використання єдиних високоякісних глобальних стандартів бухгалтерського обліку. Сучасна економіка спирається на транскордонні операції і вільний потік міжнародного капіталу. Очікується, що число фінансових операцій, що виходять за межі однієї країни, лише збільшуватиметься. Інвестори шукають диверсифікації та інвестиційні можливості по всьому світу, а компанії залучають іноземний капітал, здійснюють зовнішньоекономічну діяльність або мають дочірні компанії в багатьох країнах.

До створення та широкого використання МСФЗ оцінка фінансового стану підприємства та співставність результатів із іншими підприємствами була ускладнена тим, що різні країни спиралися на власні національні стандарти бухгалтерського обліку. Різноманітність вимог до формування показників фінансової звітності часто створювала додаткові витрати, складність та ризики порівнянності та тлумачення для користувачів такої звітності, зокрема управлінського персоналу підприємств та інвесторів, що безумовно впливало на їх рішення.

Застосування національних стандартів бухгалтерського обліку означало, що суми, зазначені у фінансовій звітності, можуть розраховуватися за певними принципами, відмінними від принципів тієї чи іншої країни. Міжнародні стандарти фінансової звітності забезпечують прозорість, підвищують міжнародну порівнянність та якість фінансової інформації, дозволяючи інвесторам та іншим учасникам ринку приймати обґрунтовані та зважені рішення.

Незважаючи на переваги МСФЗ, перехід на їх використання вимагає додаткових зусиль та витрат. Проте в підсумку за результатами проведених досліджень, впровадження МСФЗ принесли чисті переваги ринкам капіталу.

Документально підтверджені переваги включають нижчу вартість капіталу для деяких компаній і збільшення інвестицій в юрисдикції, які дозволили складання фінансової звітності за МСФЗ. Деякі компанії також повідомляють про переваги використання МСФЗ у своїй внутрішній звітності, покращення їх здатності давати порівняні оцінки фінансовому стану підрозділів в різних країнах, зменшення кількості різних систем звітності та гнучкість переміщення персоналу з досвідом роботи з міжнародними стандартами. У Японії, де використання МСФЗ є добровільним з 2010 року, у звіті Японського агентства фінансових послуг визначено ефективність бізнесу, покращену порівнянність та кращі комунікації з міжнародними інвесторами як основні причини, чому багато японських компаній вирішили перейти на використання міжнародних стандартів [13].

Таким чином, МСФЗ стали глобальною мовою фінансової звітності, яка широко використовується в різних країнах світу. Наразі 145 юрисдикцій вимагають використання МСФЗ для всіх або більшості публічних компаній, тоді як 13 юрисдикцій дозволяють їх використання. На рисунку 1.12 відображено відсоток країн тієї чи іншої частини світу, для яких використання МСФЗ є обов'язковим. Як видно з рис. 1.12, використання МСФЗ є обов'язковим для усіх країн Середнього Сходу, більшості країн Європи та Африки. Дещо меншими є показники Америки та Азії, проте більше половини країн цих регіонів вимагають обов'язкове використання міжнародних стандартів.

Після формування показників фінансової звітності спираючись на МСФЗ, оцінка фінансового стану проводиться за допомогою системи відносних показників та їх динаміки. Це дозволяє порівняти різні аспекти фінансового стану підприємства в часі та в порівнянні з іншими суб'єктами господарювання. До таких показників можна віднести показники рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості тощо.

У міжнародній практиці показники рентабельності є ключовими і допомагають оцінити ефективність використання ресурсів підприємства. Науковці визначають категорію «рентабельності» як міру ефективності роботи підприємства або ж прибутковість різних напрямів його діяльності – операційної, фінансової,

інвестиційної. Чим вище значення коефіцієнту, тим діяльність підприємства вважається ефективнішою.

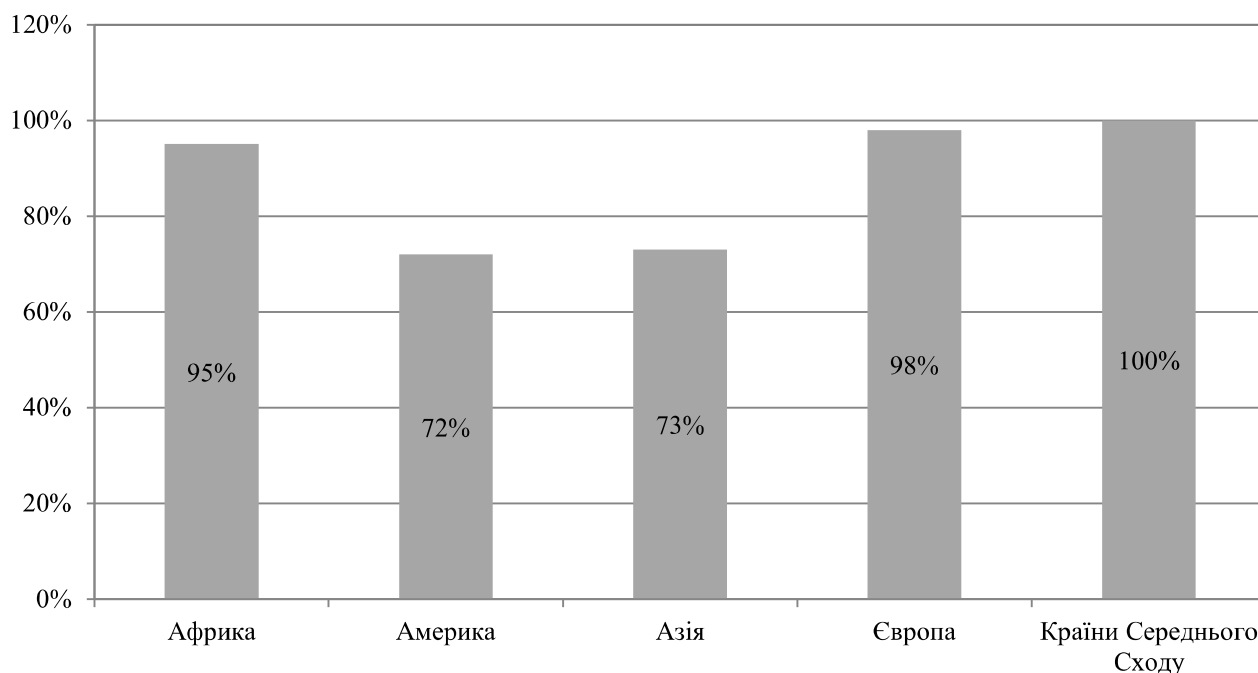

Рисунок 1.12 – Розповсюдження обов'язкового використання МСФЗ по регіонам

Джерело: побудовано автором на основі [13]

Визначення рівню рентабельності включено в перелік показників, що є рекомендованими американським стандартом управлінського обліку «Вимірювання ефективності підприємства» для оцінки фінансового стану і ефективності діяльності підприємства.

У своєму дослідженні Т. Йоан наголошує на тому, що для проведення ефективного фундаментального аналізу та аргументування недоцільності застосування окремих ринкових важелів велике значення має саме інформація фінансової звітності і прогноз рентабельності підприємства [14].

Н. Чакічі, С. Чаттерджи і Ю. Тан досліджували показники рентабельності та прийшли до висновку, що саме ця група показників краще відображає міру ефективності підприємницької діяльності, ніж інші [15].

П. Ворст та Т. Йоан зробили аналіз рентабельності окремого підприємства, що був заснований на дослідженні комбінацій з трьох показників доходу, а саме

валового прибутку, операційного доходу та ЕВІТ, та чотирьох змінних – вартості підприємства, балансової вартості активів, ринкової вартості власного капіталу та балансової вартості власного капіталу. В дослідженні наведено моделі життєвого циклу та прогноз зміни рентабельності у майбутньому [16].

На практиці для оцінки фінансового стану підприємства й ефективності його діяльності розраховується не один окремий показник, а ціла сукупність показників рентабельності. У міжнародній практиці існує декілька підходів до розрахунку рентабельності, а саме витратний, дохідний та ресурсний.

Відповідно до підходів, показники рентабельності можна об'єднати у групи (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Показники рентабельності за різними підходами [17]

Підхід	Показники і їх розрахунок	Характеристика
Витратний	Рентабельність операційної, звичайної, інвестиційної діяльності, рентабельність продукції: $P = \Pi / C \times 100\%, \text{ де}$ $P - \text{рівень рентабельності};$ $\Pi - \text{прибутковість від реалізації};$ $C - \text{собівартість продукції}.$	Показник відображає величину прибутку, який припадає на 1 грн. собівартості реалізованої продукції. Характеризує загальну прибутковість діяльності підприємства.
Дохідний	Валова та чиста рентабельність продажів: $P = \Pi / Д \times 100\%, \text{ де}$ $Д - \text{дохід від реалізації продукції}.$	Показник відображає величину прибутку, що припадає на 1 грн. виручки від реалізації продукції.
Ресурсний	Рентабельність активів, рентабельність основного капіталу, рентабельність оборотного капіталу, рентабельність власного капіталу: $P = \Pi / K \times 100\%, \text{ де}$ $K - \text{капітал}.$	Показник відображає, яка величина прибутку припадає на 1 грн. капіталу, що було інвестовано в підприємство.

Спосіб обчислення прибутку наростаючим підсумком значно відрізняється від способу визначення вартості активів, вартість яких складається на основі кількох конкретних значень. Через це при стабільній операційній діяльності з постійним прибутком та без змін у вартості активів рентабельність на основі даних з квартальних та річних звітів значно відрізнятиметься. У той же час відношення прибутку до витрат, що так само визначаються за наростаючим підсумком, залишатиметься без змін.

Хоча розрахунок і проводиться на основі інформації фінансової звітності,

методика розрахунку може відрізнятись, а отримані значення не відповідатимуть дійсності. Наприклад, проблема з розрахунком показників рентабельності може виникнути у ситуації, коли підприємство залучає позикові кошти, що на дату складання фінансової звітності ще не є наявними. Тоді рентабельність буде завищена. Цю проблему можна вирішити за допомогою середньозваженого значення показника рентабельності для зіставного підприємства. Для розрахунку показника використовується дані бухгалтерського обліку за декілька періодів, що можна зобразити у вигляді формули (1.1):

$$R_{cp} = \frac{\sum P_n}{\sum D_n} \times 100, \quad (1.1)$$

де R_{cp} – середньозважена рентабельність зіставного підприємства;

P_n, D_n – дані фінансової звітності n -ого періоду.

Для оцінки фінансового стану міжнародний досвід вказує на важливість аналізу платоспроможності та ліквідності. Платоспроможність вчені частіше визначають як спроможність погасити заборгованість, що вимагає негайного погашення. Тобто це забезпеченість підприємства коштами або ж їх еквівалентами у достатніх об'ємах для розрахунку за такими зобов'язаннями. Підходи до визначення платоспроможності зображено на рисунку 1.13.

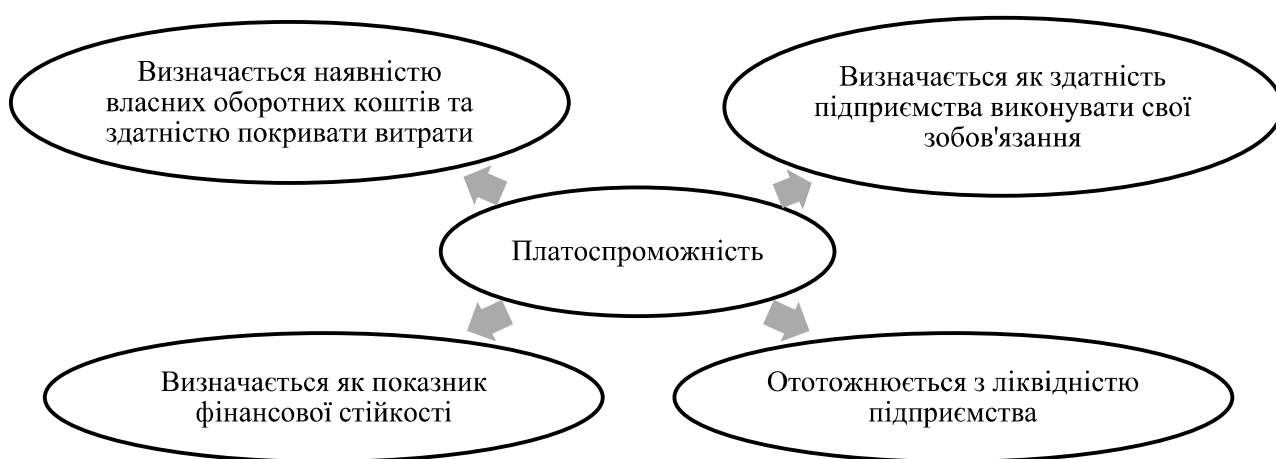

Рисунок 1.13 – Підходи до економічної сутності поняття «платоспроможність»

Джерело: сформовано автором на основі [18]

Часто на практиці поняття «платоспроможності» та «ліквідності»

ототожнюють. Ліквідність за своєю суттю означає здатність активів перетворитися на грошові кошти, а якщо мова йде про підприємство – забезпеченість останнього ліквідними засобами. Платоспроможність є більш широким поняттям і відображає можливість підприємства вчасно та в повному обсязі покривати свої зобов'язання та вести безперервну діяльність.

Основні ознаки платоспроможності підприємства наведено на рис. 1.14. Проте варто зазначити, що забезпеченість підприємства грошовими коштами, яких вистачає на поточні витрати сьогодні, не дає гарантій з приводу платоспроможності і ліквідності капіталу у перспективі. Варто оцінювати показники в динаміці й визначити фактори і їх позитивний та негативний вплив.

Рисунок 1.14 – Основні ознаки платоспроможності підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [18]

Найбільш поширеною є класифікація факторів за місцем виникнення. Згідно з цією класифікацією усі фактори можна розподілити на внутрішні, або мікроекономічні, та зовнішні, або загальноекономічні [19, с. 60].

До зовнішніх факторів відносять ті, на які підприємство не може впливати безпосередньо. Це може бути глобальні економічні, політичні явища, платоспроможність стратегічно важливих контрагентів.

Внутрішні фактори зумовлені формою, методами та організацією діяльності на підприємстві. До таких чинників відносяться склад і структура необоротних та оборотних активів, фінансове планування, маркетингова політика і організація збуту тощо (рис. 1.15).

Рисунок 1.15 – Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на платоспроможність підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [18]

Для аналізу діяльності підприємства, зокрема визначення платоспроможності підприємства, необхідна інформаційна база. В основному це фінансова звітність (рис. 1.16).

Тож спираючись на міжнародний досвід оцінки фінансового стану, можна відмітити впровадження принципів ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності за міжнародними стандартами, розрахунок показників рентабельності, платоспроможності та ліквідності. При аналізі слід використовувати повну, достовірну інформацію, тому велике значення має забезпечення правильності та своєчасності фіксації господарських операцій відповідно до їх суті.

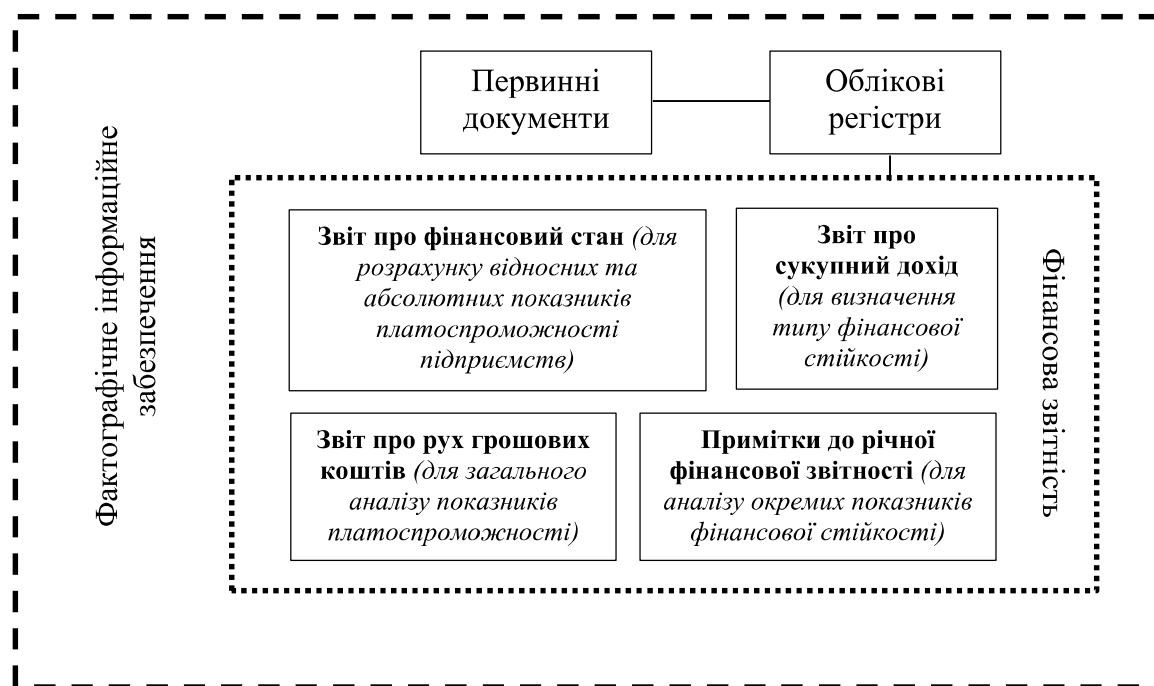

Рисунок 1.16 – Інформаційне забезпечення платоспроможності підприємства

Джерело: [18]

У ході аналізу та дослідження теоретичних аспектів формування фінансової звітності та оцінки фінансового стану підприємства виявлено значимість теоретичного підґрунтя для подальшого дослідження теми. Теоретичні засади визначають методи та принципи формування фінансової звітності і її інформації, що є важливим для прийняття зважених рішень на різних етапах діяльності підприємства.

Розкриті теоретичні питання є підґрунтям для подальших емпіричних досліджень, надання практичних рекомендацій з вдосконалення системи управління фінансами та вибору шляхів підвищення фінансової стійкості досліджуваного підприємства в сучасних умовах. Такий підхід до дослідження теоретичних аспектів формування фінансової звітності є необхідним етапом для розвитку наукового підходу до управління фінансами та забезпечення стабільності підприємства у сучасному бізнес-середовищі.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Особливості формування звітності досліджуваного підприємства

Формування фінансової звітності на підприємстві обумовлюється характеристиками самого підприємства – його організаційно-правовою формою, розмірами, особливостями господарської діяльності тощо. Тому варто визначити та охарактеризувати організаційні та технологічні особливості діяльності ТОВ «ВЕББІЛАБ», а також визначити їх вплив на побудову фінансової звітності.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ВЕББІЛАБ» було створено рішенням засновників згідно із законодавством України (Протокол №1 від 22.12.2016). Основним видом діяльності компанії є розробка програмного забезпечення. Підприємство зареєстровано за адресою: Україна, 01013, місто Київ, вулиця Будіндустрії, будинок 6.

Історію компанії умовно можна розділити на три етапи (рис. 2.1).

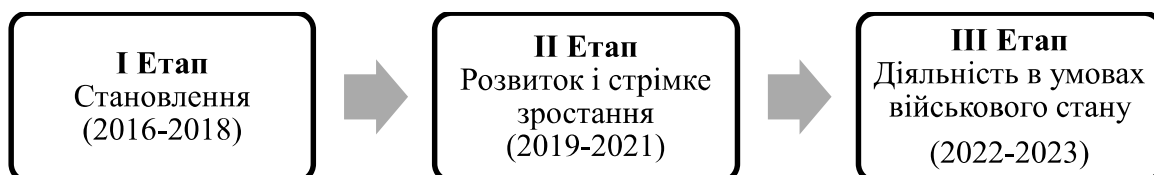

Рисунок 2.1 – Історія ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Джерело: побудовано автором

Першим етапом можна назвати заснування та реєстрацію ТОВ «ВЕББІЛАБ», організацію процесу, наймання перших співробітників і пошук перших клієнтів. Цей період охоплює 2016-2018 рр. Тоді компанія лише виходила на ринок і зіткнулась з першими викликами.

На другому етапі відбувається становлення і стрімкий ріст підприємства (2019-2021 рр.). Під час цього періоду компанія має швидкі темпи зростання, починає бути впізнаваною і знаходить зовнішніх інвесторів. В цей час компанія активно залучає

нових підрядників до виконання робіт і надання послуг. В 2020 р. як і інші підприємства, ТОВ «ВЕББІЛАБ» зіштовхнулась з новими негативними чинниками, пов'язаними із появою і розповсюдженням COVID-19. Проте вже через декілька місяців ринок ІТ-послуг відновився і, через розповсюдження дистанційного формату у всіх сферах життя людей, з'явився неабиякий попит на такі послуги.

Третій етап в історії ТОВ «ВЕББІЛАБ» розпочався 24 лютого 2022 р. із повномасштабним вторгненням російських збройних сил на територію України та триває і досі. За цей час відбулось переосмислення і зміни у політиці компанії. Цей період характеризується кризою на ринку ІТ-послуг та важкими умовами ведення господарської діяльності. Декілька місяців поспіль компанія не мала жодного нового клієнта і зменшила кількість підрядників на 10%. Керівництву підприємства довелося приймати тяжкі рішення. Проте все ж таки незважаючи на складні умови, ТОВ «ВЕББІЛАБ» продовжує свою роботу, допомагає Збройним Силам України і робить великий внесок для майбутньої перемоги України. За останні декілька місяців спостерігається відродження ринку, було укладено контракти з новими клієнтами, з'явилися нові проєкти і нові робочі місця.

ТОВ «ВЕББІЛАБ» – це аутсорсингова ІТ-компанія, що спеціалізується на розробці програмного забезпечення та технічній експертизі. Перелік послуг, які надає компанія, представлено на рис. 2.2.

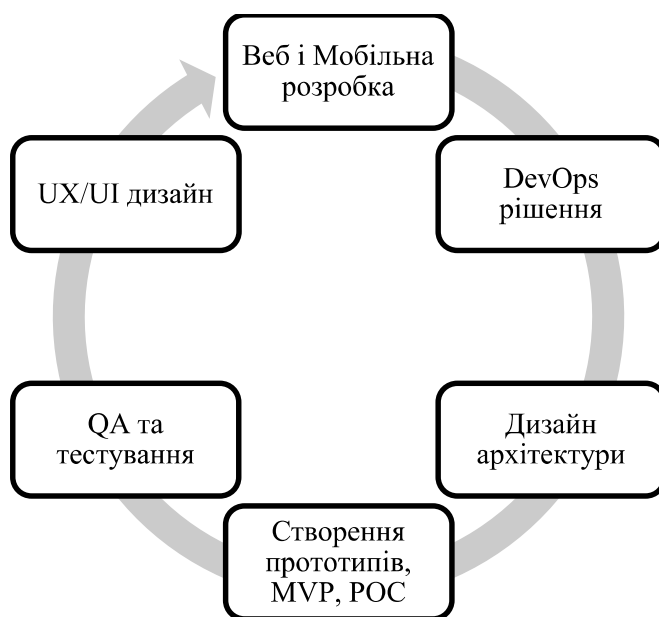

Рисунок 2.2 – Послуги розробки, що надає ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Джерело: побудовано автором за інформацією [20]

У розрізі сфер застосування програмного забезпечення необхідно зазначити, що компанія надає послуги з розробки криптовалют, послуги з розробки програмного забезпечення IoT, послуги з розробки програмного забезпечення для eCommerce та послуги повного циклу розробки програмного забезпечення (рис. 2.3) [20].

Послуги з розробки криптовалют

- Інсталяція та підтримка Blockchain інфраструктури
- Розвиток криптогаманців
- Розробка програмного забезпечення для біржі криптовалют
- Системи моніторингу blockchain та активів

Послуги з розробки програмного забезпечення IoT

- B2B/B2C/Маркетплейс Розробка платформи

Послуги з розробки програмного забезпечення для eCommerce

- Послуги з розробки програмного забезпечення IoT
- Послуги з розробки апаратного забезпечення IoT

Послуги повного циклу розробки програмного забезпечення

- Розробка програмного забезпечення на замовлення
- Розробка мобільних додатків

Рисунок 2.3 – Перелік послуг ТОВ «ВЕББІЛАБ» за різними напрямками

Джерело: побудовано автором за інформацією [20]

В залежності від розміру проекту, вимог клієнта, гнучкості, величини клієнтського контролю та методології можливі різні варіанти співпраці. Моделі співпраці з ТОВ «ВЕББІЛАБ» представлені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Моделі співпраці з ТОВ «ВЕББІЛАБ»

	Розмір проекту	Вимоги	Гнучкість	Клієнтський контроль	Методологія
Фіксована ціна	Маленький та Середній	Чітко визначені	Низька	Низький	Waterfall/ Agile
Час і матеріали	Середній та Великий	Визначені та Змінювані	Середня	Середній	Agile
Виділена команда	Великий	Змінювані	Висока	Високий	Будь-яка

Джерело: побудовано автором за інформацією [20]

Клієнтами ТОВ «ВЕББІЛАБ» є українські та міжнародні компанії, такі як Mercedes-Benz, Pfizer, Нова Пошта, Intersport, Uber, МХП, DeepDive Technology та багато інших (рис. 2.4). Серед клієнтів ТОВ «ВЕББІЛАБ» є компанії зі списку Fortune 500.

Рисунок 2.4 – Клієнти ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Джерело: [20]

Таким чином, компанія орієнтована як на внутрішній, так і на зовнішній ринки і має клієнтів по всьому світу (рис. 2.5).

Рисунок 2.5 – Географія клієнтів ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Джерело: [20]

Економіці України притаманні ознаки, які можна віднести до ознак країн з економікою, що розвивається. На її подальший розвиток значно впливає уряд за допомогою податково-бюджетної та грошово-кредитної політики, а також регуляторних юридичних та політичних тенденцій, що швидко змінюються. З 24 лютого 2022 року умови діяльності компанії значно погіршились через російські збройні сили, які розпочали повномасштабне вторгнення в Україну.

Проте інформаційні технології, як галузь економіки, проявила стійкість і є чи не єдиною, що за підсумками 2022 року показала зріст, а не спад. До державного бюджету була сплачена сума, що є на 16% більше, ніж сума податків зі сфери ІТ за 2021 рік.

Згідно з дослідженням Асоціації «ІТ Ukraine» абсолютно всі без виключень українські компанії у сфері ІТ стикнулись із викликами, що пов'язані з війною. З усіх компаній лише 34,3% вдалось повністю пристосуватися до нових умов (забезпечити релокацію співробітників, безперебійне електропостачання за допомогою генераторів на випадок блекаутів, перенести ключові системи в «хмару» тощо). Зокрема через ризики, пов'язані з війною, замовники за кордоном почали скорочувати співпрацю із українськими компаніями. В січні 2023 обсяг експорту ІТ-послуг впав на 30% у порівнянні із попереднім місяцем. Через це почались масові скорочення в компаніях галузі та зменшення або ж взагалі відсутність відкритих вакансій [21].

З початком повномасштабного вторгнення в Україну активи ТОВ «ВЕББІЛАБ» не зазнали значних пошкоджень, і керівництво було зосереджено на забезпеченні операційної діяльності в повному обсязі та виконанні обов'язків за всіма зобов'язаннями. Бізнес-процеси ТОВ «ВЕББІЛАБ» реорганізовані у відповідності до поточних викликів та забезпечення безперервності діяльності. Керівництво втілює заходи щодо диверсифікації та мінімізації ризиків порушення операційної діяльності через військові дії.

Наразі весь ринок ІТ-послуг знаходиться не в найкращому стані. ТОВ «ВЕББІЛАБ» довелось стикнутись із такими негативними чинниками як:

- рецесія світової економіки;

- недостатня підтримка з боку держави;
- непрозорі механізми бронювання та виїзду за кордон для укладання нових контрактів із замовниками та ризики мобілізації працівників або підрядників компанії;
- вимушена диверсифікація ризиків.

Незважаючи на далеко не найсприятливіші умови діяльності, керівництво і підрядники компанії велику увагу приділяють волонтерській місії і всіляко підтримують волонтерський рух. Усі прибутки, отримані під час повномасштабного вторгнення, ТОВ «ВЕБІЛАБ» спрямовує на спеціальний рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил України і всіляко допомагає захисникам України. З 24 лютого 2022 р. компанія перерахувала понад 10,4 млн. грн. волонтерам і у благодійні фонди.

Основним органом управління юридичною особою є загальні збори учасників. Схематично структуру підприємства можна представити наступним чином (рис. 2.6).

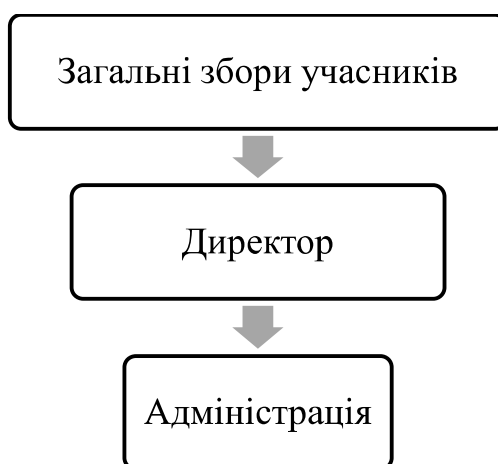

Рисунок 2.6 – Структура управління ТОВ «ВЕБІЛАБ»

Джерело: побудовано автором

Фінансова звітність Товариства з обмеженою відповідальністю «ВЕБІЛАБ» складається відповідно до НП(С)БО та ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV з подальшими доповненнями щодо підготовки фінансової звітності.

ТОВ «ВЕБІЛАБ» відповідає ознакам малого підприємства (табл. 2.2), тому

складає та подає звітність за формами № 1-м, № 2-м для малого підприємства (Додатки А, Б, В).

Таблиця 2.2 – Відповідність ТОВ «ВЕББІЛАБ» ознакам малого підприємства станом на 2022 р.

Критерій	Фактична кількість	Гранично допустимі норми
Середня чисельність працівників	5	50
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	91 578 100 грн.	Сума, еквівалентна 8 млн. євро, розрахована за середньорічним курсом НБУ Для 2022 р. – 8 млн. * 33,98 = 271 840 000 грн.
Балансова вартість активів	8 722 900 грн.	Сума, еквівалентна 4 млн. євро, розрахована за середньорічним курсом НБУ Для 2022 р. – 4 млн. * 33,98 = 135 920 000 грн.

Джерело: побудовано автором на основі [22] та фінансової звітності ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2022 р.

Національною валютою України є гривня, яка і є валютою, у якій подається фінансова звітність. Усі фінансові данні наведені у гривні та округлені до тисяч з одним десятковим знаком. Підприємство складає звітність щоквартально. Обов'язки із складання фінансової звітності покладено на головного бухгалтера підприємства.

За результатами діяльності підприємства за останні роки можна навести такі показники:

- дохід збільшився на 13,4% у порівнянні із довоєнним часом;
- дохід за останні 12 місяців зменшився на 3,4%;
- кількість підрядників компанії зменшилася на 13 людей у порівнянні із довоєнним часом;
- кількість підрядників зменшилась на 5 людей за останні 12 місяців.

Отже, українська аутсорсингова ІТ-компанія ТОВ «ВЕББІЛАБ» надає широкий спектр послуг у сфері розробки програмного забезпечення та технічної експертизи. Незважаючи на складні умови ведення господарської діяльності, занепад на ринку та різноманітні ризики, компанія продовжує розвиватися і робить великий внесок для майбутнього України.

2.2 Методика формування Балансу (Звіту про фінансовий стан)

Перша форма фінансової звітності – це Баланс (Звіт про фінансовий стан). Під «балансом» зазвичай розуміється рівність та рівновага, тож назва за НП(С)БО відображає загальний принцип побудови складових Балансу – Активу та Пасиву, підсумок яких завжди знаходиться в рівновазі. Варто зауважити, що за МСБО перший звіт має назву «Звіт про фінансовий стан», і звичної для нас назви «Баланс» немає.

В Активі відображається інформація про ресурси, що є у розпорядженні підприємства та використання яких має призвести до отримання економічних вигод у майбутньому, а в Пасиві – джерела утворення цих ресурсів.

В обох частинах Балансу фіксується вартість ресурсів підприємства на визначену дату, але ознака, за якою відбувається групування, відрізняється: в активі – це склад і розміщення ресурсів, а у пасиві – джерела їх утворення.

Активи підприємства можуть створюватися за рахунок власних та залучених коштів. Це можна наочно відобразити у вигляді рівняння, яке ще називають «балансовим рівнянням» (рис. 2.7).

Рисунок 2.7 – Балансове рівняння

Джерело: побудовано автором за інформацією [23, с. 138]

ТОВ «ВЕББІЛАБ» складає Баланс за формою для малих підприємств (Форма № 1-м), яка визначається НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність».

Баланс складається з окремих елементів, які називають статтями. Кожна стаття Балансу має назву, цифровий код від 1000 до 1900 та значення у грошовому виразі на початок звітного року та на дату складання звіту. При складанні проміжних Балансів протягом року цифри у стовпчику, який відображає дані на початок року, не змінюються, а у стовпчику «на звітну дату» – наводяться

У порівнянні з Активом Форми № 1 Актив Балансу, що складається малими підприємствами, має дещо скорочений перший розділ: він не містить рядки «Інвестиційна нерухомість», «Інші фінансові інвестиції», «Довгострокова дебіторська заборгованість», «Відстрочені податкові активи».

Структуру Пасиву Форми № 1-м можна представити наступним чином (рис. 2.9).

Рисунок 2.9 – Розділи та статті Пасиву Форми № 1-м

Джерело: складено за даними [7]

Пасив Форми № 1-м, як і Актив, має скорочений вигляд у порівнянні з Пасивом Форми № 1: у затвердженій формі відсутні рядки «Капітал у дооцінках», «Вилучений капітал», «Поточні забезпечення», а також немає деталізації статті «Довгострокові зобов'язання та забезпечення».

Загальні підсумки Активу і Пасиву Балансу мають дорівнювати один одному. Це є перевіркою правильності складання Балансу. Проте лише ця ознака не є достатньою умовою для визначення того, що все відображено вірно. Важливо коректно і вчасно відобразити операції за їх економічним змістом.

Станом на 31.12.2022 р. Активи та Пасиви Балансу підприємства дорівнюють 8 722 900 грн.

За даними Балансу товариства, частка оборотних активів на цю дату становить 99% від загальної суми активів. Це свідчить про високу мобільність ресурсів. Станом на кінець 2022 року коефіцієнт мобільності активів дорівнює 101,14, тобто кожній гривні, вкладеній в необоротні активи, відповідає трохи більше ніж 101 гривня в оборотних.

Необоротні активи ТОВ «ВЕББІЛАБ» на 31.12.2022 р. складаються з нематеріальних активів, незавершених капітальних інвестицій та основних засобів (рис. 2.10).

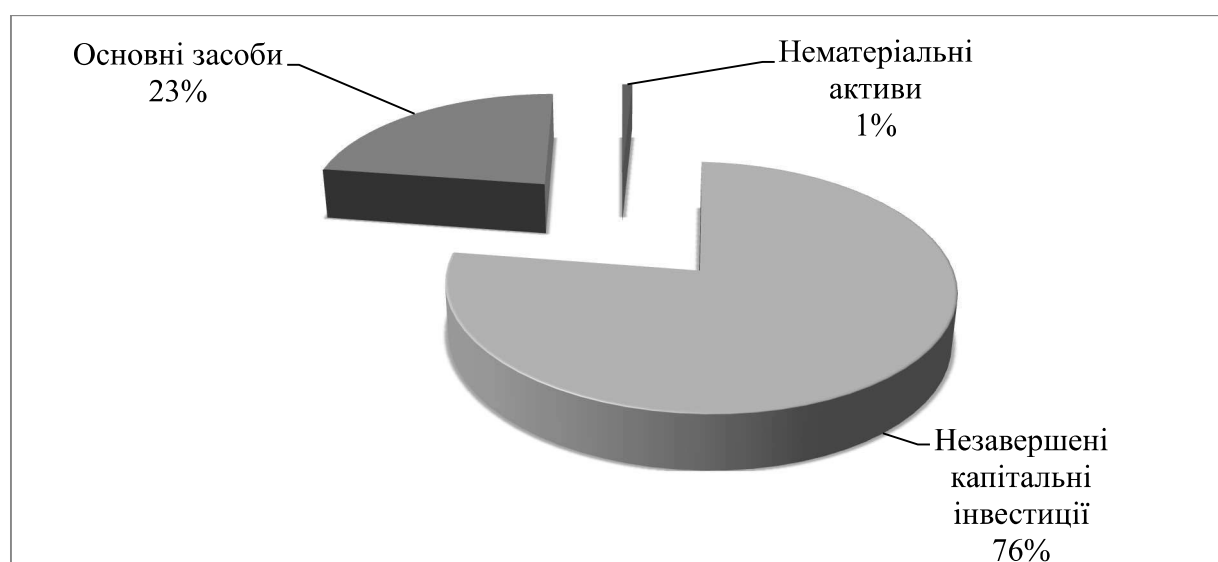

Рисунок 2.10 – Структура необоротних активів ТОВ «ВЕББІЛАБ» станом на 31.12.2022 р.

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Найбільшу частку в необоротних активах ТОВ «ВЕББІЛАБ» займають незавершені капітальні інвестиції (76,6%). На цьому рахунку акумулюються витрати на проекти, що не є завершеними. Відповідно таким чином формується їх вартість.

Залишкова вартість основних засобів на 31.12.2022 р. становить 19,3 тис. грн. або 22,6% від вартості всіх активів. Це пояснюється відсутністю у підприємства власної нерухомості, вартість якої зазвичай становить найбільшу частку в основних засобах підприємства, та високим рівнем зносу основних засобів. ТОВ «ВЕББІЛАБ» користується офісним приміщенням на правах оренди. На балансі обліковується комп'ютерна техніка та офісне обладнання для власного користування.

Найменшу частку замають нематеріальні активи – 0,7%. Це залишкова вартість торгівельної марки товариства та прав на комп'ютерні програми, розроблені підприємством.

Оборотні активи підприємства станом на 31.12.2022 р. складаються із запасів, дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги, іншої поточної дебіторської заборгованості, грошей та їх еквівалентів, витрат майбутніх періодів та інших оборотних активів (рис. 2.11).

Рисунок 2.11 – Структура оборотних активів ТОВ «ВЕББІЛАБ» станом на 31.12.2022 р.

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Найбільшу частку в структурі оборотних активів товариства займають витрати майбутніх періодів – 87,5%. Це оплата за право користування протягом наступного року платними комп'ютерними програмами, витрати на ліцензії на програмне забезпечення, які використовуються при створенні кінцевого продукту для замовника. Оплата здійснюється одноразово як передплата, а потім проводиться щомісячне її списання на витрати підприємства.

Балансове рівняння (рис. 2.7) товариства на кінець 2022 року має такий вигляд [див. формулу (2.1)]:

$$8722,9 = 5607,8 + 3115,1 , \quad (2.1)$$

де 8722,9 – актив, тис. грн.;

5607,8 – власний капітал, тис. грн.;

3115,1 – зобов'язання, тис. грн.

Тобто активи підприємства на 31.12.2022 р. складаються з 5 607 800 грн. власних коштів та 3 115 100 грн. залучених. Структуру Пасиву Балансу можна зобразити наступним чином (рис. 2.12).

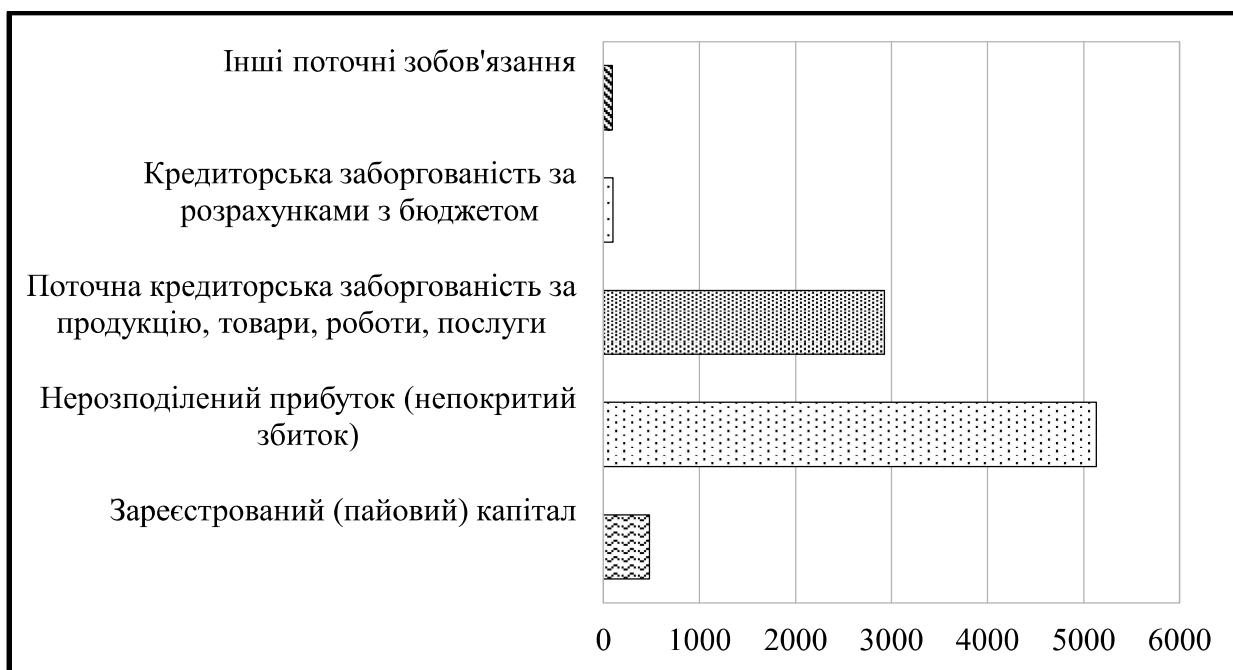

Рисунок 2.12 – Структура Пасиву Балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» станом на 31.12.2022 р.

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Фінансова звітність ТОВ «ВЕББІЛАБ» станом на 31.12.2022 р. відображає наявність власних джерел для підтримки діяльності підприємства у складі статутного капіталу (5,5% від суми балансу) та нерозподіленого прибутку (58,8%).

ТОВ «ВЕББІЛАБ» не має довгострокових зобов'язань, а його поточна кредиторська заборгованість складається із зобов'язань за товари, роботи та послуги (33,6%), кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом (1,1%) та інших поточних зобов'язань (1,0%).

У Балансі активи розміщені за ознакою здатності швидко та без втрат конвертуватися у грошові кошти від малоліквідних (необоротні активи) до більш ліквідних (запаси, грошові кошти). Такий принцип розміщення статей відповідає Міжнародним стандартам фінансової звітності, серед прихильників яких є Німеччина та Франція. В країнах англо-американської облікової системи (США, Велика Британія, Австралія, Канада) розповсюджений варіант протилежного розміщення (рис. 2.13).

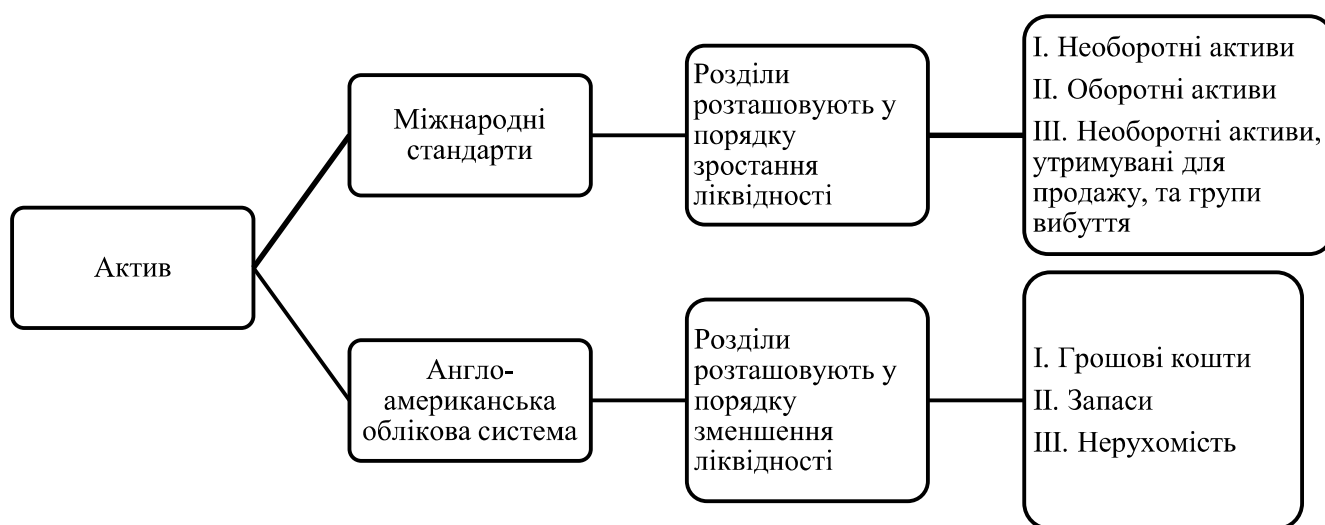

Рисунок 2.13 – Порівняльна характеристика розміщення розділів в Активі Балансу за Міжнародними стандартами фінансової звітності та англо-американською обліковою системою

Джерело: побудовано автором за інформацією [24, с. 186]

В Пасиві форми Балансу, затвердженій в Україні, статті розміщені за ознакою часу, який необхідно витратити для переводу в кошти та повернення боргу

від найдовшого (власний капітал) до більш швидшого (зобов'язання), тоді як для країн англо-американської облікової системи характерне протилежне розміщення статей (рис. 2.14).

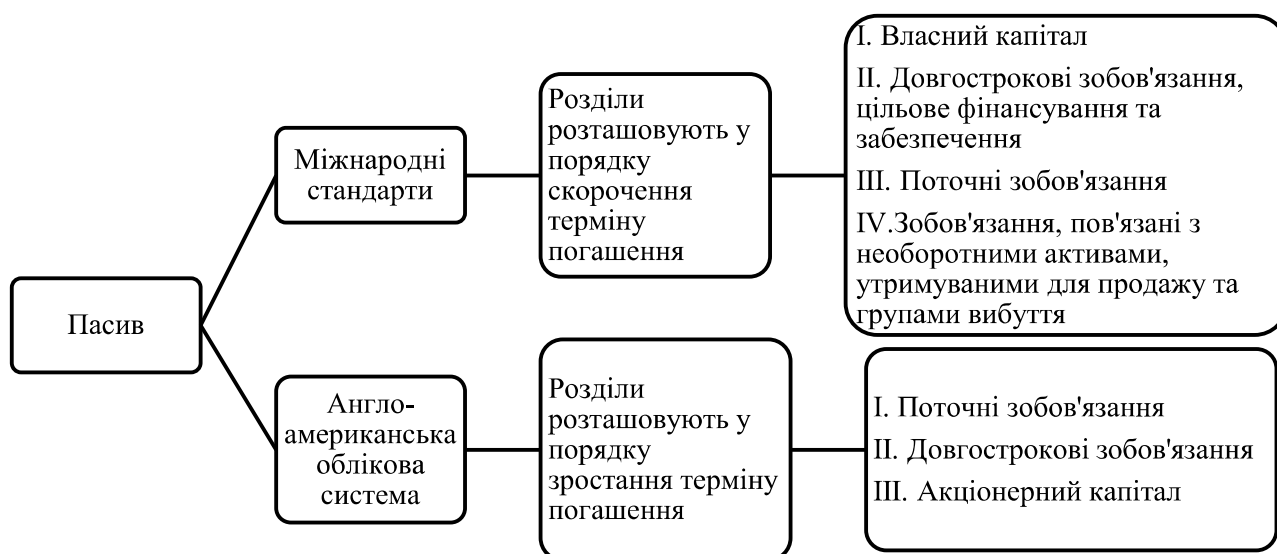

Рисунок 2.14 – Порівняльна характеристика розміщення розділів в Пасиві Балансу за Міжнародними стандартами фінансової звітності та англо-американською обліковою системою

Джерело: побудовано автором за інформацією [24, с. 186]

При складанні Балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» використовують інформацію бухгалтерського обліку – залишки за рахунками та субрахунками. До Активу внесені дебетові залишки рахунків класів 1, 2, 3, до Пасиву – кредитові залишки рахунків класів 4, 5, 6 Плану рахунків бухгалтерського обліку підприємств та організацій [25].

Для правильного відображення статей Балансу необхідно керуватися Методичними рекомендаціями щодо заповнення фінансової звітності, які містять наступні правила включення до Балансу даних [26]:

- актив відображається у Балансі лише, коли є можливість визначити його оцінку та очікується економічна вигода від його використання у майбутньому;
- інформація про зобов'язання вноситься до Балансу, коли можливо визначити його оцінку та очікується зменшення економічної вигоди

після його погашення у майбутньому;

- до складу витрат звітного періоду включають витрати на придбання та створення активу, який за своїми характеристиками не може бути відображений в Балансі;
- коли до Балансу вносять дані про власний капітал, то одночасно треба відображати й інформацію про активи та зобов'язання, що призводять до його змін.

Інформація у Балансі має бути повною та неупередженою. Лише це надає користувачам можливість отримати правдиву інформацію про склад та структуру майна, об'єм вкладеного власником капіталу та запозичених ресурсів (рис. 2.15).

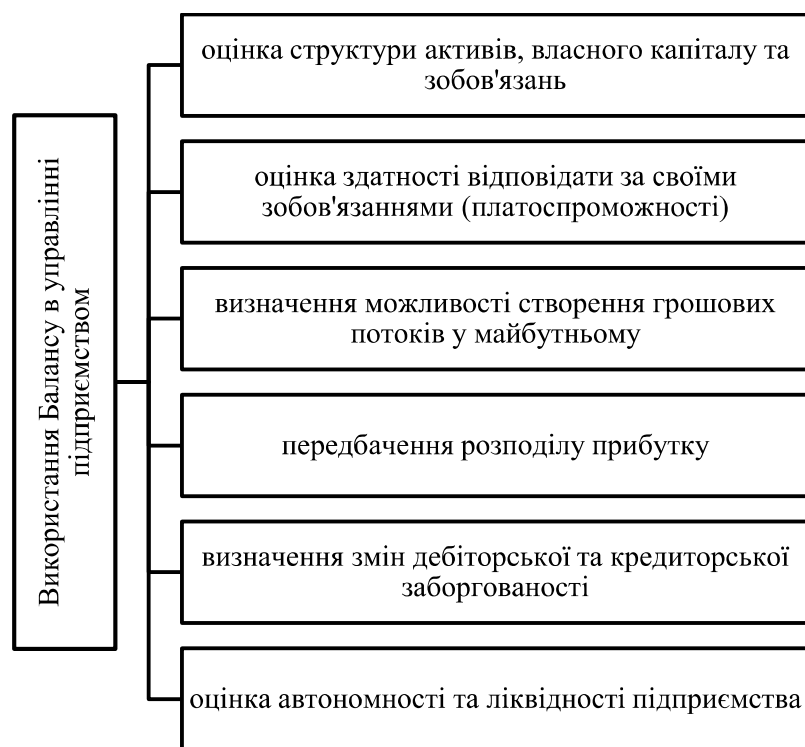

Рисунок 2.15 – Використання інформації з Балансу в управлінні підприємством

Джерело: побудовано автором за інформацією [1, с. 32]

Отже, Баланс є компактным документом за формою, але містить вичерпну інформацію для аналізу та прийняття управлінських рішень щодо функціонування підприємства у подальших періодах. У звіті про фінансовий стан відображаються дані про склад та структуру ресурсів підприємства, обсяг власних джерел та взятих

зобов'язань.

За результатами аналізу Звіту про фінансовий стан ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2022 рік можна відмітити високу мобільність активів підприємства, відносно малу частку в активах основних засобів та високий ступінь їх зносу, відсутність довгострокових зобов'язань, перевагу частки власного капіталу над поточними зобов'язаннями.

2.3 Порядок складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)

Звіт про фінансові результати (за другою назвою – Звіт про сукупний дохід) відображає інформацію про отримані підприємством доходи та понесені витрати, а також результат діяльності – прибуток або збиток. Це друга форма фінансової звітності. Схематично сутність звіту про фінансові результати зображена на рис. 2.16.

Рисунок 2.16 – Схематичний опис сутності Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)

Джерело: [4]

Тож головними елементами бухгалтерського обліку, які розкриваються у даному звіті, є дохід, витрати та фінансовий результат, що набуває форми прибутку або збитку.

Для обліку витрат на підприємстві використовуються рахунки 9-ого класу. Також паралельно для деталізації та аналітики підприємство може використовувати 8-ий клас. Проте це не є обов'язково і часто обліковою політикою підприємства визначено незастосування цього класу, адже таким чином збільшується кількість кореспонденцій рахунків [25].

Кореспонденція рахунків з відображення в обліку витрат ТОВ «ВЕББІЛАБ» наведена у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Кореспонденція рахунків з обліку витрат ТОВ «ВЕББІЛАБ»

№ з/п	Зміст господарської операції	Д-т	К-т
1	Нараховано амортизацію обладнання адміністративного персоналу	92	131
2	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу	92	661
3	Зроблені нарахування на заробітну плату адміністративному персоналу	92	65
4	При створенні кінцевого продукту отримано послуги від підрядників	23	685
5	Відпущенні МШП на адміністративні потреби	92	22
6	Нараховано витрати на комунальні послуги з будівлі офісу	92	685
7	Відображення собівартості продукції в момент її реалізації	90	26
8	Списання витрат на фінансовий результат	79 79	90 92

Джерело: побудовано автором

Доходи постають на противагу витратам, заради яких вони були понесені. Для обліку доходів використовуються рахунки 7 класу [25].

Розглянемо формування доходів ТОВ «ВЕББІЛАБ» і відображення їх в обліку (табл. 2.4).

Фінансовий результат формується на рахунку 79 «Фінансові результати». За кредитом рахунку акумулюються суми доходів, за дебетом – суми витрат та нарахування з податку на прибуток.

Таблиця 2.4 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів ТОВ «ВЕББІЛАБ»

№ з/п	Зміст господарської операції	Д-т	К-т
1	Отримано передоплату від замовника: - на суму вартості продукту (з ПДВ); - на суму ПДВ.	311 643	361 641
2	Передано права власності на кінцевий продукт замовнику	361	701
3	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	701	643
4	Списання доходів на фінансовий результат	701	79

Джерело: побудовано автором

Якщо оборот за кредитом 79 рахунку більший обороту рахунку за дебетом, за результатами діяльності підприємство отримало прибуток і може використати його на формування резервного капіталу, виплату дивідендів або збільшення статутного капіталу (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Кореспонденція рахунків з використання прибутку

№ з/п	Зміст господарської операції	Д-т	К-т
1	Нараховано дивіденди	443	671
2	Погашено збитків за рахунок нерозподіленого прибутку	441	442
3	Списано використаного прибутку на виплату дивідендів	441	443
4	Використано нерозподілений прибуток на створення резервного капіталу	441	43
5	Використано нерозподілений прибуток на збільшення статутного капіталу	441	40

Джерело: побудовано автором

За допомогою Звіту про фінансові результати можна оцінити якість роботи підприємства, відповісти на питання, чи прибутковою є його діяльність. Отримання прибутку вважається головною метою діяльності підприємства, бо надає можливість для подальшого розвитку виробництва та залучення нових ресурсів, мінімізує негативний вплив фінансових ризиків [27].

Важливість використання інформації із Звіту про фінансові результати полягає у:

- здійсненні аналізу діяльності підприємства у звітних періодах за активністю та результативністю;

- відображенні структури та складу витрат підприємства;
- визначенні результату діяльності підприємства (прибутковість або збитковість);
- формуванні стратегії розвитку підприємства на наступні періоди.

Тоді як у Балансі наводиться сальдо активів, зобов'язань та власного капіталу на звітну дату, у Звіті про фінансові результати відображається інформація про дебетові та кредитові обороти на відповідних рахунках, величини та джерела формування прибутку або збитку за період. Це допомагає оцінити використання підприємством наявних ресурсів та ризику фінансових внесків у його діяльність на майбутнє [1, с. 62].

ТОВ «ВЕББІЛАБ» складає Звіт про фінансові результати малих підприємств у формі, визначеній НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [7].

Фінансова звітність малих підприємств (Форма № 2-м) заповнюється в тис. грн. з одним десятковим знаком. Форму Звіту про фінансові результати для малих підприємств значно скоротили та спростили. На відміну від Форми № 2, в ній немає поділу на розділи. Спочатку розташовані статті доходів (коди рядків – 2000, 2120, 2240), далі – статті витрат (коди рядків – 2050, 2180, 2270). Різниця між загальними сумами доходів (код рядка 2280) та витрат (код рядка 2285) формує фінансовий результат до оподаткування (код рядка 2290). Нижче наводиться стаття «Податок на прибуток» (код рядка 2300). Підсумок і результат діяльності після оподаткування наводиться у рядку з кодом 2350 «Чистий прибуток (збиток)».

Звітними періодами у Формі № 2-м є перший квартал, перше півріччя, дев'ять місяців та рік. Дані за статтями за звітний період вносяться у стовпчик 3, а у стовпчик 4 – дані за такий самий за довжиною період попереднього року. Формування показників Звіту про фінансові результати відбувається за оборотами відповідних рахунків доходів та витрат (Додаток Д).

Виділяють три статті доходів: чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи та інші доходи (рис. 2.17).

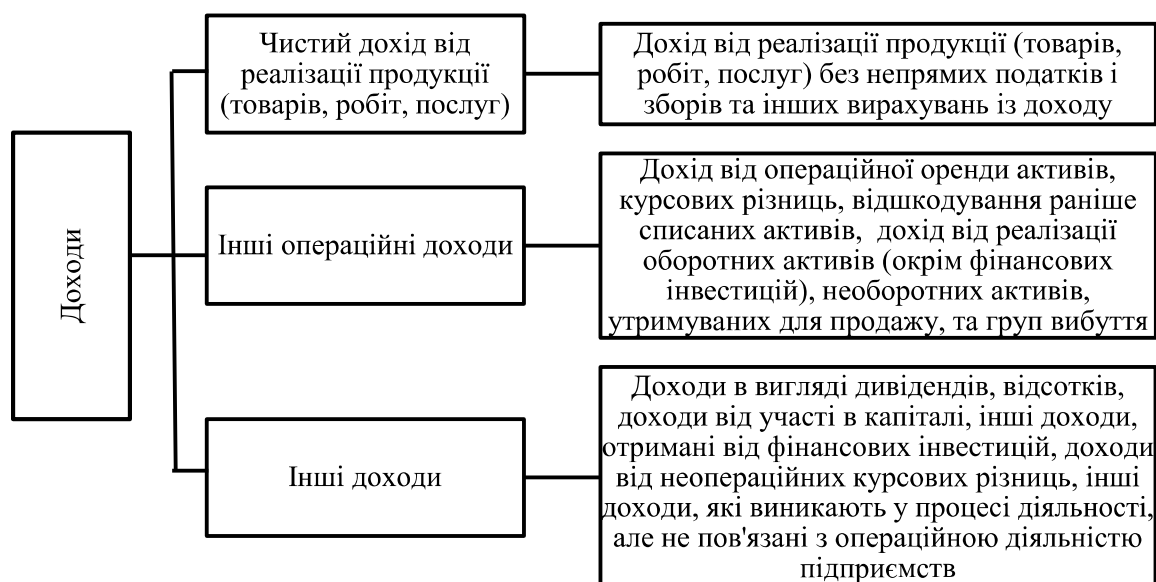

Рисунок 2.17 – Структура доходів у Формі № 2-м

Джерело: побудовано автором за інформацією [28]

Статті витрат зображено на рисунку 2.18. Відповідно, витрати можна класифікувати як собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні витрати та інші витрати. Показники щодо витрат, податку на прибуток та збитків наводяться у дужках, при розрахунку вони враховуються із знаком «мінус».

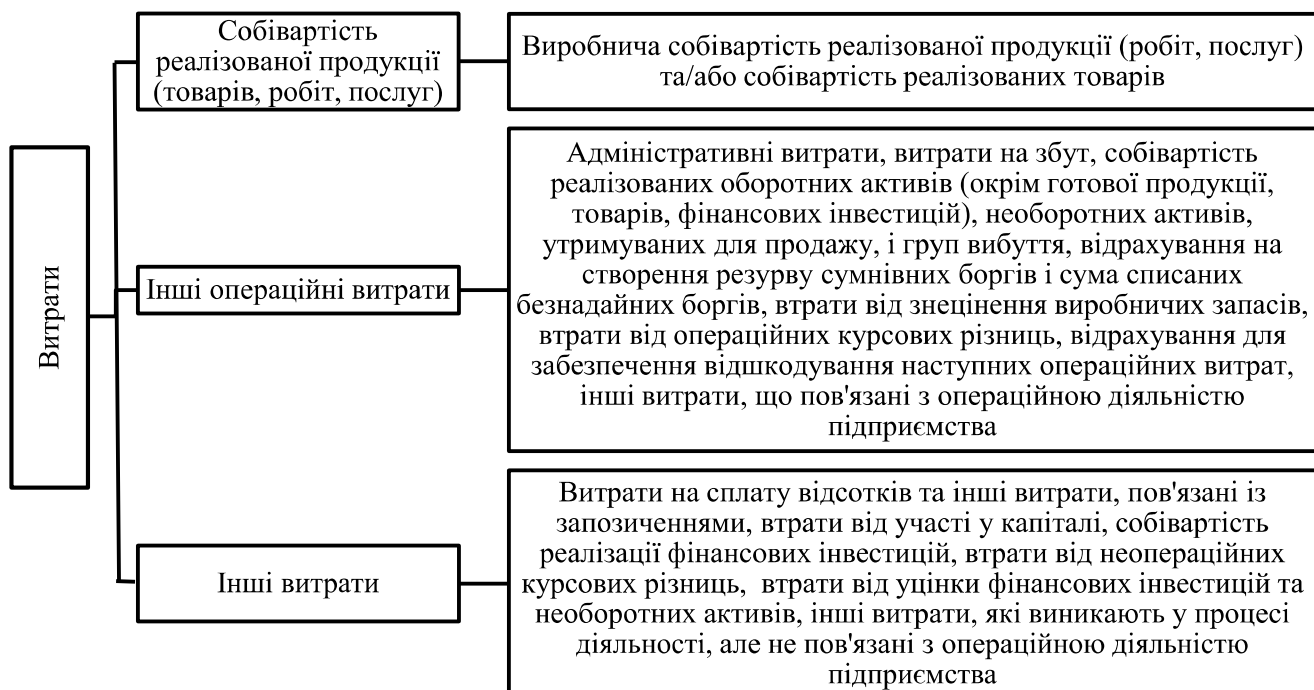

Рисунок 2.18 – Структура витрат у Формі № 2-м

Джерело: побудовано автором за інформацією [28]

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2022 рік наведено у Додатку В.

У 2022 році фінансовий результат до оподаткування (прибуток) ТОВ «ВЕББІЛАБ» становив 2 095 700 грн. Податок на прибуток, розрахований за ставкою 18% від фінансового результату, дорівнює 378 000 грн. Після вирахування податку сформована сума чистого прибутку – 1 717 700 грн. Ця сума залишається в розпорядженні товариства після сплати податку й може використовуватися у відповідності до визначених цілей та завдань.

Додаванням суми чистого прибутку 2022 року до нерозподіленого прибутку (рядок 1420 Форми № 1-м на початок звітної періоду 3 410 100 грн.) отримуємо нерозподілений прибуток ТОВ «ВЕББІЛАБ» на кінець 2022 року – 5 127 800 грн.

Динаміка показників Звіту про фінансові результати ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 рр. наведена у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Аналіз фінансових результатів ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 рр., тис. грн.

Показники	2019	2020	2021	2022	Абсолютний приріст, +/-	Темп приросту %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	56456,2	47163,3	56784,1	91578,1	35121,9	62,2
Інші операційні доходи	93,4	1257,2	351,6	5858,3	5764,9	6172,3
Разом доходи	56429,6	48420,5	57135,7	97436,4	41006,8	72,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	50298,6	45890,6	47954,8	83512,5	33213,9	66,0
Інші операційні витрати	0,2	0,2	8136,3	11827,8	11827,6	5913800,0
Інші витрати	0	0	0,2	0,4	0,4	-
Разом витрати	50298,8	45890,8	56091,3	95340,7	45041,9	89,6
Фінансовий результат до оподаткування	6250,8	2529,7	1044,4	2095,7	-4155,1	-66,5
Податок на прибуток	1193,3	482,6	296,6	378,0	-815,3	-68,3
Чистий прибуток (збиток)	5057,5	2047,1	747,8	1717,7	-3339,8	-66,0

Джерело: сформовано автором за інформацією Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Результати аналізу свідчать про прибутковість діяльності ТОВ «ВЕББІЛАБ» протягом 2019-2022 рр. Найбільшу суму чистого прибутку компанія отримала у

2019 році (5 057 500 грн.), потім протягом 2020-2021 рр. відбулося значне зменшення цього результату до 2 047 100 грн. та 747 800 грн. відповідно. Незважаючи на негативні регіональні та світові тенденції на ринку, у 2022 р. ТОВ «ВЕББІЛАБ» показала досить непогані показники. Доходи від реалізації продукції збільшилися майже вдвічі у порівнянні з попереднім роком. Проте разом із доходами відбулось і значне збільшення витрат. В результаті в 2022 році сума прибутку збільшилася до 1 717 700 грн., що є майже на 1 млн. грн. більше, ніж за попередній рік. Проте, порівнюючи із показником 2019 р., сума чистого прибутку за 2022 р. виявилась меншою на 66%.

У 2020 р. суми доходів та витрат ТОВ «ВЕББІЛАБ» зменшилися від рівня попереднього року, а надалі щорічно збільшувалися, при цьому темпи приросту витрат перевищували темпи приросту доходів. Графічно зміни доходів та витрат протягом періоду, що аналізується, зображено на рисунку 2.19.

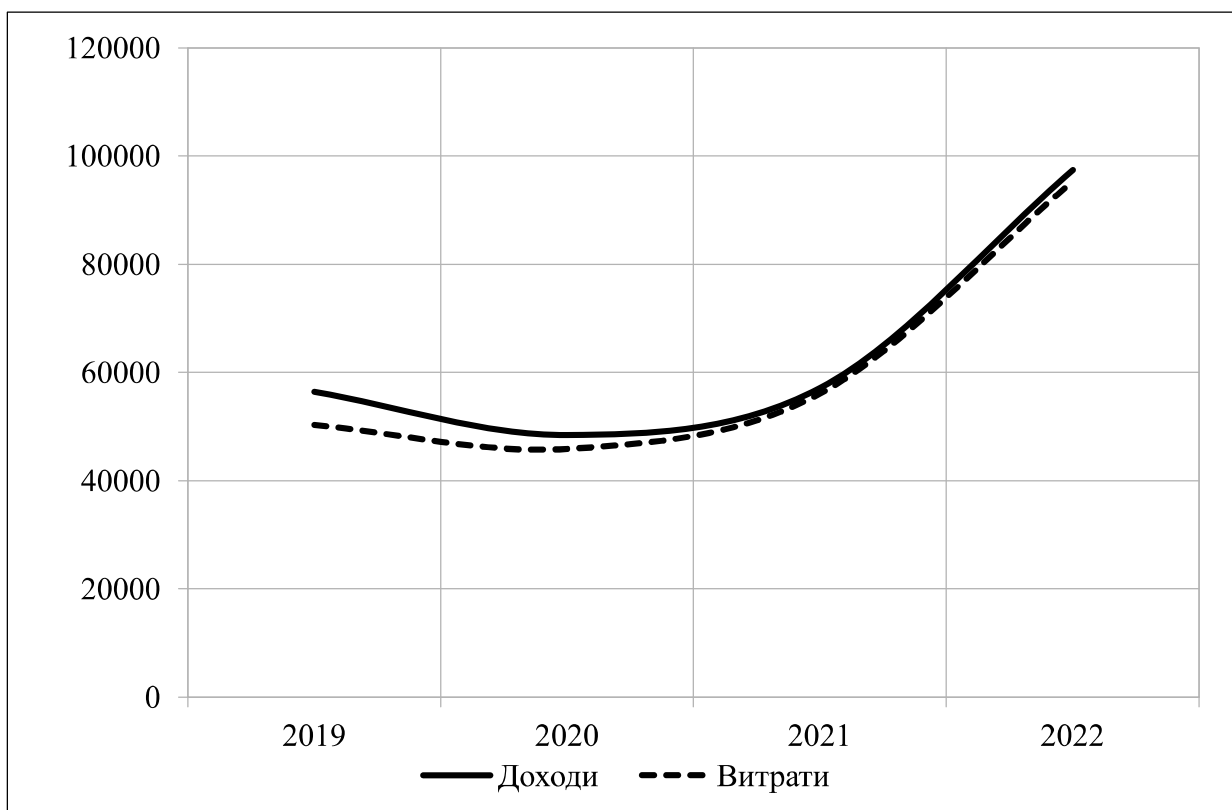

Рисунок 2.19 – Динаміка змін доходів та витрат ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 рр., тис. грн.

Джерело: сформовано автором за інформацією Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Графік відображає однакові тенденції до зростання або спадання показників та загальну тенденцію збільшення доходів та витрат ТОВ «ВЕББІЛАБ» в останні роки.

Незважаючи на складні умови ведення діяльності, ТОВ «ВЕББІЛАБ» змогло збільшити чистий прибуток за 2022 р. Наразі компанія намагається збільшити об'єм реалізованих програмних продуктів. Але аналіз фінансових результатів свідчить, що доходи товариства зростають в меншому темпі, ніж витрати. Збільшення доходів товариства стримується через вплив багатьох факторів: зменшення попиту через військову агресію рф, конкуренцію на ринку ІТ-послуг та інші негативні чинники.

2.4. Методика формування інших форм фінансової звітності

Суб'єкти підприємницької діяльності, що складають повну фінансову звітність, окрім Балансу (Звіту про фінансовий стан) та Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), формують інші форми фінансової звітності, що включають в себе Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал та Примітки до фінансової звітності [4].

Звіт про рух грошових коштів складається з метою відображення узагальненої інформації щодо руху грошових коштів на підприємстві, дозволяючи здійснювати критичний аналіз його ліквідності та фінансової стійкості. Цей звіт є ключовим елементом для розуміння того, наскільки ефективно компанія управляє своїми грошовими потоками протягом певного періоду.

Основною задачею Звіту про рух грошових коштів є систематичне розкриття джерел та напрямків грошових потоків, що виникають при операційній, інвестиційній і фінансовій діяльності підприємства.

Таким чином, Звіт про рух грошових коштів складається з трьох основних розділів (рисунок 2.20).

Рисунок 2.20 – Складові Звіту про рух грошових коштів

Джерело: сформовано автором за інформацією [4]

При складанні Звіту про рух грошових коштів підприємство має право обрати одну з двох форм звіту в залежності від застосування прямого чи непрямого методу. При використанні першого методу розкривається інформація про надходження та виплати грошових коштів із зазначенням джерел та напрямків використання. Непрямий метод полягає у коригуванні суми прибутку або збитку від впливу різних факторів. Кожен з цих методів має цінність через свій підхід розкриття інформації про грошові потоки.

Оцінка чистого грошового потоку операційної діяльності дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство генерує грошові кошти від своєї основної діяльності. Це важливо для прогнозування здатності компанії виплачувати борги та забезпечувати необхідні інвестиції.

Звіт про власний капітал відображає зміни власного капіталу протягом звітного періоду. При цьому загальна сума власного капіталу розкладається на окремі складові (рис. 2.21).

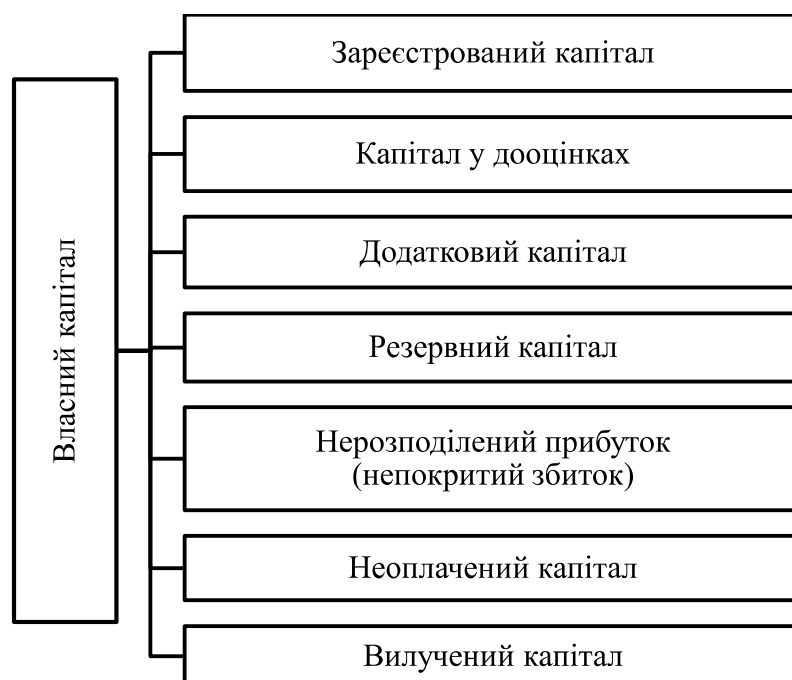

Рисунок 2.21 – Складові власного капіталу

Джерело: сформовано автором за інформацією [4]

Інформація про розмір та зміни власного капіталу міститься у першому розділі пасиву Балансу. У формі № 4 ця інформація розкривається більш повно, з розшифруванням змін активів та зобов'язань, які вплинули на власний капітал. Звіт про власний капітал має форму шахового поля, де стовпчики – це види складових власного капіталу, а строки – тлумачення змін. На перетині вказуються суми. Від'ємні значення вказують у дужках [2, с. 60].

Для власників підприємства інформація з цієї звітності має особливу цінність, бо відображає стан капіталу, вкладеного у справу, та зміни в результаті здійснення діяльності, а також внутрішні переміщення капіталу, наприклад при розподілі прибутку підприємства.

В НП(С)БО 1 встановлена вимога складення Приміток до фінансової звітності, які вміщують інформацію що деталізує та обґрунтовує статті фінансової звітності Форм 1-4 [4].

Примітки до фінансової звітності відіграють важливу роль у забезпеченні додатковою інформацією та роз'яснень до цифр. Цей додатковий інструмент дозволяє зрозуміти особливості фінансового стану та операцій підприємства, що не

завжди можуть бути відображені у зведених фінансових таблицях. Таким чином такий звіт допомагає покращити прозорість та зрозумілість даних інших фінансових звітів.

У формі 5 зазвичай висвітлюються різноманітні питання, такі як методологія оцінки активів і зобов'язань, особливості фінансової політики, визначення ключових ризиків та інші аспекти, які впливають на фінансові результати підприємства.

Отже, для повного висвітлення різних аспектів діяльності середнього або великого суб'єкта господарювання, складається 5 форм фінансової звітності. Організації, що відносяться до категорії мікропідприємств або малих підприємств, складають неповну фінансову звітність, що не включає три вищезгаданих звіти. Для таких підприємств зазвичай втрачається сенс складання додаткових звітів, адже вони, як правило, не мають такого великого блоку даних та часто не мають операцій за фінансовою та інвестиційною діяльністю. Таким чином формування скороченої звітності оптимізує витрати часу роботи бухгалтера.

2.5. Формування фінансової звітності в прикладних програмах

Інформаційні технології ввійшли в різні сфери нашого життя. Бухгалтерія не є виключенням. Широке розповсюдження отримали бухгалтерські програми, які допомагають у формуванні фінансової звітності та подачі її відповідним органам. Робота таких програм засновується на використанні сучасних технологій збору та обробки облікової бухгалтерської інформації.

Використання в бухгалтерському обліку прикладних програм дає ряд переваг для бухгалтерії та керівництва підприємства (рис. 2.22).

В Україні у сучасних умовах спостерігається стійка тенденція до підвищення рівня вимог до засобів автоматизації бухгалтерського обліку та розширення функціональних можливостей програмних продуктів. Зараз на вітчизняному ринку програмного забезпечення існує широкий вибір облікових

комп'ютерних програм для задоволення потреб різних споживачів. Наявне програмне забезпечення дозволяє обробляти бухгалтерську інформацію як в цілому по підприємству (різної структури та кількості інформації), так і по окремих ділянках обліку [30].

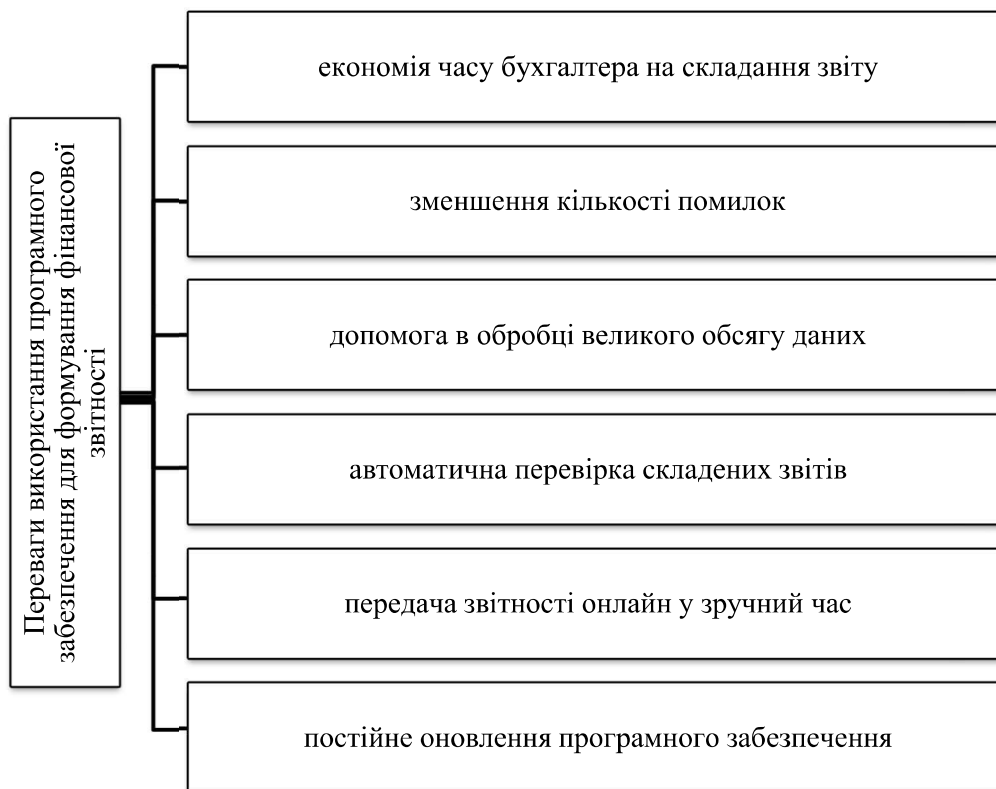

Рисунок 2.22 – Переваги використання програмного забезпечення для формування фінансової звітності

Джерело: побудовано автором за інформацією [29]

Класифікація програмного забезпечення автоматизації системи бухгалтерського обліку за різними ознаками наведена у Додатку Ж.

При виборі програмного забезпечення обов'язково треба враховувати розмір та організаційну структуру підприємства, технічні можливості, об'єм виконуваних функцій та особливості обслуговування.

Інформація про найпоширеніші програми, що використовуються в Україні, зведена у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Найпоширеніші бухгалтерські програмні продукти

№ з/п	Назва	Користувачі	Можливості
1	2	3	4
1	M.E.Doc	підходить для невеликих організацій, ФОП, бюджетних установ, великих корпорацій	- актуальні шаблони бланків для податкової звітності; - можливість електронного документообігу з контрагентами; - швидка реєстрація та відправлення податкових накладних; - оновлення відповідно до змін законодавства; - оперативні консультації кваліфікованих спеціалістів.
2	SMARTFIN.UA	підходить для малого та середнього бізнесу	- все необхідне для ведення ФОП: заробітна плата, кадри, облік, подання звітності; - необмежена кількість організацій в одному акаунті.
3	BOOKKEEPER	підходить для ФОП, малого та середнього бізнесу, бухгалтерів аутсорсерів, некомерційних підприємств	- дозволяє вести облік діяльності, складати та подавати звітність; - можливість ведення обліку декількох юридичних осіб в одній базі; - самостійне ведення бухгалтерії онлайн користувачами без професійних знань в сферах обліку та ІТ; - реалізована інтеграція з програмою подання звітів «Соната».
4	Dilovod	підходить для ФОП, юридичних осіб на єдиному податку і загальній системі	- поєднує в собі функціонал бухгалтерського та управлінського обліку, відстеження товарного обороту, використання програмних реєстраторів розрахункових операцій та можливість надання електронної звітності; - автоматична перевірка на помилки; - два інтерфейси: для підприємця і бухгалтера.
5	Онлайн-бухгалтерія MASTER	підходить для малих і середніх підприємств, комунальних організацій	- одночасне встановлення кількох продуктів (для документообігу, управління заробітною платою та кадровим обліком, а також бюджетних підприємств); - інтеграція бухгалтерської системи з клієнт-банком; - автоматичне формування фінансових звітів.

Джерело: побудовано автором за інформацією [31]

Окремо необхідно виділити програму від Державної податкової служби України – Єдине вікно подання електронної звітності. Ця програма не використовується для ведення бухгалтерського обліку, а призначена лише для формування і подання електронної звітності до Державної податкової служби та органів статистики. Користування програмою безкоштовне. У зв'язку з частим затвердженням нових форм звітності, виправленням помилок та доопрацюванням програмного забезпечення необхідно слідкувати за оновленнями та вчасно їх завантажувати.

Крім цього Державна податкова служба України надає можливість використання Електронного кабінету платника податків. Це не найзручніший спосіб подання звітності, але безкоштовний. Після авторизації за допомогою електронного цифрового підпису (ЕЦП) необхідно обрати період, за який складається звіт, форму, заповнити, підписати за допомогою ЕЦП та надіслати до ДПС.

Бухгалтерія ТОВ «ВЕББІЛАБ» використовує такі програми як М.Е.Дос, Електронний кабінет платника податків, Єдине вікно подання електронної звітності та FICCS.

Програма М.Е.Дос в основному використовується для здійснення електронного документообігу із контрагентами та розрахунків із заробітної плати. Програма нескладна у користуванні, а у разі виникнення питань є можливість отримати консультацію у спеціалістів від розробника. Сама компанія, чийм продуктом є М.Е.Дос, має розгалужену мережу представництв по всій Україні.

Для подачі звітності в електронному вигляді використовуються електронно-цифрові підписи. В Україні є достатня кількість акредитованих центрів сертифікації ключів, які надають послуги з генерації та обслуговування електронних ключів. При виборі програмного забезпечення в обов'язковому порядку необхідно з'ясувати, чи підтримуються ключі конкретного акредитованого центру сертифікації ключів цією програмою. Зокрема, ТОВ «ВЕББІЛАБ» для роботи в програмі М.Е.Дос використовує електронно-цифрові підписи, видані Центром сертифікації ключів «Україна».

Важливим аспектом ведення бухгалтерського обліку підприємства є зберігання архіву електронної документації. Інформація з такого архіву потрібна як для внутрішнього використання, так й для задоволення зовнішніх запитів (наприклад, органів податкової служби). Зберіганням підлягають документи, що пересилаються з використанням електронного обміну, звітність та квитанції про прийняття звітності.

Одним із критеріїв вибору програмного забезпечення є його ціна. Користування програмами для ведення бухгалтерського обліку із широким функціоналом в Україні є небезкоштовним. Деякі фірми надають можливість використання демо-версії програми з обмеженими функціями на деякий час, найчастіше – один місяць.

Із розвитком ІТ-технологій у всьому світі збільшується кількість інформаційних систем та важливість забезпечення їх безпеки. В умовах зростання кіберзлочинності для користувачів прикладних бухгалтерських програм важливим є застосування передових систем інформаційної безпеки, зменшення ІТ-ризиків зовнішнього проникнення та витоку інформації про господарську діяльність з баз даних. Безпека програмного бухгалтерського забезпечення складається з технічної складової (якісна техніка, надійність програмного забезпечення) та професійних заходів від розробника (захист від вторгнення вірусних програм, посилений захист інформаційних даних).

Розробники програмного забезпечення М.Е.Дос велику увагу приділяють забезпеченню захисту програми. У 2017 році користувачі програми стали жертвами серії хакерських атак, їх комп'ютери були вражені шкідливим вірусом. Компанія зробила висновки та зараз М.Е.Дос гарантує користувачам високий рівень безпеки та захищеності.

Нові реалії вимагають від бухгалтера спеціальних цифрових компетенцій та вмінь [32, с. 151]:

- розуміти ризики та загрози безпеці облікових даних;
- ідентифікувати кіберзагрози та протидіяти їм;
- захищати пристрої та контент, застосовувати заходи інформаційної

безпеки;

- використовувати багаторівневу систему інформаційної безпеки реального часу, в тому числі на основі блокчейн-технології;
- забезпечувати захист персональних даних.

Для ведення управлінського обліку компанія використовує портал FICCS. Це внутрішня розробка компанії, що була створена спеціально для покриття власних потреб в автоматизації управлінського обліку на підприємстві.

Після авторизації користувач сервісу потрапляє на головну сторінку. Тут міститься базова інформація про бухгалтера як користувача програми. Вкладка «Довідники» містить бази даних «Проекти», «Підрядники» та «Замовники» з усією необхідною інформацією. Програма дозволяє бухгалтеру фіксувати відпрацьований підрядниками час на вкладці «Операційна інформація», перейшовши до «Записи часу». На вкладці «Звіти» можна сформувати звіт записів часу. Цей звіт показує, скільки годин було відпрацьовано тим чи іншим підрядником компанії. Програма дозволяє фільтрувати інформацію за роком, місяцем та підрядником. Окрім цього програма містить базу із розмірами вартості години роботи того чи іншого підрядника, що дозволяє у зручний спосіб відслідковувати витрати по проектах.

Наразі розробка порталу триває: додаються нові функції, зокрема впроваджується автоматичне формування інвойсів, покращується інтерфейс для більш зручного і зрозумілого використання.

Хоча ТОВ «ВЕББІЛАБ» і використовує бухгалтерське програмне забезпечення, проте необхідно визнати, що облік компанії не автоматизовано в повній мірі, бо не ведеться в одній програмі, а під час підготовки фінансової звітності дані щодо фінансово-господарської діяльності товариства зводяться головним бухгалтером.

Використання єдиного програмного рішення, який підходить за характеристиками даному підприємству та забезпечує автоматизацію бухгалтерського обліку та обробки даних, дав би ТОВ «ВЕББІЛАБ» ряд беззаперечних позитивних наслідків (рис. 2.23).

Рисунок 2.23 – Переваги, що надає правильний вибір програмного продукту

Джерело: побудовано автором за інформацією [33]

Тож використання підприємством автоматизованої системи обліку і обробки бухгалтерських даних, що найкраще відповідає його потребам, надає можливість вирішувати задачі не тільки з обліку, а ще й з аналізу, аудиту, прогнозування та моделювання фінансового стану підприємства на майбутнє.

У контексті сучасних тенденцій та викликів бізнес-середовища питання впровадження програмних рішень для вдосконалення процесу організації бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності підприємства є як ніколи актуальним.

Підсумовуючи дослідження методики формування фінансової звітності та її елементів, слід зазначити, що вона є ключовою складовою для стабільного та успішного функціонування підприємства.

Підготовлена за встановленими вимогами фінансова звітність надає користувачам чималий обсяг інформації про наявні ресурси, забезпеченість власними джерелами фінансування, об'єм запозичених коштів, здійснені витрати, отримані доходи та результат діяльності – прибуток або збиток.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Методичні прийоми аналізу фінансового стану підприємства

Збільшення прибутку, зменшення собівартості виробленого товару та забезпечення стійкого економічного зростання в умовах жорсткої конкуренції є загальною ціллю підприємств різних галузей та розмірів. Аналіз фінансового стану підприємства допомагає оцінити ефективність використання наявних ресурсів та визначити недоліки, які заважають досягненню кращих результатів фінансово-господарської діяльності в майбутньому. Для вирішення цього питання важливим є вибір прийомів та методів, що використовується в аналізі.

Методи фінансового аналізу в своїй більшості базуються на твердих взаємозв'язках та залежностях показників звітності підприємств із застосуванням аналітичних методів підготовки логічних висновків. Найбільш поширені методи представлені на рис. 3.1.

Неформалізовані методи	метод експертних оцінок та сценаріїв
	порівняльний метод
	метод побудови системи показників
	метод створення системи аналітичних таблиць
Формалізовані методи	балансовий метод
	метод арифметичної різниці
	інтегральний метод
	метод ланцюгових підстановок
Економічно-статистичні методи	метод угруповання
	індексний метод
	метод середніх величин
	метод обробки рядів динаміки
Математично-статистичні методи	кореляційний метод
	факторний метод
	дисперсний метод
	метод головних компонентів

Рисунок 3.1 – Методи фінансового аналізу

Джерело: побудовано автором за інформацією [34]

У аналізі фінансово-господарської діяльності підприємства широко застосовують метод моделювання. При цьому використовують як фактичні дані фінансової звітності, так і прогнозовані.

Для вирішення конкретних завдань фінансового аналізу обираються найбільш прийнятні методи та оптимальний набір показників, що максимально розкривають стан досліджуваного підприємства.

Кожен з методів має свої переваги та недоліки, а також напрямки більш вдалого застосування. Від їх вибору залежить достовірність результатів аналізу.

Інформація про основні науково-методичні прийоми проведення аналізу фінансового стану підприємства зведена у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Основні прийоми аналізу фінансового стану

№ з/п	Назва	Сутність	Переваги	Недоліки
1	2	3	4	5
1	Горизонтальний	Порівняння кожної позиції з минулими періодами	Дає можливість відстежувати динаміку змін показників, прогнозувати їх зміни на найближчий період	Не враховує вплив інфляції, немає змоги порівняння окремих варіантів економічних рішень
2	Вертикальний	Визначення структури фінансових показників з оцінкою їх впливу на кінцевий результат	Дає можливість порівняння різних за об'ємом ресурсів підприємств, дає змогу виявити найвагоміші показники	Не дає можливості вивчення та вибору оптимального варіанту розвитку економічної системи
3	Фінансових коефіцієнтів	Розрахунок числових відношень між різними показниками, виявлення взаємозв'язку між ними	Простота обчислення, можливість проведення експрес-аналізу	Відсутність нормативних значень ряду коефіцієнтів
4	Порівняльний	Порівняння показників підприємства з показниками інших підприємств	Гнучкість, основа комплексної оцінки	Складність через неоднорідність показників та використання різних методів оцінки
5	Трендовий	Порівняння кожної позиції з минулими періодами та виявлення тренду (основної тенденції, на яку не впливають особливості окремих періодів)	Дозволяє спостерігати за показниками, розробляти прогнози на майбутнє	Складність вибору моделі, неточність даних через нестабільність ринкового середовища

1	2	3	4	5
6	Факторний	Виявлення впливу окремих факторів на результативний показник	Надає змогу простежити тенденцію змін фінансового стану через ключові фактори впливу.	Трудомісткість, залежно від обраної моделі результати можуть відрізнятися

Джерело: побудовано автором за інформацією [35, с.48-49]

Більшість перелічених в таблиці 3.1 прийомів були застосовані під час аналізу фінансового стану та ефективності використання наявних ресурсів ТОВ «ВЕББІЛАБ» протягом 2019-2022 років.

В Україні немає нормативно затвердженого порядку проведення аналізу фінансового стану підприємства. Між розробками економістів з цього питання є деякі розбіжності, але простежується загальна тенденція виділення та поєднання в аналізі окремих напрямків дослідження (рис. 3.2).

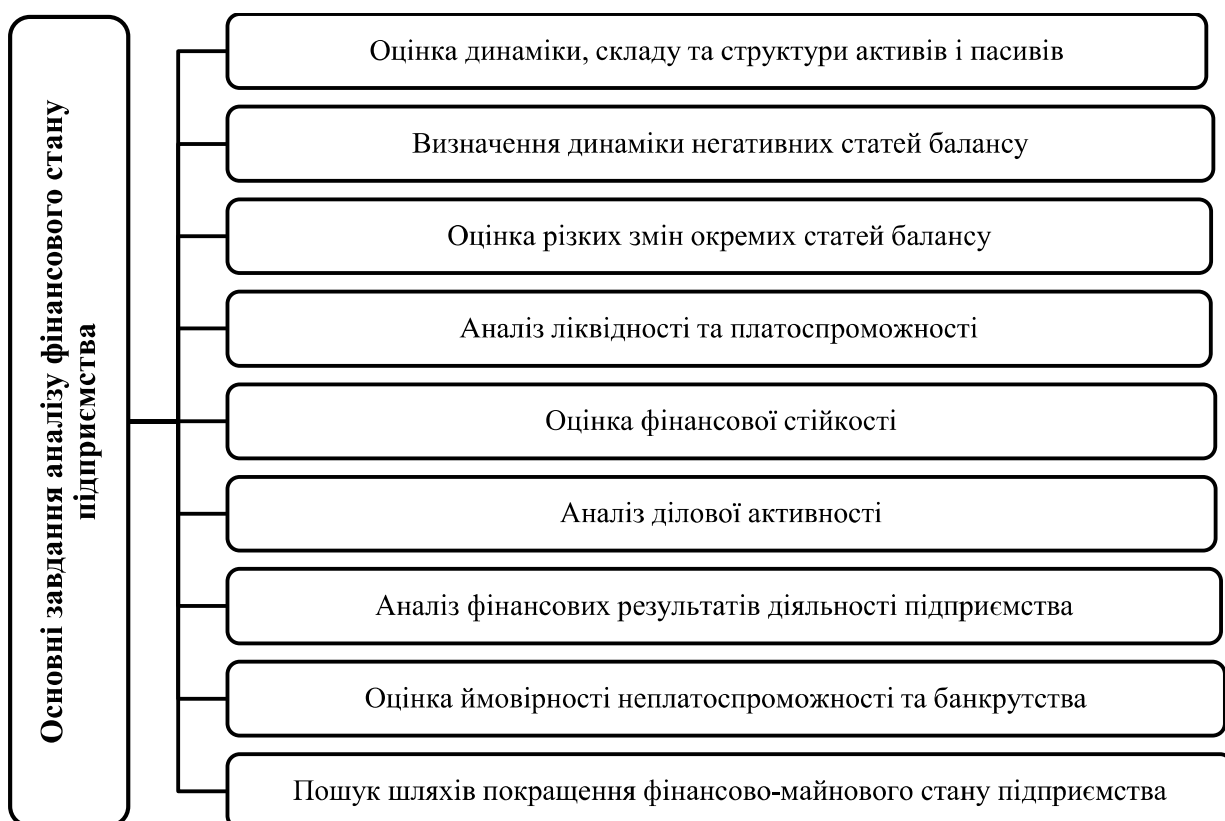

Рисунок 3.2 – Основні завдання аналізу фінансового стану підприємства

Джерело: побудовано автором за інформацією [36]

Наведена на рис. 3.2 схема аналізу підприємства розкриває фінансовий стан підприємства з різних сторін та загалом дає результат, що може використовуватися керівництвом підприємства для створення стратегії подальшого розвитку.

Результати аналізу можуть оформлюватися різним чином, в залежності від змісту та користувача, якому надаються (рис. 3.3.).

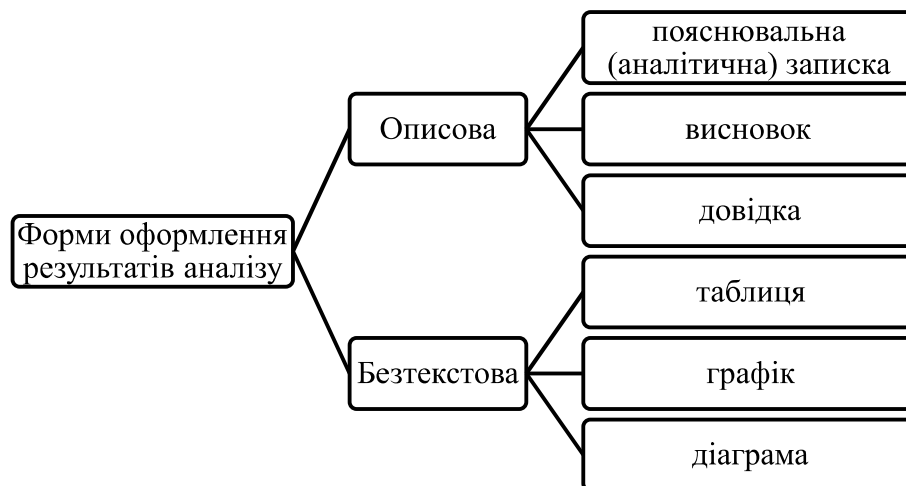

Рисунок 3.3 – Оформлення результатів аналізу фінансового стану підприємства

Джерело: побудовано автором за інформацією [37]

Як приклад застосування вищенаведених видів оформлення аналізу є таблиця, яка може вмістити багато інформації, структурувати її та при цьому бути компактною. Таблиці використовуються у різних методах аналізу, зокрема в експрес-аналізі фінансового стану підприємства.

Професоркою Калабуховою С.В. на основі вивчення міжнародного досвіду щодо проведення аналізу фінансової звітності з метою отримання інвесторами, власниками або позикодавцями інформації про ефективність функціонування підприємства розроблено порядок проведення експрес-аналізу балансу підприємства.

Даний аналіз ґрунтується на перевірці відповідності пропорцій між показниками фінансової звітності окремого підприємства «золотим» правилам, які є орієнтиром здорового фінансового стану суб'єкта господарювання [38, с. 145].

Перевагою експрес-аналізу є можливість за даними балансу на звітну дату

виявити тенденції безперервності діяльності підприємства та оцінити пропорції фінансових статей звітності.

Найкращим варіантом є структура балансу, яка виконує наступні умови (рис. 3.4).

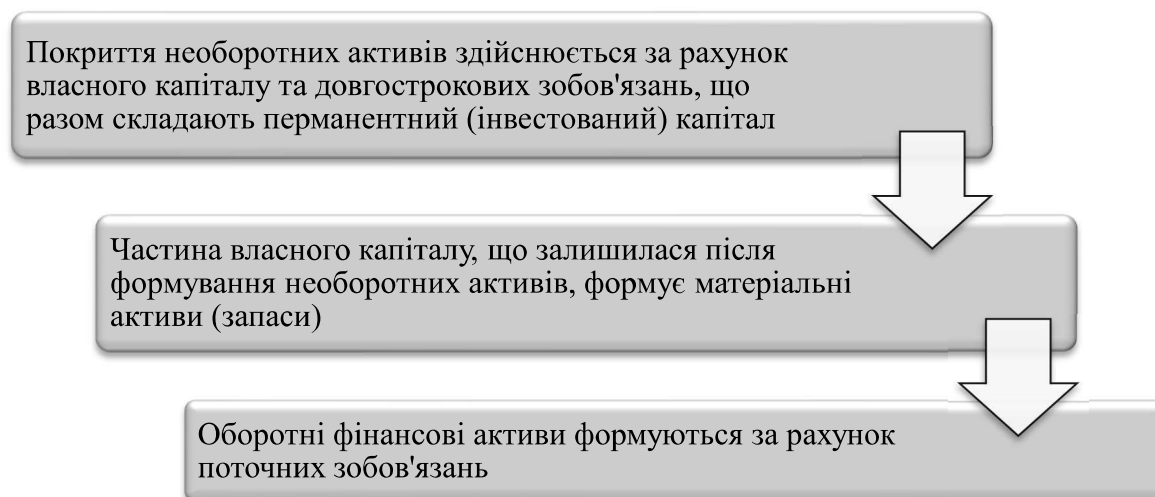

Рисунок 3.4 – «Золоті» правила балансу

Джерело: побудовано автором за інформацією [38, с. 145]

Для проведення аналізу виконання «золотих» правил балансу показники за розділами балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» на 31.12.2022 р. зведені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Дані за розділами балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» для проведення експрес-аналізу, тис. грн.

Показники активу	На 31.12.2022р.		Показники пасиву	На 31.12.2022р.	
Необоротні активи	I ^A	85,4	Власний капітал	I ^П	5607,8
Оборотні активи	II ^A + III ^A	8637,5	Довгострокові зобов'язання	II ^П	0
			Поточні зобов'язання	III ^П + IV ^П	3115,1
Баланс	ВБ	8722,9	Баланс	ВБ	8722,9

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Однією з частин експрес-аналізу є перевірка виконання «золотого правила» ліквідності, за яким фінансування активів підприємства здійснюється пасивами відповідного строку оборотності.

Ліквідність є ключовим показником фінансового стану підприємства та його

здатності виконувати платежі вчасно. Це важливий аспект управління фінансами, оскільки впливає на стабільність та ефективність діяльності підприємства.

Низький рівень ліквідності може призвести до проблем із сплатою боргів, погіршення репутації та втрати можливостей для розвитку. З іншого боку, занадто високий рівень ліквідності може свідчити про неефективне управління активами та втрату можливостей для інвестування.

Таким чином, збалансований підхід до ліквідності є важливим аспектом фінансового управління підприємством.

Для аналізу активів та пасивів за їх оборотністю дані балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» на 31.12.2022 було згруповано у відповідності до їх ліквідності (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Групування даних ТОВ «ВЕББІЛАБ» за ліквідністю для проведення експрес-аналізу, тис. грн.

Вид показника	Операційний цикл	Рядки балансу	Умовне позначення	На 31.12.2022
1	2	3	4	5
Активи				
Високоліквідні активи	від 0 до 3 міс.	р. 1160 + р. 1165	A ₁	414,2
Швидко ліквідні активи	від 3 до 6 міс.	Σ (р. 1120 ; р. 1155) + р. 1190	A ₂	634,4
Повільно ліквідні активи	від 6 до 12 міс.	р. 1100 + р. 1170 + р. 1200	A ₃	7588,9
Важко ліквідні активи	більше 12 міс.	р. 1095	A ₄	85,4
Пасиви				
Термінові пасиви	від 0 до 3 міс.	Σ (р. 1115 ; р. 1630)	П ₁	3024,0
Короткострокові пасиви	протягом 12 міс.	р. 1600 + р. 1610 + р. 1660 + р. 1665 + р. 1690 + р. 1700	П ₂	91,1
Довгострокові пасиви		р. 1595	П ₃	0
Постійні пасиви		р. 1495	П ₄	5607,8

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Використаємо підготовлені групування показників звітності ТОВ «ВЕББІЛАБ» для розрахунків та оцінки дотримання «золотих правил» балансу та ліквідності (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Експрес-аналіз фінансових пропорцій бухгалтерського балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ», тис. грн.

Показники аналізу	Результати розрахунку
1	2
Визначення суми перманентного капіталу (інвестованих коштів): $I^П + II^П$	$5607,8 + 0 = 5607,8$
З'ясування дотримання «золотих правил» балансу: 1) $I^A \leq I^П$ 2) $II^A + III^A \geq II^П + III^П + IV^П$ 3) $I^П + II^П > I^A$ 4) $II^A > III^П$ 5) $II^П \leq I^A$	1) $85,4 \leq 5607,8$ (виконується) 2) $8637,5 \geq 0 + 3115,1$ (виконується) 3) $5607,8 + 0 > 85,4$ (виконується) 4) $8637,5 > 3115,1$ (виконується) 5) $0 \leq 85,4$ (виконується)
З'ясування наявності власного оборотного капіталу (ВОК): $I^П + II^П - I^A = II^A + III^A - III^П - IV^П > 0$	$5607,8 + 0 - 85,4 = 8637,5 + 0 - 3115,1 - 0 = 5522,4 > 0$ ВОК = 5522,4
З'ясування дотримання «золотих правил» ліквідності: 1) $A_1 \geq П_1$ 2) $A_2 \geq П_2$ 3) $A_3 \geq П_3$ 4) $A_4 \geq П_4$	1) $414,2 \geq 3024,0$ (не виконується) 2) $634,4 \geq 91,1$ (виконується) 3) $7588,9 \geq 0$ (виконується) 4) $85,4 \geq 5607,8$ (не виконується)
З'ясування «нормальної» платіжної готовності: $ПГ = П_1 + П_2 - A_2$ $ПГ = A_1$	$3024,0 + 91,1 - 634,4 = 2480,7 \neq 414,2$ $414,2 / 2480,7 \times 100\% = 16,70\%$
Модель стратегії фінансування активів: ідеальна (ВОК = 0), агресивна (ВОК = A_3), консервативна (ВОК = $A_3 + A_2 + A_1$), компромісна (ВОК = $A_3 + 0,5 (A_2 + A_1)$)	ВОК = 5522,4 тис. грн. (немає стратегії фінансування активів)
Розрахунок «чистого» робочого капіталу: $A_2 + A_3 - П_1$	$634,4 + 7588,9 - 3024,0 = 5199,3$ тис. грн.

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Результати експрес-аналізу свідчать про дотримання ТОВ «ВЕББІЛАБ» станом на кінець 2022 року фінансових пропорцій балансу. Всі п'ять «золотих правил» балансу виконані. Це свідчить про нормальний фінансовий стан. Позитивним є наявність власного оборотного капіталу у сумі 5522,4 тис. грн.

З чотирьох «золотих правил» ліквідності виконані два. Розрахунки свідчать про замалу суму високоліквідних активів (поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти) та важколіквідних активів (необоротні активи). Вартість активів з швидкою та повільною ліквідністю набагато перевищує вартість відповідних їм за строком обіговості пасивів.

Платіжна готовність ТОВ «ВЕБІЛАБ» складає 16,7%. Тобто товариство неплатоспроможне погасити свої термінові зобов'язання.

Аналіз структури балансу товариства на відповідність визначеним моделям стратегії фінансування активів виявив відсутність окремої стратегії.

Чистий робочий капітал компанії дорівнює 5199,3 тис. грн.

За результатами експрес-аналізу можна зробити висновок про задовільний фінансовий стан ТОВ «ВЕБІЛАБ». Виявлені окремі невідповідності фінансування активів пасивами тотожної строковості та ризик неплатоспроможності погашення термінових зобов'язань.

3.2 Аналітичне дослідження рівня та динаміки показників фінансової звітності

Для порівняння статей звітності товариства останнього року з попередніми періодами проведено горизонтальний аналіз балансу.

Отримані в результаті розрахунків абсолютні та відносні відхилення, а також темпи зростання показників, дають можливість проаналізувати їх зміни та зробити прогноз на майбутні періоди.

Проведемо горизонтальний аналіз активу ТОВ «ВЕБІЛАБ» за 2019-2022 роки (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Горизонтальний аналіз активів ТОВ «ВЕБІЛАБ», тис. грн.

Показники	2019	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, +, -			Відносне відхилення, %		
					2019-2020	2020-2021	2021-2022	2019-2020	2020-2021	2021-2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Необоротні активи										
Нематеріальні активи	5,3	3,2	0,5	0,7	-2,1	-2,7	0,2	-39,62	-84,38	40,0
первісна вартість	12,7	14,6	15,0	18,0	1,9	0,4	3,0	14,96	2,74	20,0
накопичена амортизація	(7,4)	(11,4)	(14,5)	(17,3)	4,0	3,1	2,8	54,05	27,19	19,31

Продовження таблиці 3.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Незавершені капітальні інвестиції	0	0,3	50,0	65,4	0,3	49,7	15,4	0	16566,67	30,80
Основні засоби	134,6	76,9	67,8	19,3	-57,7	-9,1	-48,5	-42,87	-11,83	-71,53
первісна вартість	1141,8	1355,8	2026,2	2030,5	214,0	670,4	4,3	18,74	49,45	0,21
знос	(1007,2)	(1278,9)	(1958,4)	(2011,2)	271,7	679,5	52,8	26,98	53,13	2,70
Усього за розділом I	139,9	80,4	118,3	85,4	-59,5	37,9	-32,9	-42,53	47,14	-27,81
II. Оборотні активи										
Запаси	0	15,9	29,0	32,9	15,9	13,1	3,9	0	82,39	13,45
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	0	119,5	379,3	21,9	119,5	259,8	-357,4	0	217,41	-94,23
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2,4	0,2	49,6	0	-2,2	49,4	-49,6	-91,67	24700,00	-100,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	617,9	654,5	1433,7	591,5	36,6	779,2	-842,2	5,92	119,05	-58,74
Гроші та їх еквіваленти	768,1	4177,2	1850,6	414,2	3409,1	-2326,6	-1436,4	443,84	-55,70	-77,62
Витрати майбутніх періодів	0	0	0	7556,0	0	0	7556,0	0	0	0
Інші оборотні активи	541,6	583,6	458,2	21,0	42,0	-125,4	-437,2	7,75	-21,49	-95,42
Усього за розділом II	1930,0	5550,9	4200,4	8637,5	3620,9	-1350,5	4437,1	187,61	-24,33	105,64
Баланс	2069,9	5631,3	4318,7	8722,9	3561,4	-1312,6	4404,2	172,06	-23,31	101,98

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

За результатами проведеного аналізу встановлено, що первісна вартість нематеріальних активів ТОВ «ВЕББІЛАБ» протягом періоду, що аналізується, збільшилася: у 2020 році на 1900 грн. (15%), у 2021 році на 400 грн. (2,74%), у 2022 році на 3000 грн. (20%). Це позитивна тенденція, бо використання нематеріальних активів при раціональній політиці управління товариством може приносити дохід у майбутньому.

Незавершені капітальні інвестиції збільшилися у 2021 році на 49700 грн. та

у 2022 році – на 15400 грн. Ці вкладення мають надалі приносити користь. Головне в теперішніх складних умовах вчасно довести розпочаті справи до завершення.

Первісна вартість основних засобів ТОВ «ВЕББІЛАБ» збільшилася протягом 2020 року на 18,74%, протягом 2021 року майже на 50%, а в 2022 році тільки на 0,21%. Станом на 01.01.2023 р. знос основних засобів дорівнює 2011,2 тис. грн. при залишковій вартості 19,3 тис. грн. Це свідчить про застарілість наявної техніки та є дуже тривожним сигналом. Для забезпечення надійної роботи необхідне оновлення основних засобів.

Вартість запасів у балансі збільшувалася протягом періоду, що аналізується, та на 31.12.2022 р. дорівнює 32900 грн. (це запасні частини до комп'ютерної техніки, папір, канцелярські вироби, миючі засоби та ін.). За цією статтею необхідно додатково розглядати дані про запаси, бо іноді їх надмірна вартість свідчить про нераціональність господарської стратегії, коли значна частка фінансів іммобілізується у запасах.

Результати аналізу свідчать, що на кінець 2021 року були доволі великі суми дебіторської заборгованості (за товари та послуги – 379,3 тис. грн., за розрахунками з бюджетом – 49,6 тис. грн., інша поточна дебіторська заборгованість – 1433,7 тис. грн.). На кінець 2022 року дебіторська заборгованість зменшилася (за товари та послуги – на 94,23%, інша поточна – на 58,74%, а за розрахунками з бюджетом повністю погашена), що є позитивною тенденцією.

Об'єм грошей на рахунках в банку збільшився у 2019 році майже в 5 разів, а потім зменшувався: в 2021 році – на 55,7%, у 2022 році – ще на 77,62%. На 01.01.2023 р. за статтею Гроші та їх еквіваленти обліковується 414,2 тис. грн. Це можна пов'язати з нестабільною економічною ситуацією в Україні.

На кінець 2022 року в активі зазначена сума 7556 тис. грн. за статтею Витрати майбутніх періодів. Значну частку цієї статті становлять сплачені авансом платежі за право доступу до спеціальних програм, які будуть поступово списуватись на витрати протягом року.

Для визначення динаміки змін джерел утворення ресурсів ТОВ «ВЕББІЛАБ» проведено горизонтальний аналіз пасиву балансу за 2019-2022

роки (табл. 3.6).

Таблиця 3.6 – Горизонтальний аналіз пасивів ТОВ «ВЕББІЛАБ», тис. грн.

Показники	2019	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, +, -			Відносне відхилення, %		
					2019-2020	2020-2021	2021-2022	2019-2020	2020-2021	2021-2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Власний капітал										
Зареєстрований (пайовий) капітал	480,0	480,0	480,0	480,0	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	615,1	2662,2	3410,1	5127,8	2047,1	747,9	1717,7	332,81	28,09	50,37
Усього за розділом I	1095,1	3142,2	3890,1	5607,8	2047,1	747,9	1717,7	186,93	23,80	44,16
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання										
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	755,5	1222,2	239,2	2925,7	466,7	-983,0	2686,5	61,77	-80,43	1123,12
розрахунками з бюджетом	218,4	263,0	188,0	98,3	44,6	-75,0	-89,7	20,42	-28,52	-47,71
у тому числі з податку на прибуток	218,4	263,0	0	0	44,6	-263,0	0	20,42	-100,0	0
Інші поточні зобов'язання	0,9	1003,9	1,4	91,1	1003,0	-1002,5	89,7	111444,4	-99,86	6407,14
Усього за розділом III	974,8	2489,1	428,6	3115,1	1514,3	-2060,5	2686,5	155,34	-82,78	626,81
Баланс	2069,9	5631,3	4318,7	8722,9	3561,4	-1312,6	4404,2	172,06	-23,31	101,98

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

В результаті проведеного аналізу було встановлено, що сума статутного капіталу ТОВ «ВЕББІЛАБ» протягом 2019-2022 років залишилася незмінною – 480,0 тис. грн. Нерозподілений прибуток збільшився за 2019 рік на 332,81%, за 2021 рік на 28,09%, а за 2022 рік на 50,37% (на 01.01.2023 р. дорівнює 5127,8 тис. грн.). Це свідчить про можливість збільшення матеріально-технічної бази товариства при сприятливих умовах.

Поточні зобов'язання збільшилися у 2020 році, потім зменшилися у 2021 році: за товари та послуги – на 80,43%, за розрахунками з бюджетом – на 28,52% (в т. ч. за ПДВ були повністю погашені), інші поточні зобов'язання – на 99,86%. В

2022 році з початком повномасштабної збройної російської агресії більш ніж в 10 разів збільшилася кредиторська заборгованість ТОВ «ВЕББІЛАБ» за товари та послуги (станом на 01.01.2023 дорівнює 2925,7 тис. грн.) та більш ніж в 65 разів – інші поточні зобов'язання (дорівнюють 91,1 тис. грн.). Це відображає збільшення об'єму запозичених ресурсів, які використовуються товариством.

За результатами горизонтального аналізу балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 роки можна зробити загальний висновок про тенденцію збільшення об'єму запасів, зменшення суми грошових коштів та зниження об'єму поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом. В 2022 році різко погіршився стан щодо кредиторської заборгованості товариства за товари, роботи та послуги.

Протягом періоду, що аналізується, спостерігається позитивна тенденція збільшення валюти балансу, крім 2021 року, коли стався спад. Графічно ці зміни відображені на рис. 3.5.

Рисунок 3.5 – Порівняння балансів ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 роки

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Діаграма наочно відображає зміни необоротних та оборотних ресурсів в активі, а також власного капіталу та поточних зобов'язань в пасиві балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 роки.

Для визначення структури засобів підприємства та джерел їх утворення проведено вертикальний аналіз балансу. Для цього суми за окремими статтями відображаються у відсотках до підсумку балансу. В результаті певним чином згладжується вплив інфляційних процесів та з'являється можливість порівняння балансів різних за об'ємом використаних ресурсів підприємств.

Розрахунки вертикального аналізу активу балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 роки зведені у табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Вертикальний аналіз активів ТОВ «ВЕББІЛАБ», %

Показники	2019	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, +, -		
					2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	0,26	0,06	0,01	0,01	-0,20	-0,05	0
первісна вартість	0,61	0,26	0,35	0,21	-0,35	0,09	-0,14
накопичена амортизація	0,36	0,20	0,34	0,20	-0,16	0,13	-0,14
Незавершені капітальні інвестиції	0	0,01	1,16	0,75	0,01	1,15	-0,41
Основні засоби	6,50	1,37	1,57	0,22	-5,14	0,20	-1,35
первісна вартість	55,16	24,08	46,92	23,28	-31,09	22,84	-23,64
знос	48,66	22,71	45,35	23,06	-25,95	22,64	-22,29
Усього за розділом I	6,76	1,43	2,74	0,98	-5,33	1,31	-1,76
II. Оборотні активи							
Запаси	0	0,28	0,67	0,38	0,28	0,39	-0,29
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	0	2,12	8,78	0,25	2,12	6,66	-8,53
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,12	0	1,15	0	-0,12	1,15	-1,15
Інша поточна дебіторська заборгованість	29,85	11,62	33,20	6,78	-18,23	21,57	-26,42
Гроші та їх еквіваленти	37,11	74,18	42,85	4,75	37,03	-31,33	-38,10
Витрати майбутніх періодів	0	0	0	86,62	0	0	86,62
Інші оборотні активи	26,17	10,36	10,61	0,24	-15,80	0,25	-10,37
Усього за розділом II	93,24	98,57	97,26	99,02	5,33	-1,31	1,76
Баланс	100,00	100,00	100,00	100,00	0	0	0

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Вертикальний аналіз активу балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» свідчить про те, що основну частку в активах товариства незмінно протягом всього періоду займають

оборотні активи (93-99%). В 2021 році частка необоротних активів трохи збільшилася (до 2,74%), але в 2022 році знову зменшилася (до 0,98%).

В структурі оборотних активів в 2020 році найбільшу частку займають гроші (74,18% від підсумку активу). В 2021 році їх частка зменшилася до 42,85%, а в 2022 – до 4,75%.

В 2021 році дебіторська заборгованість за товари та послуги займала 8,78 % від всіх активів, інша поточна дебіторська заборгованість – 33,2%. В 2022 році їх частки в структурі активів зменшилися, а домінуючою виявилася стаття Витрати майбутніх періодів (86,62% від підсумку балансу).

За допомогою розрахунків часток окремих статей пасиву ТОВ «ВЕББІЛАБ» відстежуються зміни джерел формування ресурсів товариства протягом 2019-2022 років (табл. 3.8).

Таблиця 3.8 – Вертикальний аналіз пасивів ТОВ «ВЕББІЛАБ», %

Показники	2019	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, +, -		
					2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	23,19	8,52	11,11	5,50	-14,67	2,59	-5,61
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	29,72	47,28	78,97	58,79	17,56	31,69	-20,18
Усього за розділом I	52,91	55,80	90,08	64,29	2,89	34,28	-25,79
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	0	0	0	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання							
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	36,50	21,70	5,54	33,54	-14,80	-16,16	28,00
розрахунками з бюджетом	10,55	4,67	4,35	1,13	-5,88	-0,32	-3,23
у тому числі з податку на прибуток	10,55	4,67	0	0	-5,88	-4,67	0
Інші поточні зобов'язання	0,04	17,83	0,03	1,04	17,79	-17,80	1,01
Усього за розділом III	47,09	44,20	9,92	35,71	-2,89	-34,28	25,79
Баланс	100,00	100,00	100,00	100,00	0	0	0

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Результати вертикального аналізу пасиву балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ»

свідчать про наступні зміни у структурі пасиву: в 2019 році частка власного капіталу дорівнювала 52,91%, в 2020 році – 55,8 %, у 2021 році різко зросла до 90,08%, а в 2022 році знову зменшилася (64,29%).

В сумі поточних зобов'язань найбільшу частку протягом періоду, що аналізується, займала поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. Станом на 01.01.2023 р. вона дорівнює третині суми балансу. Це викликає побоювання, чи зможе товариство вчасно виконати взяті на себе зобов'язання.

Гарною тенденцією є зменшення поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом.

За результатами горизонтального та вертикального аналізу балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 роки можна зробити висновок, що фінансовий стан товариства на кінець 2022 року дещо погіршився: не оновлюються основні засоби, зменшився об'єм коштів на банківських рахунках, збільшилася кредиторська заборгованість за товари та послуги. В складних умовах є й позитивні тенденції: зменшилася дебіторська заборгованість та поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом.

За даними балансів ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2018-2022 роки зроблено прогнозування та виявлення тренду величини власного капіталу товариства на 2023-2024 рр. з використанням декількох способів.

Розрахунки лінійної моделі тренду за методом найменших квадратів, що кращим чином описує тенденцію розвитку показнику, зведено у таблиці 3.9.

Для вирівнювання ряду розраховано параметри (3.1, 3.2):

$$\alpha_0 = (14671,6 \times 55 - 56152,6 \times 15) / (5 \times 55 - 15 \times 15) = - 707,0 \text{ тис. грн.} \quad (3.1)$$

$$\alpha_1 = (5 \times 56152,6 - 14671,6 \times 15) / (5 \times 55 - 15 \times 15) = 1213,8 \text{ тис. грн.} \quad (3.2)$$

Розрахований параметр α_1 відображає, що в середньому сума власного капіталу щорічно збільшується на 1213,8 тис. грн.

Таблиця 3.9 – Виявлення тренду величини власного капіталу ТОВ «ВЕББІЛАБ» за лінійною функцією методом найменших квадратів

Рік	Власний капітал, тис. грн.	Номер року	Розрахункові величини		Вирівняний власний капітал, тис. грн.	
n	y	t	yt	t ²	$\tilde{y}_t$	
2018	936,4	1	936,4	1	- 707,0 + 1213,8 x 1	506,8
2019	1095,1	2	2190,2	4	- 707,0 + 1213,8 x 2	1720,6
2020	3142,2	3	9426,2	9	- 707,0 + 1213,8 x 3	2934,4
2021	3890,1	4	15560,4	16	- 707,0 + 1213,8 x 4	4148,2
2022	5607,8	5	28039,0	25	- 707,0 + 1213,8 x 5	5362,0
2023	-	-	-	-	- 707,0 + 1213,8 x 6 = = 6575,8 ± 13,2%	від 5707,8 до 7443,8
2024	-	-	-	-	- 707,0 + 1213,8 x 7 = = 7789,6 ± 13,2%	від 6761,4 до 8817,8
Сума	14671,6	15	56152,6	55	-	

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

За результатами розрахунків отримано рівняння прямої, що вирівнює ряди динаміки власного капіталу (3.3):

$$\tilde{y}_t = - 707,0 + 1213,8t \quad (3.3)$$

Отримані величини, що характеризують даний ряд динаміки:

- середньорічна сума власного капіталу 2934,3 тис. грн.;
- середньоквадратичне відхилення фактичної суми власного капіталу від вирівняного тренду 386,3 тис. грн.;
- коефіцієнт варіації фактичної суми власного капіталу від вирівняної 13,2%.

На 2023 рік прогнозна величина за лінійною моделлю тренду власного капіталу становить 6575,8 тис. грн., на 2024 рік – 7789,6 тис. грн. Застосування розрахованого раніше коефіцієнту варіації 13,2% дає діапазон для прогнозної величини власного капіталу на 2023 рік від 5707,8 до 7443,8 тис. грн., на 2024 рік – від 6761,4 до 8817,8 тис. грн. відповідно.

Не завжди модель лінійної функції правильно характеризує тенденцію

розвитку показника, тому як варіант створення лінії тренду за іншою функцією з використанням Excel 2010 було побудовано модель за експонентною функцією.

Лінії тренду власного капіталу за лінійною та експонентною функцією відображені на рис. 3.6.

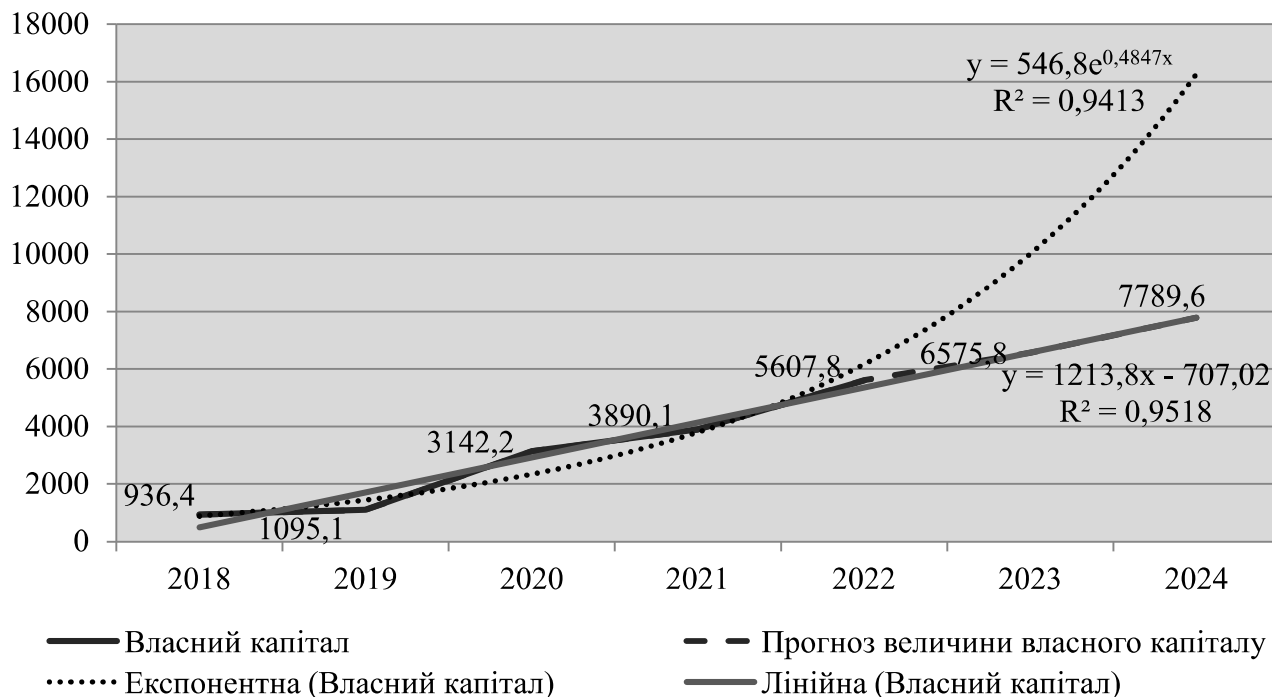

Рисунок 3.6 – Прогноз величини власного капіталу ТОВ «ВЕББІЛАБ» на 2023-2024 рр. за лінійною та експонентною функцією, тис. грн.

Джерело: сформовано автором

Порівнюючи лінії тренду з рис. 3.6, можна побачити, що прогнозна величина власного капіталу ТОВ «ВЕББІЛАБ» на кінець 2023 року за експонентною функцією більше ніж за лінійною і складає 10 004,3 тис. грн., а в 2024 р. показник дорівнює 16 285,8 тис. грн.

Порівнюючи дві лінії тренду варто звернути увагу на такий статистичний показник, як коефіцієнт детермінації (R^2). Він показує, наскільки добре модель відображає варіацію в залежній змінній і має значення від 0 до 1. Чим ближче коефіцієнт до 1, тим більше варіації в залежній змінній можна пояснити використаною моделлю і побудувати більш точний прогноз на майбутні періоди.

Коефіцієнт детермінації лінійної функції (0,9518) перевищує коефіцієнт

експонентної (0,9413). Це означає, що лінійна функція вірніше характеризує розвиток показника і дає більш точний прогноз.

Третій варіант розрахунку тренду показника власного капіталу отриманий з застосуванням Excel 2021 (рис. 3.7).

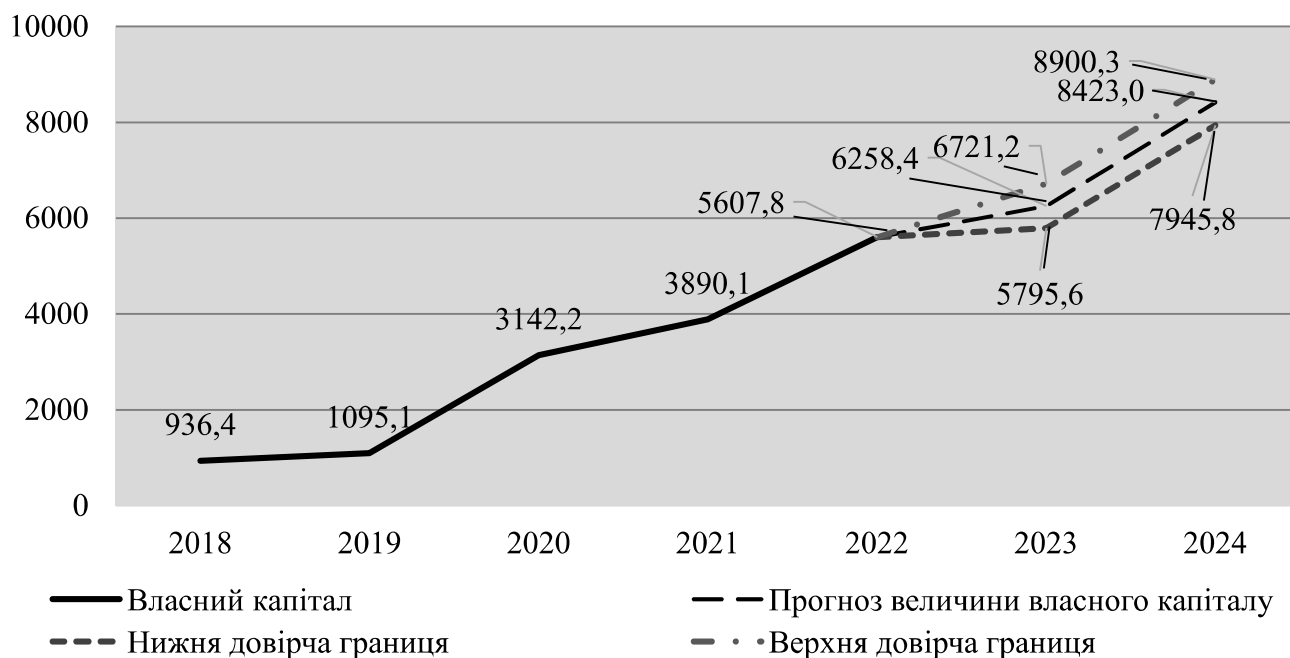

Рисунок 3.7 – Прогноз величини власного капіталу ТОВ «ВЕББІЛАБ» на 2023-2024 рр. за методом експоненціального наближення, тис. грн.

Джерело: сформовано автором

За результатами дослідження змін величини власного капіталу (рис. 3.7) отримано довірчі границі на 2023 р. з 5795,6 до 6721,2 тис. грн., на 2024 р. – з 7945,8 до 8900,3 тис. грн. відповідно. Ймовірність потрапляння величини до вищевказаного інтервалу становить 95%.

За результатами дослідження тренду розвитку власного капіталу ТОВ «ВЕББІЛАБ» можна зробити висновок, що обрані методи надали доволі близькі прогнозовані значення, досягнення яких у 2023-2024 роках можна очікувати з великою ймовірністю. Найбільш точним є прогноз, побудований за лінійною функцією методом найменших квадратів із застосуванням коефіцієнту варіації, а також прогноз, що побудовано за методом експоненціального наближення.

3.3 Аналіз фінансового стану підприємства

Важливою частиною аналізу фінансового стану підприємства є оцінка його майнового стану, яка включає аналіз складу майна, його структури та джерел формування.

В результаті проведення горизонтального та вертикального аналізу балансу ТОВ «ВЕББІЛАБ» було отримано результати щодо динаміки змін вартості майна товариства протягом 2019-2022 років. Для більш детальнішого та поглибленого аналізу розраховано фінансові коефіцієнти, які характеризують стан та використання майнових ресурсів ТОВ «ВЕББІЛАБ» у 2019-2022 роки (табл. 3.10).

Таблиця 3.10 – Аналіз стану та використання майна ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Показник	Формула	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6
Частка основних засобів у активах	Основні засоби / Активи	0,065	0,014	0,016	0,002
Коефіцієнт зносу основних засобів	Знос / Первісна вартість основних засобів	0,882	0,943	0,967	0,990
Коефіцієнт оновлення основних засобів	Приріст основних засобів / Первісна вартість основних засобів	-	0,158	0,331	0,002
Коефіцієнт мобільності активів	Оборотні активи / Необоротні активи	13,80	69,04	35,51	101,14

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Аналіз свідчить, що основні засоби ТОВ «ВЕББІЛАБ» складають невелику частину активів товариства. На кінець 2022 року частка основних засобів зменшилася до 0,002. Під час укладення договорів з підрядниками часто оговорюється використання ними власної комп'ютерної техніки, що збільшує вартість послуг, але зменшує витрати підприємства на придбання власного обладнання.

Величина коефіцієнту зносу відображає критичну фізичну та моральну зношеність наявних основних засобів. Протягом чотирьох років зношеність основних засобів збільшувалася та досягла станом на 01.01.2023 року значення 0,99. Графічно зміни коефіцієнту зносу основних засобів протягом 2019-2022 років

зображені на рисунку 3.8.

У зв'язку з військовими діями ТОВ «ВЕББІЛАБ» майже припинило придбання нової техніки та обладнання. Розрахований коефіцієнт оновлення основних засобів за 2022 рік це підтверджує (0,002).

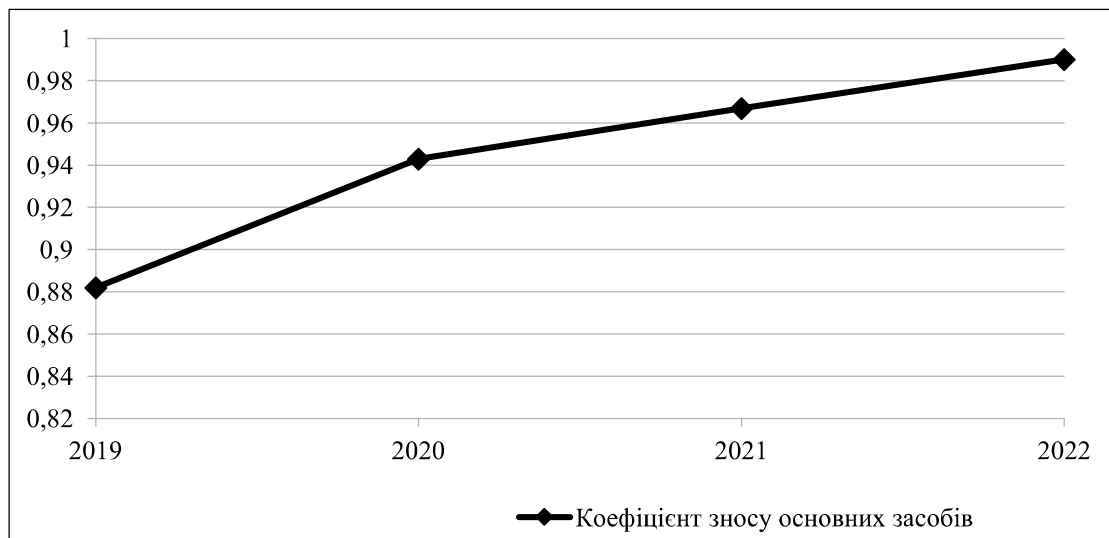

Рисунок 3.8 – Динаміка коефіцієнту зносу основних засобів ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 роки

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Зношеність основних засобів несе в собі ризики втрати їх функціональності, додаткові витрати на ремонт та доукомплектування, але в умовах сьогодення підприємство дотримується політики економії фінансових ресурсів та їх направлення, за можливістю, на допомогу ЗСУ.

Розрахований коефіцієнт мобільності активів ТОВ «ВЕББІЛАБ» відображає їх високу мобільність. Вартість оборотних активів значно перевищує вартість необоротних. Це свідчить про можливість швидко реагувати на ринкові зміни та мати гнучкість в фінансовому плануванні. Змінюючи свою стратегію чи структуру витрат, підприємство може ефективно реагувати на зміни в попиті, цінах на ресурси чи дії конкурентів.

Під час проведення аналізу фінансового стану підприємства важливо оцінити його платоспроможність та ліквідність. Це надає можливість визначити ефективність управління підприємством та перспективи стабільної роботи на майбутнє.

Під ліквідністю розуміють спроможність підприємства своєчасно виконувати свої боргові зобов'язання. Більша ліквідність дозволяє зменшити внутрішні витрати, зберігати гнучкість в прийнятті управлінських рішень та підвищити темпи зростання обсягів реалізації товарів та послуг.

Розрізняють наступні коефіцієнти ліквідності [39]:

1) коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття) – характеризує здатність підприємства забезпечити короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів;

2) коефіцієнт абсолютної ліквідності – відображає частку поточних зобов'язань, яку підприємство може погасити найближчим часом без очікування погашення дебіторської заборгованості.

Результати розрахунку показників ліквідності ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2019-2022 роки наведені в таблиці 3.11.

Таблиця 3.11 – Коефіцієнти ліквідності ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Показник	Формула	Рекомендоване значення	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	$\geq 2,0$	1,98	2,23	9,80	2,77
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові активи / Поточні зобов'язання	$\geq 0,2$	0,79	1,68	4,32	0,13

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Розрахунки свідчать про достатність платіжних можливостей ТОВ «ВЕББІЛАБ» у 2019-2020 році та наявність зайвих оборотних активів з недостатньо ефективним їх використанням у 2021 році.

На кінець 2022 року показник коефіцієнту поточної ліквідності залишається в межах норми, а коефіцієнт абсолютної ліквідності дорівнює 0,13 (менше рекомендованого значення).

Графічно зміни показників ліквідності ТОВ «ВЕББІЛАБ» у 2019-2022 роках зображені на рисунку 3.9.

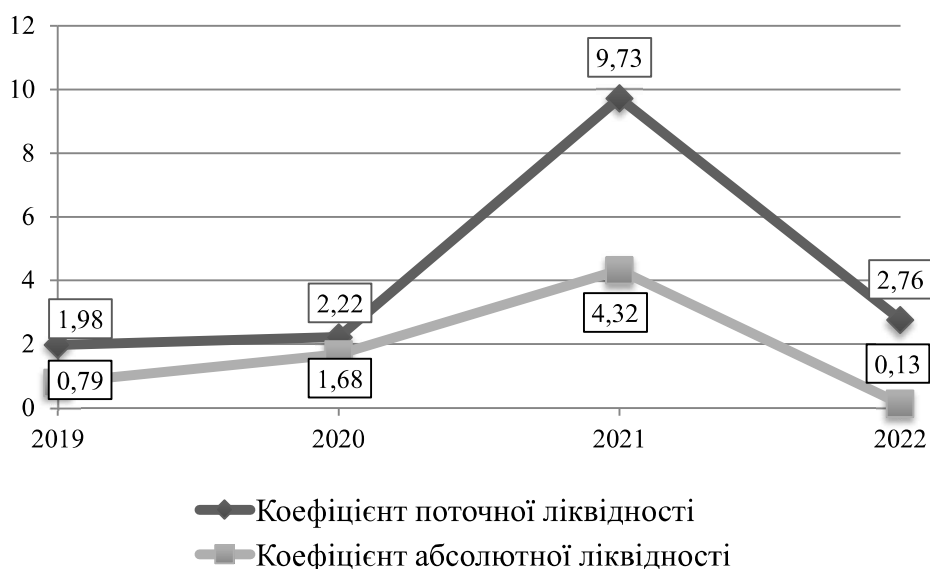

Рисунок 3.9 – Динаміка показників ліквідності ТОВ «ВЕБІЛАБ» за 2019-2022 роки

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕБІЛАБ»

На рисунку 3.9 ми бачимо різке зниження коефіцієнтів ліквідності ТОВ «ВЕБІЛАБ» у 2022 році у порівнянні з попереднім періодом. Величина коефіцієнту абсолютної ліквідності нижче рекомендованого рівня свідчить, що ТОВ «ВЕБІЛАБ» для погашення своїх поточних зобов'язань потрібен якийсь час. Швидкий варіант погашення неможливий через недостатність наявних грошових коштів та доволі велику суму поточних зобов'язань.

Важливим при проведенні аналізу фінансового стану підприємства є визначення його фінансової стійкості. Це широке поняття означає здатність підприємства стабільно здійснювати свою діяльність та виконувати свої фінансові зобов'язання.

Для визначення фінансової незалежності підприємства використовують ряд показників, які характеризують стабільність джерел покриття запасів. Для проведення аналізу спочатку визначають суму власних обігових коштів, як різницю між власним капіталом та вартістю необоротних активів. Наявність власних обігових коштів (позитивна величина) є мінімальною умовою фінансової стійкості [40].

Розрахунки абсолютних показників та визначення типу фінансової стійкості

ТОВ «ВЕББІЛАБ» зведено у таблиці 3.12.

Таблиця 3.12 – Аналіз фінансової стійкості ТОВ «ВЕББІЛАБ»

№ рядка	Показник	Стаття/розрахунок	2019	2020	2021	2022
1	Власний капітал	стаття 1495	1095,1	3142,2	3890,1	5607,8
2	Необоротні активи	стаття 1095	139,9	80,4	118,3	85,4
3	Власні обігові кошти	рядок 1 — рядок 2	955,2	3061,8	3771,8	5522,4
4	Довгострокові зобов'язання	стаття 1595	0	0	0	0
5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	рядок 3 + рядок 4	955,2	3061,8	3771,8	5522,4
6	Короткострокові кредити та позики	стаття 1600	0	0	0	0
7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів	рядок 5 + рядок 6	955,2	3061,8	3771,8	5522,4
8	Запаси	стаття 1100	0	15,9	29,0	32,9
9	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів	рядок 3 — рядок 8	955,2	3045,9	3742,8	5489,5
10	Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів і послуг	рядок 5 — рядок 8	955,2	3045,9	3742,8	5489,5
11	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів	рядок 7 — рядок 8	955,2	3045,9	3742,8	5489,5
12	Тип фінансової стійкості		1, 1, 1	1, 1, 1	1, 1, 1	1, 1, 1

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Результат розрахунків (1, 1, 1) свідчить про абсолютну фінансову стійкість ТОВ «ВЕББІЛАБ» протягом періоду, що аналізується. Власні кошти повністю покривають суму запасів та немає залежності від кредиторів. Керівництво дотримується стратегії уникати серйозних фінансових обтяжень у вигляді довгострокових зобов'язань та короткострокових кредитів.

Для більш поглибленого аналізу фінансової стійкості ТОВ «ВЕББІЛАБ» розраховані відносні показники (табл. 3.13), які доповнюють результати попереднього аналізу.

Величина коефіцієнту фінансової незалежності товариства за 2019-2022 роки відповідає рекомендованому значенню: питома вага власного капіталу перевищує 50% загальної суми засобів, що вкладені в його діяльність.

Таблиця 3.13 – Відносні показники фінансової стійкості ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Показник	Формула	Рекомендоване значення	2019	2020	2021	2022
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал / Активи	$\geq 0,5$	0,53	0,56	0,90	0,64
Коефіцієнт концентрації позикового капіталі	Зобов'язання / Активи	$< 0,5$	0,47	0,44	0,10	0,36
Коефіцієнт фінансової залежності	Активи / Власний капітал	$1 < K_{фз} < 2$	1,89	1,79	1,11	1,56
Коефіцієнт фінансового ризику	Зобов'язання / Власний капітал	< 1	0,89	0,79	0,11	0,56

Джерело: сформовано автором за інформацією Балансу (форма № 1-м) ТОВ «ВЕББІЛАБ» з використанням [41]

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу (відображає питому вагу зобов'язань у структурі джерел фінансування) теж знаходиться в межах норми. За результатами 2022 року він збільшився у порівнянні з попереднім роком та дорівнює 0,36.

Розрахований коефіцієнт фінансової залежності, який показує скільки активів відповідає одній гривні власного капіталу, відповідає рекомендованому інтервалу від 1 до 2 протягом 2019-2022 років. На кінець 2022 року він дорівнює 1,56.

Величина коефіцієнту фінансового ризику, який характеризує рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, не перевищує одиницю протягом 2019-2022 років, що свідчить про об'єм залучених коштів товариства не критичний для продовження діяльності.

За результатами аналізу фінансової стійкості ТОВ «ВЕББІЛАБ» можна зробити висновок, що його фінансовий стан залишається доволі стійким незважаючи на складні умови сьогодення.

З метою дослідження ефективності використання підприємством своїх фінансових ресурсів проводиться аналіз його ділової активності, який складається з розрахунку показників оборотності. Для коефіцієнтів оборотності немає нормативних значень, а під час аналізу вивчаються тенденції їх змін.

Розраховані показники, що допоможуть оцінити рівень ділової активності ТОВ «ВЕБІЛАБ», зведені у таблиці 3.14.

Таблиця 3.14 – Показники ділової активності ТОВ «ВЕБІЛАБ»

Показник	Формула	Розрахунок		Темпи приросту, %
		2021	2022	
1	2	3	4	5
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Чистий дохід від реалізації продукції / Середньорічна вартість власного капіталу	16,15	19,28	19,38
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід від реалізації продукції / Середньорічна вартість дебіторської заборгованості	43,07	73,97	71,74
Строк погашення дебіторської заборгованості	365 / Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	8,47	4,93	-41,78
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Чистий дохід від реалізації продукції / Середньорічна вартість кредиторської заборгованості	59,39	53,07	-10,64
Строк погашення кредиторської заборгованості	365 / Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	6,15	6,88	11,87

Джерело: сформовано автором за інформацією (форма № 1-м, № 2-м) ТОВ «ВЕБІЛАБ»

Аналіз відображає позитивну тенденцію зміни коефіцієнту оборотності власного капіталу ТОВ «ВЕБІЛАБ». Величина чистого доходу на 1 гривню власного капіталу збільшилася у 2022 році та склала 19,38 грн., темпи приросту цього показника – 19,38%.

В 2021 році дебітори довше тримали у себе грошові кошти ніж ТОВ «ВЕБІЛАБ» погашало кредиторську заборгованість, через це частина фінансів не брала участь в обороті. В 2022 році ситуація змінилася: зменшився строк погашення дебіторської заборгованості на 41,78%, а середній період погашення кредиторської заборгованості збільшився у порівнянні з 2021 роком на 11,87%.

За результатами аналізу ділової активності можна зробити висновок, що в 2022 році активність використання власного капіталу ТОВ «ВЕБІЛАБ»

збільшилася, фінансова дисципліна погашення дебіторської заборгованості покращилася, а показник швидкості оборотності кредиторської заборгованості зменшився.

3.4 Шляхи підвищення фінансової стійкості підприємства та рекомендації щодо зменшення впливу негативних чинників на його діяльність

У сучасних реаліях військового стану та економічної кризи в Україні особливо важливим є питання забезпечення фінансової стабільності бізнесу. Кожне підприємство стикається з великою кількістю ризиків, які в першу чергу треба ідентифікувати.

Причини ризиків можна поділяють на зовнішні та внутрішні (рис. 3.10).

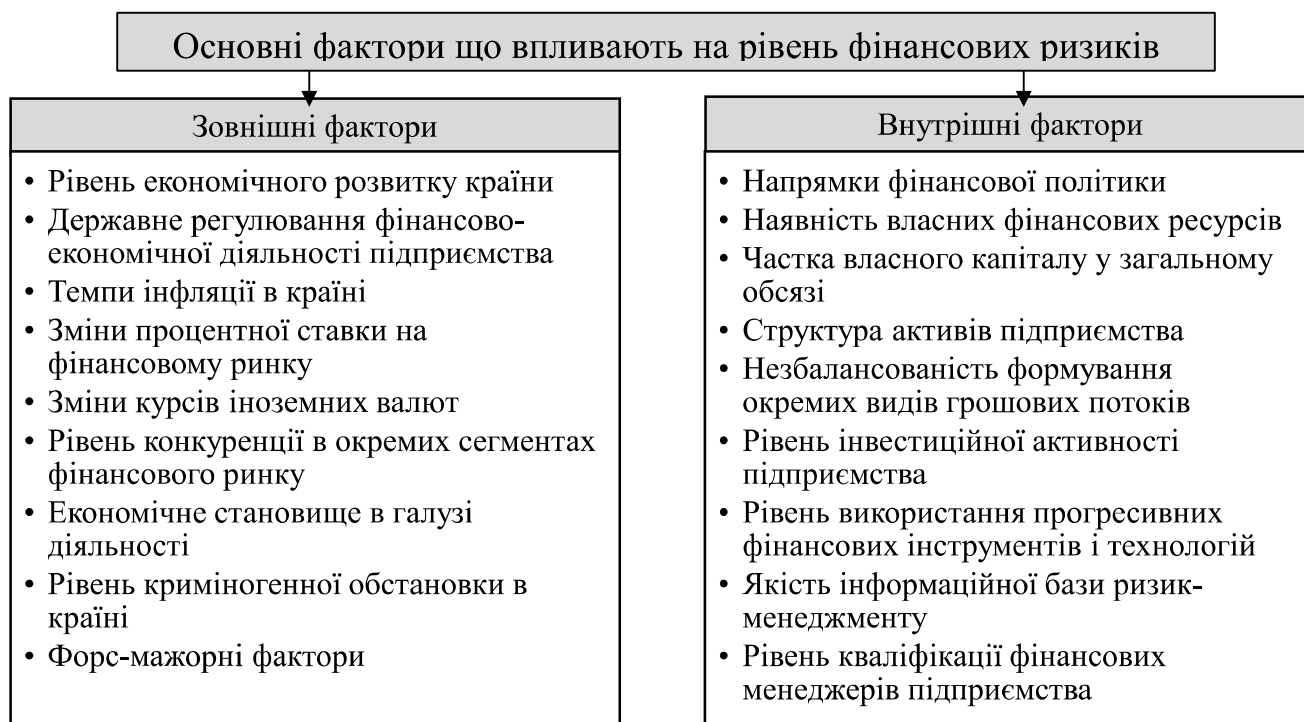

Рисунок 3.10 – Фактори, що впливають на виникнення фінансових ризиків підприємства

Джерело: сформовано автором за інформацією [42]

Вплинути на виникнення зовнішніх ризиків у підприємства немає

можливості, можна лише виробити програму дій з мінімізації їх негативних наслідків. Внутрішні ризики зароджуються в системі самого підприємства. Необхідно прораховувати ймовірність їх виникнення та за можливості попередити.

Ризики можуть бути підприємницькі, виробничо-господарські, управлінські та ін. В окрему групу можна виділити фінансові ризики, тобто ризики, які впливають на фінансові потоки та структуру фінансових активів підприємства (табл. 3.15).

Таблиця 3.15 – Типи фінансових ризиків

№ з/п	Тип ризику	Компоненти
1	2	3
1	Ринковий	- зміни валютних курсів - зміни відсоткової ставки - різкі зміни цін
2	Кредитний	- недотримання своїх фінансових зобов'язань
3	Ліквідності	- нестача власних активів для покриття зобов'язань
4	Операційний	- судові процеси - шахрайство - персональні проблеми менеджменту - прорахунки у створенні бізнес-моделі компанії

Джерело: сформовано автором за інформацією [43]

В сучасних умовах значну загрозу підприємствам становлять не тільки фінансові ризики, а й нефінансові, такі як: кіберзлочинність, геополітична невизначеність, загроза епідемії, зміни клімату, підвищення цін на енергоносії, і звичайно – військово-політичні дії та все що з ними пов'язано [44, с. 217].

Для усіх підприємств України без виключення зараз складні умови ведення бізнесу. За результатами опитування представників бізнесу за серпень 2023 року, проведеного Центром розвитку інновацій спільно з Advanter Group, близько 50% підприємств скаржаться на зменшення замовлень від клієнтів, у третини замовлення залишилися на рівні попередніх місяців, та лише 17,3% збільшили об'єм замовлень [45].

Перелічені фактори загрожують стабільності фінансово-господарської діяльності підприємства, зменшують його прибутковість та навіть можуть привести до банкрутства.

Для визначення ризику банкрутства підприємства широко використовують моделі дискримінантного аналізу Е. Альтмана, Дж. Тафлера, Г. Спрінгейта, Р. Ліса.

Американський економіст, професор фінансів Е. Альтман є автором дво-, чотирьох- та п'ятифакторної моделей аналізу. Для аналізу ТОВ «ВЕББІЛАБ» використаємо чотирьохфакторну модель, яка удосконалена для невиробничих підприємств [46].

Ймовірність банкрутства за чотирьохфакторною моделлю Е. Альтмана розраховується за формулою (3.4):

$$Z = 6,56X_1 + 3,26X_2 + 6,72X_3 + 1,05X_4 \quad (3.4)$$

де X_i – коефіцієнти, які характеризують фінансовий стан підприємства

Отриманий результат показника Z характеризує ймовірність банкрутства підприємства:

$Z < 1,10$ – висока загроза банкрутства,

$1,10 < Z < 2,60$ – зона невідання, ймовірність банкрутства 50%,

$Z > 2,60$ – низька загроза банкрутства.

Для аналізу змін фінансового стану та ймовірності банкрутства ТОВ «ВЕББІЛАБ» протягом останніх трьох років порівняємо Z -показники за 2020-2022 роки (табл. 3.16).

Таблиця 3.16 – Розрахунок ймовірності банкрутства ТОВ «ВЕББІЛАБ» за моделлю Е. Альтмана

Показник	Формула	2020	2021	2022
X_1	Оборотні активи / Активи	0,99	0,97	0,99
X_2	Нерозподілений прибуток / Активи	0,47	0,79	0,59
X_3	Прибуток до оподаткування / Активи	0,45	0,24	0,24
X_4	Власний капітал / Зобов'язання	1,26	9,08	1,80
Z	$6,56X_1 + 3,26X_2 + 6,72X_3 + 1,05X_4$	12,35	20,11	11,92

Джерело: сформовано автором за інформацією фінансової звітності ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Розрахована за моделлю Е. Альтмана величина показника Z більша ніж 2,60,

що означає низьку загрозу банкрутства для ТОВ «ВЕББІЛАБ» у 2020-2022 роках. В 2021 році показник був більше, ніж в попередньому та наступному році. Це свідчить про те, що станом на кінець 2021 р. фінансовий стан підприємства був міцнішим до ризику банкрутства. Найнижче значення показника зафіксовано за результатами 2022 р., що викликано, в першу чергу, суттєвим збільшенням зобов'язань підприємства.

Серед українських наробок найбільшою популярністю користується модель О. Терещенка, розроблена з використанням вітчизняних статистичних даних. Ця модель є універсальною для аналізу підприємств різних галузей, бо розроблена з використанням інформації про 850 різних підприємств. Завдяки цій властивості модель О. Терещенка набула поширення та стала важливим інструментом для аналізу фінансового стану підприємств різних галузей економіки.

Розрахунок показника, що визначає ймовірність банкрутства за моделлю О. Терещенка, здійснюється за формулою з використанням шести коефіцієнтів (3.5):

$$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6, \quad (3.5)$$

де X_i – коефіцієнти, які характеризують фінансовий стан підприємства.

За величиною показника Z оцінюють ймовірність банкрутства підприємства [47]:

$Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом,

$0 < Z < 1$ – існує загроза банкрутства,

$1 < Z < 2$ – фінансова стійкість порушена,

$Z > 2$ – банкрутство не загрожує.

Розрахунок коефіцієнтів X_i та показника Z , що характеризує ймовірність банкрутства ТОВ «ВЕББІЛАБ» за моделлю О. Терещенка, наведено у таблиці 3.17.

Таблиця 3.17 – Розрахунок ймовірності банкрутства ТОВ «ВЕББІЛАБ» за моделлю О. Терещенка

Показник	Формула	2020	2021	2022
1	2	3	4	5
X_1	Гроші / Зобов'язання	1,68	4,32	0,13
X_2	Активи / Зобов'язання	2,26	10,08	2,80
X_3	Чистий прибуток / Активи	0,36	0,17	0,20
X_4	Чистий прибуток / Чистий дохід	0,04	0,01	0,02
X_5	Виробничі запаси / Чистий дохід	0,00	0,0003	0,0003
X_6	Чистий дохід / Власний капітал	8,38	13,15	10,50
Z	$1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6$	7,39	10,40	3,54

Джерело: сформовано автором за інформацією фінансової звітності ТОВ «ВЕББІЛАБ»

Результат розрахунку показника Z вище межі банкрутства (>2) свідчить про відсутність загрози банкрутства для ТОВ «ВЕББІЛАБ» протягом останніх трьох років. Якщо порівнювати величину показника Z за ці роки, то бачимо, що найкращий фінансовий стан був у 2021 році, а найгірший – у 2022 році. В цьому результати розрахунків за двома моделями збігаються.

Наочно зміни показників ймовірності банкрутства, розрахованих за моделями Е. Альтмана та О. Терещенка, відображені на рис. 3.11.

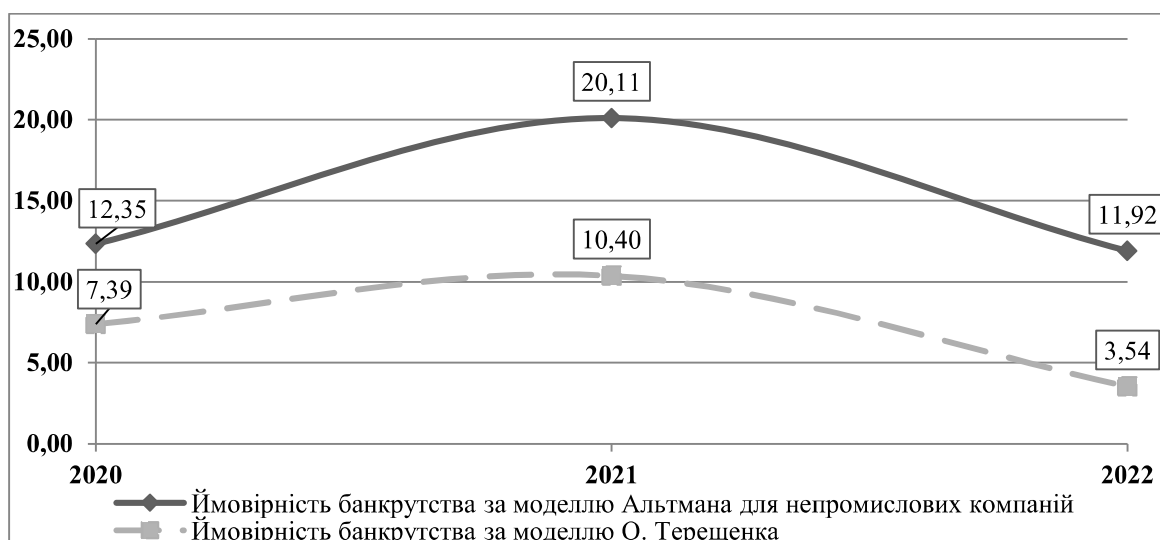

Рисунок 3.11 – Динаміка показників ймовірності банкрутства ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2020-2022 роки

Джерело: сформовано автором

Криві на рисунку 3.11 відображають ідентичну динаміку показників

ймовірності банкрутства ТОВ «ВЕББІЛАБ», розрахованих за двома моделями. Спостерігаємо тенденцію втрати міцності щодо загрози банкрутства компанії в останньому періоді, що викликана повномасштабним вторгненням збройних сил РФ на територію України.

Серед показників, що враховувалися в визначенні ймовірності банкрутства, найбільший вплив на зниження показника Z мали коефіцієнти ліквідності. Ризик неплатоспроможності погашення термінових зобов'язань було виявлено при проведенні експрес-аналізу та аналізу ліквідності. Ліквідність у 2022 році зменшилася, об'єм поточних зобов'язань збільшився.

Результати аналізу виявили серед слабких місць у фінансовій міцності ТОВ «ВЕББІЛАБ» недостатність грошових коштів.

Розрахований коефіцієнт абсолютної ліквідності ТОВ «ВЕББІЛАБ» за 2022 рік дорівнює 0,13. Для досягнення цим коефіцієнтом межі оптимального рівня, яка дорівнює 0,2, на кінець 2022 року ТОВ «ВЕББІЛАБ» бракувало 208,8 тис. грн.

Нестача грошових коштів розрахована при розв'язанні рівняння коефіцієнту абсолютної ліквідності (3.6):

$$\frac{ГК+X}{ПЗ} = 0,2 \quad , \quad (3.6)$$

де ГК – грошові кошти, тис. грн.;

X – сума, на яку треба збільшити вартість грошових активів та поточних фінансових інвестицій для досягнення коефіцієнтом абсолютної ліквідності величини 0,2;

ПЗ – поточні зобов'язання, тис. грн.

Як варіант поповнення об'єму грошових коштів підприємство може розглядатися оформлення банківського кредиту. В такому разі необхідно проаналізувати, чи не буде обслуговування кредиту занадто обтяжливим для підприємства. З однієї сторони кредитні кошти збільшують можливості підприємства забезпечувати свою діяльність, а з іншої – це додатковий тягар витрат на обслуговування боргових зобов'язань та фактор підвищення підприємницького

ризик.

Основним під час формування оптимальної структури капіталу має бути одночасне врахування трьох аспектів [48, с. 68]:

- управління величиною ефекту фінансового левериджу (ЕФЛ);
- вибір мінімальної вартості залученого капіталу;
- дотримання політики врахування умов та ризиків залучення капіталу.

Розрахуємо ефект від фінансового левериджу, який відображає приріст коефіцієнту рентабельності власного капіталу від залучення запозичених коштів, за формулою (3.7, 3.8) [43]:

$$\text{ЕФЛ} = (1 - \text{Спп}) \times (\text{КВРа} - \text{ПК}) \times \text{ЗК} / \text{ВК} \quad (3.7)$$

де Спп — ставка податку на прибуток, у вигляді десяткової дробі;

КВРа — коефіцієнт валової рентабельності активів (валовий прибуток до середньої вартості активів), %;

ПК — розмір відсотку за кредитом, %;

ЗК — сума позиченого капіталу;

ВК — середня сума власного капіталу підприємства.

Для розрахунку ефекту від фінансового левериджу ТОВ «ВЕББІЛАБ» прийнято суму банківського кредиту 208,8 тис. грн. та відсоткову ставку за користування кредитом у розмірі 21,78% [49].

$$\text{ЕФЛ} = (1 - 0,18) \times (32,14 - 21,78) \times 208,8 / 4748,95 = 0,044 \% \quad (3.8)$$

Розрахунки відображають, що отримання підприємством кредиту на суму 208,8 тис. грн. призведе до незначного збільшення рентабельності власного капіталу – 0,044%, але може розглядатися як варіант покращення абсолютної ліквідності підприємства.

Як варіанти залучення коштів для ТОВ «ВЕББІЛАБ» пропонуються наступні заходи [50, с. 19]:

- збільшення статутного капіталу власниками підприємства;

- робота з проблемною дебіторською заборгованістю шляхом розробки системи штрафів та санкцій;
- пошук нових ринків збуту;
- освоєння нових каналів просування продукції.

Для розробки стратегії підвищення ефективності використання капіталу та коригувальних заходів, спрямованих на її поліпшення, застосована модель Дюпона. Ця модель дає можливість виявити вплив ряду факторів на показник рентабельності власного капіталу підприємства. У відповідності до кількості факторів, що обираються для розрахунків, виділяють дво-, трьох- та п'ятифакторну моделі [51].

За двофакторною моделлю Дюпона коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE) розкладається на два фінансових коефіцієнти (3.9, 3.10):

$$ROE = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}} \times \frac{\text{Активи}}{\text{Власний капітал}}, \quad (3.9)$$

або

$$ROE = ROA \times DFL, \quad (3.10)$$

де ROA – рентабельність активів,

DFL – коефіцієнт фінансової залежності (фінансовий важіль або леверидж).

Якщо, в свою чергу, розкласти ROA на множники, отримаємо трьохфакторну модель Дюпона коефіцієнта рентабельності власного капіталу (ROE) (3.11, 3.12):

$$ROE = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}} \times \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Активи}} \times \frac{\text{Активи}}{\text{Власний капітал}}, \quad (3.11)$$

або

$$ROE = ROS \times K_{OA} \times DFL, \quad (3.12)$$

де ROS – рентабельність продажів продукції (послуг);

K_{OA} – коефіцієнт оборотності активів;

DFL – коефіцієнт фінансової залежності (фінансовий важіль або леверидж).

В трьохфакторній моделі кожен з коефіцієнтів відображає вплив окремого фактору на результативний показник рентабельності власного капіталу: перший – чистої рентабельності, другий – оборотності активів (ділової активності), третій – фінансового важеля (платоспроможності) [52].

За даними фінансової звітності ТОВ «ВЕББІЛАБ» 2021-2022 років було проведено розрахунки за трьохфакторною моделлю Дюпона та результати зведено у таблицю 3.18.

Таблиця 3.18 – Аналіз рентабельності ТОВ «ВЕББІЛАБ» за методом Дюпона

Показник	2021	2022	Абсолютне відхилення, +,-
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	56784,1	91578,1	34794,0
Чистий прибуток, тис. грн.	747,8	1717,7	969,9
Активи, тис. грн.	4318,7	8722,9	4404,2
Власний капітал, тис. грн.	3890,1	5607,8	1717,7
Рентабельність продажів продукції (ROS), %	1,32	1,88	0,56
Рентабельність активів (ROA), %	24,18	24,03	-0,15
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	19,22	30,63	11,41
Коефіцієнт оборотності активів (K_{OA})	13,15	10,50	-2,65
Коефіцієнт фінансової залежності (DFL)	1,11	1,56	0,45
Зміни рентабельності власного капіталу (ROE), %, у т. ч. за рахунок:	-	-	11,41
- коефіцієнту оборотності активів			- 5,52
- рентабельності продажів продукції за чистим прибутком			8,16
- коефіцієнту фінансової залежності			8,77

Джерело: сформовано автором за інформацією фінансової звітності ТОВ «ВЕББІЛАБ»

У 2022 році рентабельність продажів ТОВ «ВЕББІЛАБ» майже не змінилася у порівнянні з 2021 роком (збільшення на 0,56%).

Протягом періоду, що аналізувався, змінилася структура залучених ресурсів. За 2022 рік темпи росту вартості активів ТОВ «ВЕББІЛАБ» перебільшили темпи росту власного капіталу, збільшилася частка зобов'язань. Розрахунки відображають незначне зменшення рентабельності активів (на 0,15%) та

збільшення рентабельності власного капіталу на 11,41%.

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок, що найбільшим чином на покращення ефективності використання власного капіталу ТОВ «ВЕББІЛАБ» у 2022 році вплинули зміни структури капіталу. Протягом року зросла частка залучених коштів відносно власного капіталу, таким чином збільшилася залежність товариства від зовнішніх джерел, але розрахунки впливу цього фактору свідчать, що ці кошти використовувалися з користю й загальний вплив на фінансові результати виявився позитивним. За рахунок цього фактору ефективність зросла на 8,77%.

Збільшення результативного показника від покращення рентабельності продажів трохи менше ніж вплив попереднього фактору, але теж досить значне – 8,16%. Це свідчить про позитивну тенденцію збільшення прибутків від реалізації продукції. Чистий прибуток на 1 гривню чистого доходу збільшується.

Аналіз виявив негативний вплив фактору оборотності активів ТОВ «ВЕББІЛАБ», тобто зменшення виручки від реалізації на одиницю коштів, вкладених в активи. За рахунок погіршення віддачі активів показник рентабельності використання власного капіталу зменшився за рік на 5,52%.

Таким чином для покращення ефективності роботи товариству необхідно вжити заходів для пришвидшення оборотності активів.

На швидкість оборотності активів найбільшим чином впливає фактор часу на виконання проєктів та кількість незавершених завдань. Підприємству для визначення сфер використання капіталу необхідно обирати більш рентабельні витрати, порівнювати об'єм негативних фінансових потоків із строком їх окупності, та за можливості уникати довгострокових напрямків інвестування.

Необхідно переглянути стандартні договори на виконання робіт стосовно затвердження об'єкту договору з метою зазначення його чітких параметрів, щоб уникнути затягування терміну виконання робіт через внесення змін у вже підготовлену роботу.

Для збільшення контролю за фінансовим станом ТОВ «ВЕББІЛАБ» та можливості вчасно отримувати актуальні дані для аналізу і прийняття

управлінських рішень пропонуємо доопрацювати власну розробку компанії, програму FICCS, доповненням нового аналітичного модулю. Такий модуль дозволить автоматично розраховувати показники ліквідності, стійкості, ділової активності, ймовірності банкрутства та рентабельності діяльності за даними фінансової звітності. Бухгалтеру достатньо буде підвантажити щоквартальну фінансову звітність у програму. З часом, коли модуль міститиме дані за минулі періоди, можна буде проглянути динаміки того чи іншого показника або зміни в структурі балансу. Для зручного відображення даних пропонується застосувати графічний метод. Це надасть головному бухгалтеру та керівництву підприємства зручний формат даних обліку для аналізу та прийняття стратегічних рішень.

Таким чином, результати проведеного аналізу фінансового стану ТОВ «ВЕББІЛАБ» та запровадження наданих рекомендацій дають змогу розраховувати на продовження діяльності товариства з покращенням ефективності роботи.

Проведена детальна аналітична оцінка фінансового стану ТОВ «ВЕББІЛАБ» надає глибоке розуміння ефективності управління ресурсами, ліквідності та фінансової стійкості підприємства. Загальна оцінка фінансового стану ТОВ «ВЕББІЛАБ» визначена, як задовільна, проте виявлено дисбаланс у співвідношенні деяких статей балансу з однаковим строком обігу та ризик неспроможності швидко погасити свої зобов'язання. Ризик банкрутства оцінено як низький.

За результатами проведеного аналізу надано практичні рекомендації щодо поліпшення фінансового стану, підвищення фінансової стійкості компанії та рекомендації щодо зменшення впливу негативних чинників на її діяльність. Для збільшення ефективності роботи пропонується зосередитись на оптимізації часу виконання проєктів та перегляді стратегії щодо домовленостей із майбутніми замовниками в частині строків оплати, що сприяло б пришвидшенню оборотності активів.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження та проаналізувавши інформацію щодо діяльності компанії ТОВ «ВЕББІЛАБ», можна зробити наступні висновки:

1. В сучасному бізнес-середовищі, де конкуренція, нестабільність ринків та високі ризики є невід'ємною частиною підприємницької діяльності, формування адекватної та достовірної фінансової звітності стає стратегічно важливим елементом для успішного управління підприємством.

2. Фінансова звітність є системою узагальнених та взаємопов'язаних показників, що характеризує діяльність підприємства. Вона формується на основі даних бухгалтерського обліку та розкриває інформацію про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та формування і використання наявних ресурсів.

Фінансова звітність в свою чергу виступає не лише інструментом зовнішнього звітування перед зацікавленими сторонами, але й ключовим елементом внутрішнього контролю та стратегічного управління. Цей механізм дозволяє відслідковувати та аналізувати фінансові показники підприємства, надаючи керівництву необхідні інформаційні ресурси для прийняття ними обґрунтованих стратегічних рішень. При цьому одним із ключових моментів виступає оцінка фінансового стану підприємства.

3. Оцінка фінансового стану підприємства включає в себе не тільки визначення фінансової стійкості, а й розрахунок ключових показників та аналіз їх динаміки. Цей процес не лише характеризує поточний стан підприємства, а й дає можливість спрогнозувати майбутні показники. Комплексний підхід до оцінки дозволяє отримати повну картину фінансового здоров'я підприємства та виявити негативні моменти, які потребують уваги та відповідних дій щодо їх усунення.

4. У роботі розкрито методику формування Балансу та Звіту про фінансові результати за формами № 1-м та 2-м відповідно, призначеними для звітування малими підприємствами, та проведено аналіз їх показників на прикладі фінансової звітності аутсорсингової ІТ-компанії ТОВ «ВЕББІЛАБ». Обґрунтовано важливість

підвищення ступеня автоматизації системи обліку та обробки бухгалтерських даних, що є однією з ключових складових для подальшого розвитку підприємства.

5. Експрес аналіз показав дотримання підприємством фінансових пропорцій балансу. Позитивним є наявність власного оборотного капіталу у сумі 5522,4 тис. грн. Натомість визначено нестачу високоліквідних активів (поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти), що може стати причиною затримок в погашенні термінових зобов'язань, та важколіквідних активів (необоротних активів) через великий ступінь їх зносу, що може збільшувати витрати на обслуговування та ремонт обладнання, а також негативно відображатися на часі та ефективності виконання робіт.

6. Горизонтальний аналіз активів та пасивів балансу показав гарні тенденції у зменшенні дебіторської заборгованості та кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом. Проте разом із тим викликає занепокоєння різке збільшення величини кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги та заборгованості перед іншими кредиторами.

7. Прогнозний рівень власного капіталу ТОВ «ВЕББІЛАБ» за лінійною моделлю у 2023 р. становить 6575,8 тис. грн., у 2024 р. – 7789,6 тис. грн. Зважаючи на коефіцієнт варіації, діапазон прогнозованих значень: за 2023 р. – 5707,8 до 7443,8 тис. грн., за 2024 рік – від 6761,4 до 8817,8 тис. грн. Розрахований прогноз за методом експоненціального наближення: за 2023 р. – 6258,4 тис. грн., за 2024 р. – 8423,0 тис. грн. Довірчі границі на 2023 р. з 5795,6 до 6721,2 тис. грн., на 2024 р. – з 7945,8 до 8900,3 тис. грн. відповідно. Ймовірність потрапляння величини до вищевказаного інтервалу становить 95%.

8. Аналіз фінансової стійкості ТОВ «ВЕББІЛАБ» показав абсолютну фінансову стійкість протягом 2019-2022 рр. За результатами аналізу ділової активності підприємства можна зробити висновок, що в 2022 році активність використання власного капіталу збільшилася, фінансова дисципліна погашення дебіторської заборгованості покращилася, а показник швидкості оборотності кредиторської заборгованості зменшився.

9. За моделями Е. Альтмана та О. Терещенка було визначено, що загрози банкрутства для підприємства немає.

10. Для покращення фінансового стану ТОВ «ВЕББІЛАБ» потрібно збільшити частку високоліквідних активів. Для цього пропонується розглянути залучення позикових коштів, збільшення статутного капіталу або розробку дій для пришвидшення оплат від дебіторів. Для збільшення ефективності діяльності ТОВ «ВЕББІЛАБ» повинно зосередитись на пришвидшенні оборотності активів. Для цього пропонується оптимізувати час виконання проєктів та надалі встановлювати такі умови договорів із замовниками, що сприяли б пришвидшенню оборотності активів.

Також для покращення контролю за фінансовим станом рекомендовано доробити власне програмне забезпечення FICCS у частині автоматизації розрахунку фінансових показників та графічного зображення їх динаміки. Це дозволить керівництву підприємства вчасно реагувати на зміни фінансового стану підприємства та оперативно приймати обґрунтовані рішення для збільшення ефективності діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Приймак С.В., Костишина М.Т., Долбнєва Д.В. Фінансова звітність підприємств: навч.-метод. посіб. Львів : Ліга-Прес, 2016. 268 с.
2. Іванчук Н. В. Звітність підприємств: навч. посіб. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
3. Звітність підприємств : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Облік і оподаткування») / В.П. Пантелеєв та ін. Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. 432 с.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 05.08.2023).
5. Звітність підприємства : підручник / М. І. Бондар та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 570 с.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 05.08.2023).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 05.08.2023).
8. Про забезпечення прозорості у видобувних галузях : Закон України від 18.09.2018 р. № 2545-VIII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2545-19> (дата звернення: 06.08.2023).
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 р. № 1541. Дата оновлення: 01.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0103-10#n16> (дата звернення:

06.08.2023).

10. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України : затв. постановою Правління Національного банку України від 24.10.2011 р. № 373. Дата оновлення: 13.05.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11> (дата звернення: 06.08.2023).
11. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: http://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_2022_updated-576 (дата звернення: 06.08.2023).
12. Порядок подання фінансової звітності : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. Дата оновлення: 02.12.2022. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-п#n12> (дата звернення: 20.08.2023).
13. Офіційний сайт IFRS. URL: <https://www.ifrs.org/> (дата звернення: 11.08.2023).
14. Yohn T. L. Research on the use of financial statement information for forecasting profitability. *Accounting and Finance*. 2020. Vol. 60, № 3, P. 3163-3181.
15. Cakici N., Chatterjee S., Tang, Y., Tong L. Alternative Profitability Measures and Cross Section of Expected Stock Returns: International Evidence. 2017. p. 37. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2969687 (дата звернення: 11.08.2023).
16. Vorst, P., Yohn, T. 3L. Life Cycle Models and Forecasting Growth and Profitability. *Accounting Review*. 2018. Vol. 93, №. 6. P. 357-381.
17. Правдюк Н.Л. Рентабельність операційної діяльності підприємств: обліково-аналітичний аспект. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 12. С. 124-141.
18. Фоміна О.В., Сопко В. В., Августова О. О. Управління платоспроможністю підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7973> (дата звернення: 20.08.2023).
19. Коцербуба Н.В. Інформаційне забезпечення аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського*

- національного університету. Ужгород, 2019. № 27. С. 78-21.
20. Сайт компанії ВЕББІЛАБ. URL: <https://webbylab.com/uk/> (дата звернення 29.08.2023).
 21. Офіційний сайт Асоціації «IT Ukraine». URL: <https://itukraine.org.ua/> (дата звернення: 09.09.2023).
 22. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, №19-20, №21-22, Ст. 144.
 23. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси: підручник. Київ : Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с.
 24. Панасюк Т.П., Маленко М.В., Лободзинська Т.П. Порівняльний аналіз фінансових звітів країн світу за міжнародними та національними стандартами. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. Київ, 2017. № 14. С. 182-189.
 25. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 29.09.2023).
 26. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. Дата оновлення: 30.12.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> (дата звернення: 29.09.2023).
 27. Богацька Н. М. Прибуток підприємства: його роль, формування та резерви збільшення в умовах ринкової економіки. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2019. № 9. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2019/32.pdf (дата звернення: 09.09.2023).
 28. Фінзвітність малого підприємства: заповнюємо без помилок. *Інтерактивна бухгалтерія*. 2020. № 8. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/15046> (дата звернення: 04.09.2023).
 29. Найда А.В., Домаскіна О.О. Формування та подання звітності з

- використанням інформаційних технологій // Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України (в умовах воєнного стану та поствоєнний період) : збірник тез та доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 10-12 листопада 2022 р.). Одеса, 2022. С. 38-40.
30. Аверкина М.Ф., Тихонюк К.О. Сучасні комп'ютерні системи бухгалтерського обліку в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. Херсон, 2018. Вип. 30. Част. 2. С. 143-147.
31. ТОП-10 програм, які полегшують життя бухгалтеру. *Головбух*. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/9463-top-10-program-yak-polegshuyut-jittya-buhgalteru> (дата звернення: 16.09.2023).
32. Шишкова Н. Л. Перспективи ІТ-модернізації бухгалтерського обліку: актуалізація теорії і практики. *Економічний вісник національного технічного університету «Київський політехнічний інститут»*. Економіка підприємства. Київ, 2019. № 3. С. 146-159.
33. Скрипник С.В., Франчук І. Б., Шепель І. В. Особливості автоматизації обліку підприємств у сучасних умовах. *Економіка та держава. Економічна наука*. Київ, 2020. № 10. С. 39-45. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/10_2020/9.pdf. (дата звернення: 16.09.2023).
34. Самко О.О. Фінансовий аналіз діяльності підприємства : тексти лекцій. Чернігів : ЧНТУ, 2020. 112 с.
35. Комоліков М.С., Беззубко Л.В. Дослідження проблем оцінки фінансового стану підприємств. *Збірник наукових праць Донбаської національної академії будівництва і архітектури*. Краматорськ, 2020. № 1 (19). С.45-52. URL: <https://donnaba.edu.ua/journal/images/1-2020-19/45-52.pdf> (дата звернення: 07.10.2023).
36. Георгієва Н.О. Зарубіжний досвід оцінки фінансового стану підприємства. *Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 20 травня 2022 р.). 2022. С. 192-193.

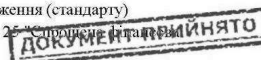
37. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е., Семенова К.Д. Економічний аналіз : навч. посіб. Одеса : Одеський національний економічний університет, 2020. 240 с.
38. Калабухова С.В. Уніфікація аналітичних процедур в умовах стандартизації бухгалтерського обліку та аудиту : монографія. Київ : КНЕУ, 2019. 431 с.
39. Тютюнник С.В., Теркун Т.С. Основні та допоміжні показники оцінювання платоспроможності. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 18 лютого 2020 р.). 2020. С. 417-420.
40. Ліснічук О.А., Нестерчук Т.А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Вісник Мукачівського державного університету. Економіка та управління підприємствами*. Мукачево, 2018. № 18. С. 454-462.
41. Присяжнюк А.О., Мамонтова Н.А. Фінансовий стан підприємства: сутність, мета та методи аналізу. *Науковий блог. Національний університет «Острозька академія»*. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2020/finansovyj-stand-pidpryyemstva-sutnis/> (дата звернення: 01.11.2023).
42. Томашук І.В., Томашук І.О. Управління фінансовими ризиками підприємства як складова забезпечення сталого функціонування суб'єкта економіки. *Економіка та суспільство. Фінанси, банківська справа та страхування*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1400/1350> (дата звернення: 01.11.2023).
43. Куліш Г. П., Родніченко І. В. Вплив фінансових ризиків на результати діяльності підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 25. С. 98-103. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4dc2d448-358c-4d33-9073-588f3f905e41/content> (дата звернення: 01.11.2023).
44. Крупський О.П., Стасюк Ю.М. Управління ризиками суб'єктів підприємництва в сучасних умовах господарювання // Підприємництво: сучасні виклики, тренди та трансформації : монографія / Т. В. Гринько та ін. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2023. С. 202-224. URL: https://www.confcontact.com/2023-kolektyvna-monographiya/km_2023.pdf (дата звернення: 11.10.2023).

45. Дослідження стану бізнесу в Україні. Серпень 2023.
URL: https://business.diia.gov.ua/uploads/6/33080-stan_ta_potrebi_biznesu_v_umovah_vijni_rezul_tati_opituvanna_v_serpni.pdf
(дата звернення: 02.11.2023).
46. Ватченко О. Б., Шаранов Р. С. Використання моделей оцінки ймовірності банкрутства на підприємствах України. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. Економіка та управління підприємствами*. Дніпро, 2018. № 6 (17). С. 132-138.
47. Слободян Н. Г., Черняк В. А. Дослідження фінансового стану підприємства з використанням моделей банкрутства. *Приазовський економічний вісник. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Запоріжжя, 2020. № 3 (20). С. 258-264.
48. Левкович О.В., Калашнікова Ю.М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4.
URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/78.pdf (дата звернення: 01.11.2023).
49. Кредити на розвиток бізнесу в банках України.
URL: <https://bankchart.com.ua/business/credit> (дата звернення: 05.08.2023).
50. Брадул О. М., Ухова І. М. Оптимальна структура балансу як передумова фінансової стійкості підприємства. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2018. № 12. С. 12-20.
51. Завідна Л. Д. Модель фінансової стратегії розвитку підприємства. *Причорноморські економічні студії. Економічна теорія та історія економічної думки*. 2020. № 50-2. С. 13-18. URL: http://bses.in.ua/journals/2020/50_2_2020/4.pdf (дата звернення: 05.11.2023).
52. The DuPont System of Analysis. URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/dupont-analysis/>
(дата звернення: 28.10.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 26 "Співомірна дата"
звітність"
(пункт 5 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди		
		2021	01	01
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВЕББІЛАБ"	за ЄДРПОУ	41045300		
Територія КИЇВСЬКА	за КОАТУУ	8036100000		
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Комп'ютерне програмування	за КВЕД	62.01		
Середня кількість працівників, осіб 8				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вулиця Будіндустрії, буд. 6, М. Київ, КИЇВСЬКА обл., 01013				
		8		

1.Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5,3	3,2
первісна вартість	1001	12,7	14,6
накопичена амортизація	1002	(7,4)	(11,4)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	0,3
Основні засоби :	1010	134,6	76,9
первісна вартість	1011	1 141,8	1 355,8
знос	1012	(1 007,2)	(1 278,9)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	139,9	80,4
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	-	15,9
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	119,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2,4	0,2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	617,9	654,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	768,1	4 177,2
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	541,6	583,6
Усього за розділом II	1195	1 930,0	5 550,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 069,9	5 631,3

Продовження Додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	480,0	480,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	615,1	2 662,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 095,1	3 142,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	755,5	1 222,2
розрахунками з бюджетом	1620	218,4	263,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	218,4	263,0
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	0,9	1 003,9
Усього за розділом III	1695	974,8	2 489,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	2 069,9	5 631,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020 р.

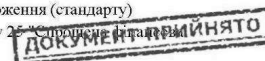
Стаття		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
1	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	47 163,3	56 456,2	
Інші операційні доходи	2120	1 257,2	93,4	
Інші доходи	2240	-	-	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	48 420,5	56 549,6	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(45 890,6)	(50 298,6)	
Інші операційні витрати	2180	(0,2)	(0,2)	
Інші витрати	2270	(-)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(45 890,8)	(50 298,8)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2 529,7	6 250,8	
Податок на прибуток	2300	(482,6)	(1 193,3)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	2 047,1	5 057,5	

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЕП Морозов
Антон
Семенович
ЕП Путіліна
Юлія Юріївна

Морозов Антон Семенович _____
(ініціали, прізвище)
Путіліна Юлія Юріївна _____
(ініціали, прізвище)

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 26 "Співвідношення витрат та
звітність"
(пункт 4 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

Дата (рік, місяць, число)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВЕББІЛАБ"

за ЄДРПОУ

Коди		
2022	01	01
41045300		
UA800000000000126643		
240		
62.01		

Територія КИЇВСЬКА

за КАТОТТГ

Організаційно-правова форма господарювання ТОВ

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Комп'ютерне програмування

за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб 7

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Будіндустрії, буд. 6, М. Київ, КИЇВСЬКА обл., 01013

0638446787

І. Баланс на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
І	2	3	4
І. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3,2	0,5
Первісна вартість	1001	14,6	15,0
Накопичена амортизація	1002	(11,4)	(14,5)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0,3	50,0
Основні засоби :	1010	76,9	67,8
первісна вартість	1011	1 355,8	2 026,2
знос	1012	(1 278,9)	(1 958,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом І	1095	80,4	118,3
ІІ. Оборотні активи			
Запаси :	1100	15,9	29,0
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	119,5	379,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,2	49,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	654,5	1 433,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	4 177,2	1 850,6
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	583,6	458,2
Усього за розділом ІІ	1195	5 550,9	4 200,4
ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5 631,3	4 318,7

Продовження Додатку Б

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	480,0	480,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 662,2	3 410,1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	3 142,2	3 890,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 222,2	239,2
розрахунками з бюджетом	1620	263,0	188,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	263,0	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 003,9	1,4
Усього за розділом III	1695	2 489,1	428,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	5 631,3	4 318,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	56 784,1	47 163,3
Інші операційні доходи	2120	351,6	1 257,2
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	57 135,7	48 420,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(47 954,8)	(45 890,6)
Інші операційні витрати	2180	(8 136,3)	(0,2)
Інші витрати	2270	(0,2)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(56 091,3)	(45 890,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	1 044,4	2 529,7
Податок на прибуток	2300	(296,6)	(482,6)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	747,8	2 047,1

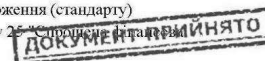
Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЕП Морозов
Антон
Семенович
ЕП Путіліна
Юлія Юріївна

Морозов Антон Семенович
(ініціали, прізвище)
Путіліна Юлія Юріївна
(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 26 "Співвідношення витрат на
звітність"
(пункт 4 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

Дата (рік, місяць, число)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВЕББІЛАБ"

за ЄДРПОУ

Територія КИЇВСЬКА

за КАТОТТГ

Організаційно-правова форма господарювання ТОВ

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Комп'ютерне програмування

за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб 5

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Будіндустрії, буд. 6, М. Київ, КИЇВСЬКА обл., 01013

Коди		
2023	01	01
41045300		
UA80000000000126643		
240		
62.01		

599-10-51

1. Баланс на 31 грудня 2022 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1	2	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
I. Необоротні активи		3	4	
Нематеріальні активи	1000	0,5	0,7	
Первісна вартість	1001	15,0	18,0	
Накопичена амортизація	1002	(14,5)	(17,3)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	50,0	65,4	
Основні засоби :	1010	67,8	19,3	
первісна вартість	1011	2 026,2	2 030,5	
знос	1012	(1 958,4)	(2 011,2)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	118,3	85,4	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	29,0	32,9	
у тому числі готова продукція	1103	-	-	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	379,3	21,9	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	49,6	-	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 433,7	591,5	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 850,6	414,2	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	7 556,0	
Інші оборотні активи	1190	458,2	21,0	
Усього за розділом II	1195	4 200,4	8 637,5	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	4 318,7	8 722,9	

Продовження Додатку В

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	480,0	480,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 410,1	5 127,8
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	3 890,1	5 607,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	239,2	2 925,7
розрахунками з бюджетом	1620	188,0	98,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1,4	91,1
Усього за розділом III	1695	428,6	3 115,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	4 318,7	8 722,9

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022 р.

Стаття		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
1	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	91 578,1	56 784,1	
Інші операційні доходи	2120	5 858,3	351,6	
Інші доходи	2240	-	-	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	97 436,4	57 135,7	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(83 512,5)	(47 954,8)	
Інші операційні витрати	2180	(11 827,8)	(8 136,3)	
Інші витрати	2270	(0,4)	(0,2)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(95 340,7)	(56 091,3)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2 095,7	1 044,4	
Податок на прибуток	2300	(378,0)	(296,6)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1 717,7	747,8	

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

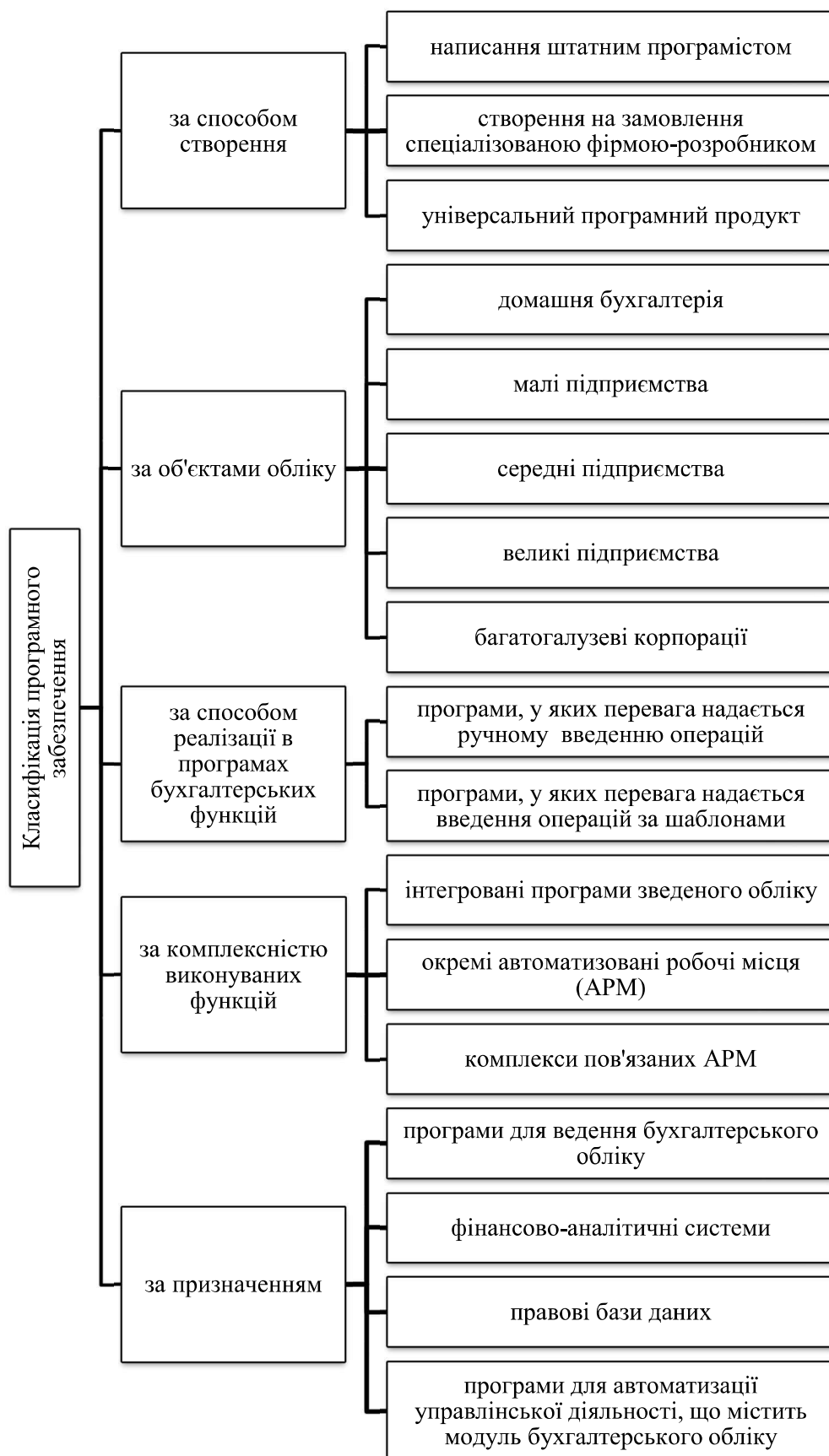
ЕП Морозов
Антон
Семенович
ЕП Путіліна
Юлія Юріївна

Морозов Антон Семенович
(ініціали, прізвище)
Путіліна Юлія Юріївна
(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Інформація, що вноситься до Звіту про фінансові результати

Стаття	Код рядка	Обороти за рахунками
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Обороти за Дт 701 «Дохід від реалізації готової продукції», 702 «Дохід від реалізації товарів», 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» із Кт 791 «Результат операційної діяльності» мінус оборот за Дт 791 «Результат операційної діяльності» із Кт 704 «Вирахування з доходу»
Інші операційні доходи	2120	Оборот за Дт 71 «Інший операційний дохід» із Кт 791 «Результат операційної діяльності»
Інші доходи	2240	Обороти за Дт 72 «Дохід від участі в капіталі», 73 «Інші фінансові доходи» із Кт 792 «Результат фінансових операцій» та за Дт 74 «Інші доходи» із Кт 793 «Результат від іншої діяльності»
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	Оборот за Дт 791 «Результат операційної діяльності» із Кт 90 «Собівартість реалізації»
Інші операційні витрати	2180	Обороти за Дт 791 «Результат операційної діяльності» із Кт 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності»
Інші витрати	2270	Обороти за Дт 792 «Результат фінансових операцій» із Кт 95 «Фінансові витрати», 96 «Витрати від участі в капіталі» та за Дт 793 «Результат від іншої діяльності» із Кт 97 «Інші витрати»
Податок на прибуток	2300	Оборот за Дт 98 «Податок на прибуток» із Кт 641 «Розрахунки за податками»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ: СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів

**VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

11 травня 2023 року

Редакційна колегія:

Бондар М.І. – д.е.н., професор, декан факультету обліку та податкового менеджменту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Коршикова Р.С. – к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Ловінська Л.Г. – д.е.н., професор, завідувач кафедри податкового менеджменту та фінансового моніторингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Петрик О.А. – д.е.н., професор, завідувач кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Бугай Н.О. – секретар, к.е.н., доцент кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана.

Рекомендовано до видання

Науково-експертною радою КНЕУ імені Вадима Гетьмана

Протокол № 5 від 22 червня 2023 року

Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку
О-17 [Електронний ресурс]: Зб. матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених; 11 травня 2023 р. – К.: КНЕУ, 2023. – 291 с.
ISBN 978-966-926-373-5

У збірнику подано тези доповідей учасників VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: «Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку» (11 травня 2023 року). У матеріалах викладено низку питань, присвячених визначенню та обґрунтуванню сучасних напрямів розвитку обліку, аналізу, аудиту й оподаткування в умовах реалізації концепції сталого розвитку.

За точність викладу матеріалу та достовірність фактів, прізвищ, цитат відповідальними є автори тез.

УДК 657(082)

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено*

З М І С Т

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ЗА НАПРЯМАМИ

Розділ 1. Актуальні проблеми розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку та звітності

<i>Арполенко Л.О.</i>	Особливості обліку інвентаризації активів підприємства та контролю розрахунків за відшкодування завданих збитків.	8
<i>Барковець І.Ю.</i>	Напрями удосконалення обліку виробничих запасів підприємства.	10
<i>Бездушний В.І.</i>	Особливості методології складання консолідованої фінансової звітності.	12
<i>Беренич М.М.</i>	Проблеми організації обліку запасів на підприємстві.	15
<i>Білик К.Ю.</i>	Кредити банків в іноземній валюті та їх облік.	17
<i>Блаженко Є.О.</i>	Особливості облікової політики підприємства щодо основних засобів.	19
<i>Блінська Д.С.</i>	Основні проблеми обліку реалізації готової продукції.	21
<i>Бухарінова І.А.</i>	Сучасні тенденції автоматизації обліку основних засобів.	23
<i>Гаврилюк Х.К.</i>	Проблеми впровадження автоматизованих інформаційних систем у процеси бухгалтерського обліку.	25
<i>Гайдук А.Р.</i>	Ноу-хау: сутність та облікове забезпечення.	28
<i>Гірча Н.А.</i>	Організація обліку витрат на різних об'єктах будівництва.	30
<i>Гончарук А.С.</i>	Значення бухгалтерського обліку власного капіталу приватного акціонерного товариства в сучасних умовах економіки.	33
<i>Гребенюк А.Г.</i>	Особливості обліку оплати праці в умовах воєнного стану.	35
<i>Грицюк І.Г.</i>	Особливості обліку електронних грошей.	37
<i>Гурняк А.О.</i>	Актуальні питання амортизації необоротних активів підприємства.	39
<i>Денисенко Т.С.</i>	Порівняльний аналіз складання фінансових звітів за різними стандартами: ЗПБО США (US GAAP) та МСФЗ (IFRS).	41
<i>Єлькін В.О.</i>	Стан та проблематика податкового механізму акцизного податку.	44
<i>Канельська А.В.</i>	Фінансові результати діяльності підприємств: їх стан та чинники впливу при воєнному стані.	46
<i>Клігунова А.А.</i>	Порядок створення та обліку резерву сумнівних боргів як елемент облікової політики підприємства.	48
<i>Князева О.О.</i>	Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінювання ефективності роботи працівників підприємства.	51
<i>Коряк А.С.</i>	Функції бухгалтерського обліку: сутність та вимоги.	53
<i>Костенко А.С.</i>	Проблеми визнання, оцінки та обліку дебіторської заборгованості.	55
<i>Кравченко Б.О.</i>	Бухгалтерсько-правовий аспект торгівлі в інтернет-магазині.	57
<i>Кривенко Т.С.</i>	Особливості формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств.	60
<i>Лавриненко Ю.С.</i>	Штучний інтелект: особливості впровадження в практику інформаційного забезпечення управління.	62
<i>Лях А.С.</i>	Нематеріальні активи: економічна сутність та класифікація.	65
<i>Макаревська В.В.</i>	Особливості обліку основних засобів в умовах воєнного стану.	67
<i>Містюк М.О.</i>	Підходи щодо відображення інформації про працю та її оплату	69

	в обліковій політиці підприємства.	
<i>Петренко О.М.</i>	Удосконалення організації обліку використання транспортних засобів на підприємстві	71
<i>Прохоренко І.І.</i>	Визнання доходів і витрат основної діяльності підприємства, особливості їх відображення в обліку	74
<i>Свиридюк А.В.</i>	Порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг як елемент облікової політики підприємства.	76
<i>Священко К.В.</i>	Облік відшкодування завданих збитків в умовах воєнного часу.	78
<i>Сергеев А.М.</i>	Актуальні проблеми бухгалтерського обліку та звітності в часи активного розвитку світової економіки.	80
<i>Солуян Т.Г.</i>	Проблеми організації обліку поточних фінансових інвестицій на підприємстві.	82
<i>Стародуб І.П.</i>	Система обліку запасів підприємства та шляхи її удосконалення.	84
<i>Стріляна Я.О.</i>	Особливості обліку грошових коштів зарахованих через POS-термінал.	86
<i>Чала К.Г.</i>	Вдосконалення НП(С)БО 14 «Оренда» на основі вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності.	87

Розділ 2. Бізнес-консалтинг та аутсорсинг в бухгалтерському обліку

<i>Дорошенко А.В.</i>	Ефективне використання послуг бізнес-консалтингу та аутсорсингу для оптимізації бухгалтерського обліку в малих та середніх підприємствах.	90
<i>Козуб О.Ю.</i>	Застосування бухгалтерського аутсорсингу в контексті HR-технологій.	92
<i>Корнієнко Р.Я.</i>	Аутсорсинг в бухгалтерському обліку.	94
<i>Юсюк А.М.</i>	Вплив аутсорсингу бухгалтерського обліку на фінансову діяльність та результативність підприємств.	96

Розділ 3. Системи і методи управлінського обліку та фінансового менеджменту

<i>Буз А.О.</i>	Перспективи координації екологічного та стратегічного управлінського обліку.	99
<i>Бузевич Г.І.</i>	Нормування адміністративних витрат в управлінському обліку.	103
<i>Котвіцька М.В.</i>	Проблеми калькулювання собівартості готової продукції.	105
<i>Матковська А.С.</i>	Удосконалення аналітичної складової управлінського обліку основних засобів в науково-виробничих центрах стандартизації, метрології та сертифікації України.	107
<i>Скосирєва М.А.</i>	Проблеми управління власним капіталом.	109
<i>Слободян Т.А.</i>	Методи управлінського обліку та їх характеристика.	112

Розділ 4. Податковий менеджмент та фінансовий моніторинг в управлінні державою і підприємством

<i>Аксюк А.О.</i>	Дотримання умов надання тарифних преференцій при митному оформленні.	114
<i>Валькова Ю.Г.</i>	Податковий менеджмент податку на прибуток.	116
<i>Діденко І.В.</i>	Вплив виробничих запасів як невід'ємного елементу облікової політики на податкове навантаження підприємства.	118
<i>Hordiienko D.O.</i>	Analysis and optimization of the tax burden on the payroll fund.	121

<i>Грабовська М.В.</i>	Вплив запасів на податкове навантаження агропідприємства.	123
<i>Ковальова А.В.</i>	Амортизація основних засобів як інструмент впливу на величину податку на прибуток підприємств.	126
<i>Круглий В.В.</i>	Особливості оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб.	128
<i>Kutsopatra B.S.</i>	Taxation of agricultural producers: current state and prospects of development.	130
<i>Луговець Б.В.</i>	Податкові ініціативи Естонії та перспективи їх впровадження в Україні.	132
<i>Radchenia O.M.</i>	Shadow payments to employees: reasons for existence and ways of counteraction.	135
<i>Степанишина Ю.О.</i>	Розрахунки з постачальниками та підрядниками: особливості обліку та оподаткування.	137
<i>Тимошенко К.А.</i>	Досвід податкового стимулювання галузі відновлювальної енергетики у світі та перспективи його запровадження в Україні	139
<i>Usenko P.O.</i>	Tax burden and its impact on the performance of small business entities.	141

Розділ 5. Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в державному та фінансовому секторах

<i>Анісімова А.В.</i>	Облік витрат, як елемент облікової політики.	144
<i>Беженар А.Ю.</i>	Земельні ділянки як важливий об'єкт обліку необоротних активів суб'єктів державного сектора.	146
<i>Глухманюк І.Г.</i>	Облік грошових коштів на поточному рахунку в банку, як елемент управління підприємством.	148
<i>Гонтар М.С.</i>	Особливості розрахунків грошового забезпечення військовослужбовців.	151
<i>Датій С. О.</i>	Тенденції розвитку бухгалтерського обліку в державному секторі	153
<i>Недбайло І. І.</i>	Особливості організації бухгалтерського обліку в державному секторі в умовах воєнного стану.	155
<i>Рудачева О.С.</i>	Аналіз та оцінка системи обліку статутного капіталу на підприємстві ТОВ «МАНІФОЮ»: проблеми та перспективи розвитку.	157
<i>Чумак А. В.</i>	Особливості обліку фінансових активів розпорядників бюджетних коштів.	158
<i>Яроцька К. М.</i>	Застосування інформаційних технологій при веденні бухгалтерського обліку в державному секторі.	161

Розділ 6. Бізнес-аналіз в управлінні підприємствами: теорія та практика

<i>Бочуля А.В.</i>	Бізнес-аналіз: поняття та особливості застосування.	163
<i>Пеліхова Н.С.</i>	Статистичні методи оцінювання бізнес-середовища організації.	165
<i>Савченко Д.О.</i>	Оцінка справедливої вартості заарештованих активів.	167
<i>Скрипник М.І.</i>	Особливості аналізу витрат діяльності в системі управління підприємством.	169
<i>Федак Д.Г.</i>	Використання інструментів бізнес-аналізу для прогнозування фінансових результатів.	171
<i>Чумак О.В.</i>	Методи бізнес-аналізу в управлінні виробництвом та постачанням товарів та послуг.	174

Розділ 7. Стан і сучасні тенденції розвитку теорії та практики аудиту

<i>Басок А.М.</i>	Особливості внутрішнього аудиту звіту про управління.	176
<i>Берегова А.С.</i>	Внутрішній контроль розрахунків з постачальниками і підрядниками в умовах цифрової економіки.	178
<i>Білоус В.М.</i>	Методика аудиту власного капіталу сучасного підприємства.	180
<i>Босак І.Л.</i>	Поточний стан та розвиток державного аудиту в Україні.	182
<i>Бубело А.О.</i>	Формування думки аудитора щодо дотримання безперервності діяльності клієнта.	184
<i>Вітер В.А.</i>	Роль і завдання аудиту основних засобів підприємства в умовах воєнного часу.	186
<i>Кирилюк Н.О.</i>	Особливості організації диджитал аудиту власного капіталу підприємства.	188
<i>Коба Т.О.</i>	Особливості використання в аудиті спеціалізованого програмного забезпечення CaseWare.	190
<i>Колодяжна Є.Ю.</i>	Якість аудиту в умовах воєнного стану.	192
<i>Крігер Ю.Ю.</i>	Етапи проведення аудиту ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств.	194
<i>Кучеренко А.О.</i>	Стан і перспективи розвитку аудиту в Україні.	196
<i>Лагно Є.О.</i>	Сучасні тенденції розвитку аудиту оплати праці.	198
<i>Марку А.Г.</i>	Внутрішній аудит у воєнний час.	200
<i>Мельничук Н.А.</i>	Напрямки розвитку аудиту в Україні.	202
<i>Олійник А.В.</i>	Документальні підтвердження при аудиті пошкоджень та руйнувань основних засобів підприємств унаслідок бойових дій.	204
<i>Омеляненко К.В.</i>	Сучасний стан і тенденції розвитку аудиту готової продукції.	207
<i>Піскун К.М.</i>	Проблематика аудиту розрахунків з органами соціального страхування.	209
<i>Рак Є.Г.</i>	Корпоративне управління та роль аудитора у забезпеченні економічної безпеки підприємства.	211
<i>Рябокін О.В.</i>	Особливості аудиту цифрового маркетингу як сучасного інструменту в бізнесі.	213
<i>Тарасюк Д.І.</i>	Тendenції розвитку інформаційного забезпечення аудиту виробничих запасів підприємств.	215
<i>Темченко О.П.</i>	Визначення рівня суттєвості в аудиті.	217
<i>Чепело О.А.</i>	Застосування хмарних технологій у аудиті фінансової звітності: можливості та виклики.	219
<i>Шакун Я.О.</i>	Хмарні технології в аудиті: перспективи застосування в Україні.	222
<i>Штукін О.М.</i>	Роль управлінського обліку та внутрішнього аудиту доходів і витрат у забезпеченні ефективного функціонування закладів громадського харчування в Україні в умовах воєнного стану.	224

Розділ 8. Розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту в контексті стратегії Україна-2030Е

<i>Антоненко Л.І.</i>	Ризики впровадження цифрових технологій в обліку та контролі.	227
<i>Бирук Д.А.</i>	Штучний інтелект в бухгалтерському обліку.	229
<i>Бойко О.В.</i>	Використання блокчейн технологій в обліку запасів.	231
<i>Бондаренко М.В.</i>	Особливості інформаційних технологій, застосовуваних для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості.	233
<i>Буберенко А.Ю., Чевільча Р.Р.</i>	Рівні, переваги та ризики цифровізації економіки.	235
<i>Воловик Д.М.</i>	Основні переваги та недоліки використання комп'ютерних технологій в обліку розрахунків за виплатами працівникам.	237

<i>Галюк М.К.</i>	Проблеми обліку основних засобів в умовах автоматизованої обробки даних та шляхи їх вирішення.	240
<i>Глухенький С.Є.</i>	Застосування диджитал-технологій в обліку й аудиті витрат підприємства.	242
<i>Довбня І.С.</i>	Застосування «хмарних» технологій як сучасного інструменту в сфері бухгалтерського обліку.	244
<i>Івахненко Д.А.</i>	Застосування штучного інтелекту в аудиті в контексті стратегії Україна-2030Е.	246
<i>Кивенко С.В.</i>	Інформаційні технології у бізнес-аналізі.	248
<i>Ковбасенко А.</i>	Сучасні прикладні програмні рішення та їх функціональні можливості застосування в обліку основних засобів.	250
<i>Ковриженко А.О.</i>	Особливості інвентаризації матеріальних цінностей та відображення її результатів в обліку з використанням цифрових технологій.	252
<i>Крижановська Р.А.</i>	Особливості обліку грошових коштів в умовах використання цифрових технологій.	255
<i>Парфененко О.О.</i>	Цифрова трансформація бізнесу в Україні: виклики та перспективи для інформаційних систем обліку, аудиту та електронної звітності.	257
<i>Пекун В.В.</i>	Особливості обліку фонду оплати праці у бюджетних установах із використанням комп'ютерної обробки даних.	259
<i>Поливяна В.В.</i>	Сучасні тенденції розвитку теорії та практики обліку і аудиту: цифровий виклик.	260
<i>Приходько В.М.</i>	Місце облікової політики в управлінні запасами на підприємстві з використанням цифрових технологій.	264
<i>Прокопець О.П.</i>	Основні переваги та недоліки обліку фінансових результатів із використанням комп'ютерної обробки даних на підприємствах, установах, організаціях.	266
<i>Рагуля А. В.</i>	Стан і сучасні тенденції розвитку теорії та практики фінансової звітності в умовах цифрових технологій.	268
<i>Рагуліна А.О.</i>	Можливості BAS Agro для сільськогосподарського обліку.	270
<i>Селютін Є.Р.</i>	Організація первинного обліку та документування із використанням сучасних інформаційних технологій в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України.	272
<i>Сімон В.В.</i>	Особливості складання фінансової звітності підприємства з використанням комп'ютерної обробки даних.	274
<i>Соснюк А.В.</i>	Шляхи вдосконалення обліку фінансової звітності підприємства в умовах диджиталізації.	276
<i>Сухай Т.І.</i>	Основні засоби підприємства: особливості автоматизованого аналізу ефективності їх використання.	277
<i>Цепух М.М.</i>	Бізнес-аналіз як інструмент управління підприємством в умовах цифрової трансформації.	279
<i>Чакун А.С.,</i>	Особливості бухгалтерії в хмарах.	281
<i>Григор'єва С.В.</i>		
<i>Шишка М.С.</i>	Технологія блокчейн у бухгалтерському обліку підприємства.	284
<i>Шуневич А.В.,</i>	Від традиційного до інноваційного: розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту в контексті реалізації стратегії Україна-2030Е.	286
<i>Науменко І.В.</i>		
<i>Янушкевич Д.В.</i>	Удосконалення обліку доходів підприємства в умовах застосування комп'ютерних технологій.	288

Отже, враховуючи, що питання актуалізації амортизації необоротних активів наразі широко висвітлюється в економічних колах, воно потребує і подальшого вивчення та вдосконалення. Варіанти методу амортизації відповідних груп основних засобів ґрунтуються на певних критеріях. За відсутності цієї інформації підприємство не може надати чіткі висновки, що стосуються основних засобів й інших необоротних активів. Тому має бути введений централізований порядок, відповідно до якого з'явиться можливість визначити ліквідаційну вартість основних засобів та інших необоротних активів. Вибір методу амортизації повинен бути чітко розроблений на законодавчому рівні.

Список використаних джерел

1. Мармуль, Л.О., Кучеренко, М.А. Актуальні питання обліку амортизації необоротних активів. *Економічний вісник університету*. 2021. Вип. (49). С. 108-112.
2. Дерев'янка С. Актуальні питання амортизації основних засобів. *Бухгалтерська терміно-система та регуляторна діяльність в сфері обліку, контролю та аудиту*. 2015. С. 62-70.
3. Концева В., Бойко Н., Масалітіна В. Облік і документування амортизації необоротних активів з використанням інформаційних технологій. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. (35). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-4>
4. Орехова А.І., Гольченко Л.В. Організація та методика аудиту необоротних активів: принципи та послідовність перевірки. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. (48). С. 271-275.
5. Буйнецька А.С., Войтенко В.В., Яловега Л.В. Необоротні активи: особливості автоматизації обліку. «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» : Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1 (м. Полтава, 23 квітня 2019 року). Полтава, 2019. С. 40-43.

УДК 657.1

Денисенко Т.С.,

*студентка ф-ту ОПМ, 5 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник – Марчук У.О. – к.е.н.,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ ЗА РІЗНИМИ СТАНДАРТАМИ: ЗПБО США (US GAAP) ТА МСФЗ (IFRS)

На сучасному етапі розвитку економічних процесів велику роль відіграє глобалізація як невід'ємна ознака економіки в цілому. Взаємодія різних суб'єктів економічного простору давно виходить за межі окремих країн або ж їх груп. В свою чергу інтеграція економічного, політичного, технологічного характеру вимагає стандартизації та адаптації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності до загальноприйнятих і зрозумілих світу принципів та форм.

Фінансова звітність є одним із найважливіших інформаційних джерел для аналізу фінансового стану та ефективності діяльності підприємства. Виникає потреба у сумісності даних, тож дослідження спільних та відмінних рис звітування за різними стандартами є досить цікавим питанням, що має безпосереднє практичне застосування. Для порівняльного аналізу обрано два стандарти фінансової звітності: міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) та загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку США (GAAP) [1, 2].

Міжнародні стандарти фінансової звітності створені Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для упровадження єдиних принципів до складання фінансової звітності. Вони є найпоширенішими стандартами, які використовуються у багатьох країнах світу поряд із національними.

Основними принципами складання звітності за МСФЗ є:

- метод нарахування (всі події відображаються в звітах за відповідний період незалежно від руху коштів);

- принцип безперервної діяльності (приймається, що підприємство продовжує свою діяльність).

В свою чергу ЗПБО США є найбільшою системою бухгалтерських стандартів серед національних. Американські стандарти є чіткішими ніж МСФЗ і вимагають однозначного трактування.

Можна зазначити такі спільні риси між стандартами GAAP і IFRS:

- подібність загальної структури бухгалтерського обліку та фінансів;

- включення до звітності форм балансу, звіту про рух грошових коштів та про доходи;

- вказівки щодо обліку готівки та її еквівалентів.

Окрім особливостей оцінки окремих статей балансу існує відмінність у послідовності розташування статей у балансі. За нормами GAAP першими в балансі вказуються поточні активи (найліквідніші), а за вимогами МСФЗ навпаки — на початку наводиться інформація про необоротні активи (найменш ліквідні). В балансі, складеному за GAAP, першою статтею будуть оборотні активи, потім необоротні активи та поточні зобов'язання. Це робиться, щоб зробити конвертацію активів, які вказані на початку, в готівку зручнішою.

Складання фінансової звітності за міжнародними стандартами та загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку США має ще ряд відмінностей, найбільш суттєві з яких наведені у таблиці 1.

Отже, між звітністю, складеною за ЗПБО США та МСФЗ, існують певні відмінності, що можуть суттєво вплинути на управлінські рішення. Звітність, побудована за загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку США має більш чіткий і деталізований характер і в трактуванні вимагає однозначності. Також вона має більшу спрямованість на таких користувачів фінансової звітності, як інвестори та кредитори.

Розуміючи необхідність створення уніфікованих стандартів, виникла ідея відповідних органів щодо адаптації принципів складання

фінансової звітності та усуненням розбіжностей між двома досліджуваними стандартами. Є певні домовленості між FASB та IASB щодо координації своєї роботи у цьому напрямку, але цей процес розтягся на багато років.

Таблиця 1

**Відмінності між стандартами складання фінансової звітності
за GAAP і IFRS**

№з/п	Критерій	GAAP	МСФЗ
1	Використання методу витрат запасів “Last in, first out” (LIFO)	можливість використання за бажанням методу LIFO або FIFO	метод LIFO заборонений
2	Витрати на дослідження та розробки	відносяться до складу витрат	капіталізуються та амортизуються протягом декількох періодів
3	Сторонні списання	сума списання запасів або основних засобів не може бути сторнована, якщо ринкова вартість активу згодом зростає	зменшення вартості може бути скасовано
4	Оцінка основних засобів	відображаються за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації	дозволяється проводити переоцінку, в результаті якої може збільшитися звітна вартість
5	Відображення вартості активів в балансі	за чистою вартістю	за валовою вартістю
6	Визнання доходу	не можна визнавати дохід, поки між не відбудеться обмін товарами чи послугами	дозволено визнавати дохід, як тільки він забезпечує цінність
7	Звіт про зміни у власному капіталі	дозволено висвітлювати таку інформацію в примітках до фінансової звітності	обов’язковість подання звіту

Джерело: сформовано авторами

Список використаних джерел

1. *International Financial Reporting Standards*. URL: <https://www.ifrs.org> (дата звернення: 05.04.2023).
2. *Generally Accepted Accounting Principles*. URL: <https://www.fasb.org> (дата звернення: 05.04.2023).